

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Un obiectiv prioritar

**REALIZAREA
INTEGRALĂ
A PLANULUI
DE INVESTIȚII**

Pe platforma industrială Militari din Capitală

DIALOG DE LUCRU AL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU CU SPECIALIȘTII ÎN CONSTRUCȚII

Secretarul general al partidului a făcut o vizită la expoziția organizată pe platforma industrială Militari din Capitală, unde au fost prezentate realizările în domeniul construcțiilor ale institutelor de cercetare-proiectare, inginerie tehnologică, ale altor unități de profil din toate ramurile economiei naționale.

A avut loc un amplu dialog de lucru cu proiectanții, constructorii, cercetătorii, cadre de conducere din ministere economice privind modernizarea materialelor, perfecționarea tehnologiilor și creșterea eficienței în activitatea de construcții. Secretarul general al partidului a dat prețioase indicații pentru realizarea unor noi soluții constructive, materiale de construcții și elemente prefabricate rezistente și ușoare care să conducă la economii de materiale și îndeosebi de metal, la reducerea costului lucrărilor, la ridicarea gradului de funcționalitate și confort al construcțiilor.

Oamenii muncii de pe platforma industrială Militari au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu o primire călduroasă, dind expresie sentimentelor de adâncă dragoste și prețuire pe care întregul nostru popor le nutrește față de secretarul general al partidului pentru grija sa constantă față de progresul neîntrerupt al economiei țării, pentru bunăstarea și fericirea națiunii noastre socialiste.

Un obiectiv prioritar

REALIZAREA INTEGRALĂ A PLANULUI DE INVESTIȚII

PENTRU DEZVOLTAREA în ritm accelerat a economiei naționale și crearea condițiilor de sporire a producției materiale, în concordanță cu cerințele interne și ale exportului, este absolut necesar să se înfăptuiască la termen și în bune condițiuni planul de investiții. La recenta Consfătuire de lu-

cru de la C.C. al P.C.R. tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Trebuie să punem pe primul plan intrarea în producție a capacităților proiectate pentru acest an. Dacă ne vom imprăștiia din nou la un număr mare de obiective, chiar dacă vom realiza planul valoric în întregime, nu vom pune în producție

capacitățile și obiectivele principale. Aceasta ar crea probleme deosebit de grele pentru activitatea din 1979. Trebuie să luăm toate măsurile, să folosim toate forțele de care dispunem pentru a asigura realizarea și darea în folosință a tuturor obiectivelor prevăzute în acest an“.

Punerile în funcțiune — termene și realizări

ÎN JUDEȚUL OLT sînt planificate să intre în funcțiune în 1978 peste 60 de capacități de producție și importante obiective social-culturale. În primele 8 luni au intrat în funcțiune, total sau parțial, 15 noi capacități de producție — la Întreprinderea de osii și boghiuri Balș, la Întreprinderea de produse cărbunoase Slatina, la Întreprinderea de nutrețuri combinate Caracal etc. La punerea în funcțiune în termenele planificate a capacităților menționate a contribuit, în primul rînd, faptul că constructorul (Grupul de șantier al Trustului de construcții industriale Craiova) și-a concentrat eforturile spre asigurarea stadiilor fizice ale lucrărilor corespunzător montării utilajelor tehnologice. În același timp, beneficiarul a sprijinit cu forță de muncă atît constructorii cît și montorii în buna desfășurare a activității în vederea montării utilajelor în termene mai scurte decît cele normate.

La unele obiective importante s-au consemnat însă serioase rămîineri în urmă. Astfel, la Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina, o capacitate importantă pentru produse extrudate, care urma să intre în funcțiune în iunie a.c., n-a fost finalizată nici pînă în prezent. Întîrzierca este determinată, pe de o parte, de faptul că unele utilaje din import au avut defecțiuni, iar pe de altă parte, că întreprinderea „Metalica“-București nu a livrat integral furniturile pentru cuptoarele de inducție. La Întreprinderea de osii și boghiuri Balș sînt restante două capacități — una de extindere a capacității de osii montate cu roți monobloc (termen luna martie și alta pentru producerea oțelului lingou (termen luna iunie). Și la aceste rămîineri în urmă cauzele principale rezidă în nelivrarea la datele fixate a unor utilaje, în nerespectarea termenelor sau necontractarea unor utilaje din import. Astfel, Întreprinderea de utilaj greu Brăila nu a livrat la 30 iunie spărgătorul orizontal; întreprinderea „Strungul“-Arad nu a respectat termenele de frunizare (martie și iunie) a 12 strunguri Carusel și 4 strunguri de copiat osii etc.

Pe lîngă nerealizarea la termen a unor capacități se întrevăd greutăți în punerea în funcțiune a altora, care au termene planificate în lunile ce urmează. Este vorba de două capacități de produse extrudate, două de folii și una pentru plăci de table groase — toate la Întreprinderea de prelucrare a aluminiului. Punerea în funcțiune la termenele planificate a acestora este condiționată de livrarea a două cuptoare de inducție

de către întreprinderea „Metalica“-București, a două utilaje de deservire a preselor de extruziune, a unei stații de acționare hidropneumatică (furnizor întreprinderea „23 August“-București) și de asigurarea contractării și livrării unor utilaje și subansamble din țară și din import — probleme care n-au fost rezolvate nici pînă în prezent. Mai sînt și alte capacități a căror realizare în acest an este incertă, datorită faptului că unele proiecte de execuție nu sînt încă aprobate, că termenele de achiziționare a unor utilaje din import n-au fost corelate cu termenele de montaj etc.

Toate acestea au făcut ca planul de investiții pe primele 8 luni din acest an la nivelul județului să fie realizat în proporție de numai 84,7% la total investiții și de 86,3% la construcții-montaj, reprezentînd abia 52,1% din planul anual total și 54,4% la construcții-montaj. În urma unei recente analize asupra cauzelor care au condus la nerealizarea sarcinilor au fost stabilite măsuri care să conducă la recuperarea rămîinerilor în urmă, acolo unde situația permite acest lucru. În acest scop, comandamente speciale acționează acum intens îndeosebi la șantierele care sînt planificate cu puneri în funcțiune în perioada următoare.

Exigențe pentru înlăturarea cauzei „cauzelor“

SIMPLA ENUMERARE a cauzelor care au determinat rămîinerile în urmă aduce în prim plan aceleași neajunsuri — comune de altfel și pentru alte județe rămase în urmă în realizarea planului de investiții.

1. ASIGURAREA DIN TIMP A DOCUMENTAȚIEI DE EXECUȚIE rămîne, de mulți ani, un deziderat neîmplinit. Cu toate că în documentele de partid și în Legea investițiilor se arată clar importanța pregătirii din timp și temeinice a fiecărei lucrări, nu întotdeauna titularii și beneficiarii de investiții, proiectanții asigură condiții pentru elaborarea și aprobarea documentațiilor tehnice și economice.

În cazul investițiilor din județul Olt, pentru unele obiective planificate să înceapă în trimestrul I 1978, documentațiile de execuție, notele de comandă, au fost date constructorului abia în luna mai. Sînt cazuri cînd întîrzierile sînt și mai mari. Pe alocuri, la institutele de cercetări și proiectări de profil situația este explicată prin aceea că un mare volum de docu-

mentații a trebuit să fie revizuit și îmbunătățit în lumina cerințelor impuse de protecția antiseismică sau pentru adoptarea unor soluții care să prevadă utilizarea de materiale mai ușoare, industrializarea lucrărilor etc. Desigur, îndeplinirea acestor sarcini a cerut eforturi deosebite. Și ele au fost făcute. Dincolo însă de unele cauze obiective, întârzierile provin în cea mai mare parte din necunoașterea din timp de către proiectanți a unor elemente strict necesare elaborării proiectelor. Și de acest lucru se fac răspunzători, în primul rând, titularii și beneficiarii de investiții care, solicitând elaborarea de proiecte, nu au fost în măsură de la bun început să-și precizeze ferm soluțiile, tehnologiile pentru procesele de fabricație.

Studiile pentru precizarea caracteristicilor cit și a tehnologiilor producției la noile obiective se cer făcute, firește, din timp, pe baza cunoașterii progreselor tehnico-științifice existente și în perspectivă, din țară și de pe plan mondial. În această activitate de mare răspundere considerăm că proiectanții pot aduce o contribuție substanțială, participând, alături de titularii și beneficiarii de investiții, la studierea problemelor de perspectivă. Elaborarea în comun a unor astfel de studii — ca o măsură permanentă și nu întâmplătoare — poate contribui la clarificarea din timp a tuturor elementelor necesare proiectării. Prin această acțiune comună, proiectantul are avantajul că poate să cunoască din timp necesitățile de proiecte ale titularilor și beneficiarilor de investiții, fapt ce îi permite să-și organizeze mai rațional procesul de proiectare.

Este adevărat că, uneori, în activitatea organizațiilor de proiectare apare și lipsa de capacitate de proiectare, datorită unui volum mare de solicitări pe perioade scurte. Din investigația întreprinsă a rezultat că, în aceste cazuri, de multe ori suprasolicitarea sau lipsa de capacitate se datorează elaborării unor proiecte care nu intră de fapt în profilul organizației de proiectare respective. În alte cazuri, datorită nefundamentării unor studii tehnico-economice, unele proiecte nu mai sînt folosite, întrucît nu reprezintă garanția obținerii, prin soluțiile date, a eficienței scontate.

Pentru evitarea unor asemenea neajunsuri ar fi necesară — punctul de vedere aparține mai multor specialiști din unitățile de cercetare, proiectare și in-

ginerie tehnologică — degrevarea organizațiilor de cercetare-proiectare centrale de elaborarea unor detalii de execuție, prin trecerea acestora în sarcina atelierelor de proiectare ale organizațiilor de construcții-montaj. La reducerea duratei de elaborare a documentației tehnico-economice, cu efecte favorabile asupra creșterii decalajului dintre activitatea de proiectare și începerea execuției lucrărilor de investiții, o contribuție importantă poate aduce și folosirea pe scară mai largă a proiectelor-tip. Acest lucru este posibil în condițiile unei colaborări strînse între organizațiile de proiectare și titularii de investiții care, trebuie spus, nu se ridică încă, în măsura cuvenită, la nivelul cerințelor,

2. NECONTRACTAREA TOTALĂ ȘI DIN VREME A UTILAJELOR TEHNOLOGICE determinată.

Între altele, și de întârzierile ce se manifestă în pregătirea documentațiilor tehnice și de execuție. Lipsa decalajului de timp între momentul contractării și cel al finalizării comenzilor constituie, în cele mai multe situații, cauza nerespectării de către unii furnizori a obligațiilor asumate. În cazul investițiilor din județul Olt așa stau lucrurile în privința contractării cuptoarelor de inducție de la întreprinderea „Metalica“-București de către Întreprinderea de osii și boghiuri Balș, cit și de Combinatul de aluminiu Slatina, contractări care au avut loc abia la sfîrșitul anului 1977, cu termene de livrare în semestrul I 1978. Timpul realmente necesar pentru pregătirea fabricației, ținînd seama și de alte numeroase solicitări, nu a fost suficient; în aceste condiții au fost acoperite în primul rînd, comenzile făcute mai din timp. Din constatările noastre rezultă ca o necesitate atît pentru furnizorii de utilaje, cit și pentru titularii și beneficiarii de investiții, de a privi cu mai multă răspundere și realism posibilitățile de realizare în termene adesea foarte strînse — fără condiții de pregătire prealabilă — a unui volum mare și divers de utilaje tehnologice. Problema este cu atît mai valabilă atunci cînd se recurge la importuri de utilaje. Crearea decalajului necesar de la comandă (contract) la realizarea efectivă a utilajelor rămîne, în continuare, o problemă de certă importanță: furnizorul nu trebuie să accepte ușor contractarea unor utilaje la termene scurte pen-

COMENTARIU LA UN GRAFIC

De ce rămîneri în urmă la producția de prefabricate ?

INFĂPTUIREA vastului program de construcții civile și industriale pe anul 1978 necesită cantități sporite de prefabricate din beton armat. Analiza realizării planului de producție de prefabricate la M.E.F.M.C. — principalul producător — arată că în perioada ce a trecut din acest an s-au înregistrat restanțe importante: aproape 27 mii mc în trim. I, 58 mii mc în trim. II, 59 mii mc, în trim. III, cea mai mare parte a acestora fiind localizate la panouri mari din beton armat și la planșe și fișii din beton armat.

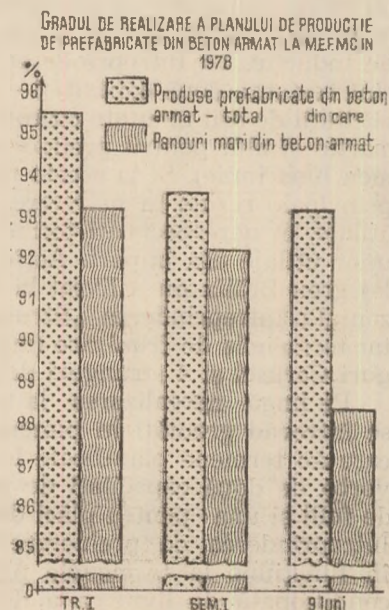
Cauzele care au dus la nerealizările semnalate puteau fi, în general, evitate dacă Centrala materialelor de construcții, cu

sprețul ministerului, ar fi luat din timp măsuri și nu ar fi lăsat ca nerealizările să se amplifice de la trimestru la trimestru. Este vorba, înainte de toate, de faptul că nu au fost asigurate condițiile pentru punerea la termen în funcțiune a noilor unități de la întreprinderile „Progresul” și „Granitul” din București, de la cea de materiale de construcții din Bucov, ceea ce a afectat realizările cu multe mii de metri cubi prefabricate din beton armat. De asemenea, nu a fost urmărită îndeaproape sarcina de atingere a parametrilor proiectați la unitățile noi intrate în funcțiune la întreprinderile de materiale de construcții din Odobești, Buzău și Bucov

(linia de tuburi premo), grevind realizările cu alte însemnate cantități de prefabricate.

Mari neajunsuri au provocat restanțele în primirea plaselor sudate, a sirmei trase mate și a oțelului beton de la unele întreprinderi furnizoare din cadrul industriei metalurgice ca, de exemplu, I.S.P.S. Buzău, neajunsuri care ar fi putu fi eliminate sau diminuate printr-o colaborare operativă și eficientă.

În timpul rămas pînă la finele anului, în întreprinderile producătoare de prefabricate trebuie să se depună eforturi susținute pentru recuperarea restanțelor. Preocupările vor trebui orientate cu prioritate în direcția perfecționării organizării producției și a muncii, respectării disciplinei tehnologice, îmbunătățirii aprovizionării în producție.

Indicațiile date de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU cu prilejul vizitării expoziției de pe platforma industrială Militari din Capitală, se constituie într-un cuprinzător concept al progresului tehnic în construcții, care, pornind de la imperativul funcționalității maxime a clădirilor și celorlalte obiective, înglobează deopotrivă raționalizarea structurilor constructive, diversificarea gamei de materiale și elemente, modernizarea tehnologiilor de execuție și a echipamentului mecanic de șantier, ca și evitarea oricăror exagerări, supradimensionări, a tot ceea ce este inutil. În cazul industriei, progresul tehnic în construcții trebuie condițional și dirijat de progresul tehnologiilor de fabricație, într-o viziune complexă a creșterii eficienței economice.

tru a-și acoperi planul valoric de producție, după cum nici beneficiarii nu trebuie să contracteze furnituri și utilaje pentru același an de plan, când multe din acestea sint unicate pentru care se cer create condiții de asimilare.

3. PREGĂTIREA EXECUȚIEI. ORGANIZAREA TEMEINICĂ A ȘANTIERELOR. Neasigurarea din vreme a documentațiilor, predarea parțială și refacerea pe parcurs a acestora provoacă constructorului mari dificultăți în pregătirea temeinică a execuției, concretizată în elaborarea cu întârziere a proiectelor de organizare a șantierelor, insuficienta verificare sau aprofundare a proiectelor, fundamentarea nejudicioasă a necesarului de materiale, a forței de muncă, a utilajelor de construcții etc. Nu odată, elaborarea cu întârziere a proiectelor de organizare a dus la atacarea unor lucrări nepregătite corespunzător, unele neavînd create fie condițiile de finanțare necesare, fie avizările totale pentru executarea întregului obiectiv etc. De asemenea, verificarea insuficientă a documentațiilor nu permite sesizarea la timp a unor omisiuni și lipsuri calitative la unele proiecte de execuție, determinînd refacerea unor lucrări, imposibilitatea aplicării unor soluții eficiente etc., care, toate, conduc la trenarea activității sau la depășiri mari de termene de execuție.

Toate impedimentele menționate au repercursiuni directe și asupra modului în care constructorul își fundamentează necesarul de materiale. Uneori, el caută să se asigure cu cantități mai mari în dorința de a nu avea întreruperi în desfășurarea procesului de producție, mai ales că unii furnizori — din diferite motive — nu respectă termenele de livrare. Într-o asemenea situație s-au aflat și se află și în prezent multe șantiere din județul Olt. Ele acuză furnizorii că, neprimind ritmic cantitățile de materiale, nu au putut să-și realizeze la cotele date prevederile de plan. Desigur, sînt unii furnizori care nu-și respectă la timp obligațiile; dar situația neaprovizionării șantierelor din județul Olt cu cele necesare are la bază și lipsa de prevedere, comenzi făcute în pripă, cu termene scurte,

schimbări de sortimente și chiar de materiale, pe parcursul derulării contractelor etc.

Pentru a se evita asemenea neajunsuri este necesar ca, alături de respectarea obligației de a preda constructorului din vreme documentațiile de execuție, să fie aduse și unele corective cadrului legislativ, în sensul corelării adecvate a termenelor de elaborare a necesarului de materiale cu termenele de predare a documentației de execuție, astfel ca organizația de construcții să-și poată fundamenta temeinic planul de aprovizionare. Data de predare a documentației ar trebui devansată — după propunerea mai multor specialiști — cu cel puțin 30 de zile față de termenul fixat pentru înaintarea necesarului de materiale, a specificațiilor comenzilor pentru anul următor.

TOT CEEA CE A FOST CONSEMENAT în acest articol pledează, în final, pentru pregătirea din vreme, temeinică, a fiecărei investiții. În acest sens, documentele de partid. Legea investițiilor, stipulează răspunderea fiecărui factor investițional de a prevedea din vreme necesitățile și de a pune la punct în toate detaliile fiecare obiectiv de investiții, astfel ca termenele de punere în funcțiune să fie respectate. Din păcate, deși există cadrul necesar, mecanismul nu funcționează corespunzător, se trece adeseori cu ușurință peste unele prevederi obligatorii.

Dat fiind că pentru 1979 nu s-au pus la punct toate detaliile pentru atacarea unor lucrări, ar fi util ca, la nivelul titularilor și beneficiarilor de investiții, al minișterelor, să se analizeze stadiile existente și, în lumina lor, să se găsească posibilități pentru rezolvarea eventualelor neajunsuri, astfel încît să se pună capăt oricărei tendințe de introducere în plan a unor investiții care nu au pregătite condițiile necesare de realizare la termenele stabilite. Volumul mare de lucrări în fiecare județ în 1979, necesitatea punerii în funcțiune a tuturor obiectivelor la termenele planificate, obligă pe toți factorii investiționali la sporirea răspunderii față de obligațiile ce le au, astfel ca termenele fixate pentru fiecare obiectiv să fie respectate întocmai.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

„Trebuie să se acționeze cu toată hotărîrea pentru mobilizarea forțelor de care dispunem în vederea îndeplinirii programului de locuințe... Să luăm toate măsurile pentru pregătirea temeinică a realizării programului de construcții de locuințe pentru anul viitor, care trebuie să se desfășoare în condiții mult mai bune decît în acest an.”

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din curîntarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., 28 septembrie 1978)

Realizarea programului de locuințe pe 1978 impune **CONCENTRAREA MAXIMĂ A EFORTURILOR, MOBILIZAREA ÎNTREGULUI POTENȚIAL AL ȘANTIERELOR**

PROGRAMUL pe acest an al construcției de locuințe, prevăzînd darea în folosință a unui număr de apartamente de 2,8 ori mai mare decît cel realizat în 1970, ilustrează deopotrivă grija partidului și statului pentru satisfacerea uneia din cerințele primordiale ale traiului civilizat al oamenilor muncii și capacitatea economiei noastre de a asigura resursele financiare și materiale necesare îmbunătățirii rapide a condițiilor de trai ale populației. Îndeplinirea întocmai a acestui program, de care vor beneficia sute de mii de cetățeni, este esențială pentru înscrierea în ritmul capabil să garanteze — așa cum a stabilit Conferința Națională a P.C.R. — realizarea în actualul cincinal a mai mult de un milion de apartamente.

Efecte repercutate ale unor neajunsuri mai vechi

FACEM această precizare, deoarece la ora actuală, în Capitală și în majoritatea județelor — cu toată cererea mare de locuințe — există serioase rămîineri în urmă în predarea noilor locuințe.

Proporția cea mai mare a apartamentelor date în folosință în primele 9 luni, față de planul anual al consiliilor populare, se înregistrează în județele Botoșani, Neamț, Vrancea, Bacău, Constanța, Cluj. Într-o a doua grupă se înscriu județele Dolj, Brașov, Sibiu, Timiș, Alba, Covasna, Tulcea, Bihor, Brăila. În restul județelor, acest ultim trimestru acumulează dificultăți deosebite, mai cu seamă în Olt, Satu Mare, Dimbovița, Ilfov, Gorj, Sălaj, Harghita. Se constată, în unele județe, o insuficientă atenție acordată locuințelor din fondurile populației, numărul apartamentelor predate fiind disproportionat de mic față de al celor din fondurile statului (Iași, Dolj ș.a.).

Diferitele ministere și organe centrale titulare de investiții pentru locuințe dețin o pondere de 11,2 la sută din totalul apartamen-

telor planificate pe acest an, dar în primele 3 trimestre au participat doar cu 2,5 la sută la realizări, cele mai mari rămîineri în urmă localizîndu-se la ministerele industriei chimice, industriei ușoare, construcțiilor de mașini, transporturilor și telecomunicațiilor.

Un sumar diagnostic făcut în revista noastră (nr. 22/1978) după încheierea primelor 4 luni ale anului releva dereglări ale căror efecte au fost ulterior confirmate. Semnalăm atunci cazuri de întîrziere a atacării blocurilor cu termen în acest an, de prelungire nejustificată a duratei de execuție, de insuficiență și ineficiență a acțiunilor pentru recrutarea muncitorilor necesari, de tergiversare a amenajării noilor capacități de producție a agregatelor și a prefabricatelor de beton, dar mai ales de folosire nejudicioasă a forței de muncă, a utilajelor. La unele din întreprinderile constructoare vizate situația s-a îndreptat de atunci; altele au reacționat greu și nu îndeajuns de concentrat — și continuă să se afle în ultimul eșalon.

Probleme serioase a pus, de asemenea, poziția adoptată de unii furnizori în rezolvarea sarcinilor de aprovizionare tehnico-materia-

le a șantierelor de locuințe. Nu neapărat pentru că au urmărit mai ales producția în tone, unele fabrici de oțel-beton au diminuat, în unele perioade, livrările la sortimentele de diametre mici. Nu neapărat pentru că au urmărit mai ales producția în metri cubi, unele fabrici de prefabricate au mărit seria de producție la unele tipare, în dauna altora, trimițînd la șantiere panouri dezsortate. Iar unele balastiere ale centralei industriale de resort fie că n-au realizat planul de extracție și sortare a agregatelor, fie că nu au dispus de vagoane pentru expedierea lor.

Cît de mari rezerve au fost ironsite, ne-o demonstrează faptul că în septembrie, cînd nu se poate afirma că neajunsurile proprii și greutățile întîmpinate au dispărut dintr-odată, unitățile de execuție ale consiliilor populare au realizat, în ansamblu, o producție de construcții-montaj la locuințe cu 20,3 la sută mai mare decît media celor 8 luni anterioare și au dat în folosință aproape exact a 12-a parte din numărul de apartamente planificat pe întregul an!

Contează fiecare oră, fiecare minut

SE POATE SPUNE că acest septembrie nu a reprezentat decît intrarea în ritmul lunar normal; pentru lichidarea restanțelor, pentru îndeplinirea integrală a planului pe 1978, este necesar ca în perioada octombrie-decembrie, numărul apartamentelor ce vor fi date în folosință să atingă o medie zilnică de 1682, din care la consiliile populare 1384. Aceasta,

În cadrul cuprinzătorului dialog de lucru cu specialiștii, prilejuit de vizitarea expoziției de soluții constructive, materiale și elemente noi de construcții, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** a apreciat în mod deosebit realizările și propunerile în domeniul creșterii gradului de prefabricare a locuințelor. Printre acestea se numără câteva variante constructive și tehnologice de execuție a clădirilor de locuit din elemente spațiale, gata finisate și echipate din fabrică. Secretarul general al partidului a indicat să se extindă sistemul creat și experimentat pe scară largă de Întreprinderea de construcții industriale și montaj din Brașov a M.I.C.M., să se introducă folosirea elementelor spațiale și la cămine studențești și alte construcții.

în condiții de toamnă-iarnă, care impun măsuri speciale pentru a asigura viteza și calitatea lucrărilor.

Contează deci fiecare oră, fiecare minut. Vor trebui să fie trei luni record, de maximă concentrare a eforturilor, necesitând, pe lângă folosirea întregului potențial tehnic și uman al șantiierelor, un sprijin operativ și eficient din partea furnizorilor de materiale și elemente de construcții, din partea personalului muncitor al întreprinderilor ce urmează să primească apartamentele, din partea viitorilor locatari.

Întrucât o bună parte din blocurile cu termen de predare pînă la 31 decembrie se află încă în faza de execuție a structurilor, unele chiar în fundații, în săptămînile ce urmează **ritmul lucrărilor de betoane și montaj de panouri este hotărîtor.**

Stațiile de betoane, poligoanele de panouri, formațiile de dulgheri, fierar-betoniști, betoniști, montatori să lucreze, în schimburi, **24 de ore din 24**; printr-o întreținere riguroasă și remedierea rapidă a defecțiunilor accidentale să se prevină orice stagnare a utilajelor. După cum a demonstrat practica, se poate câștiga timp executîndu-se lucrări de instalații și finisaje interioare pe măsura completării structurii, închiderilor și compartimentărilor la fiecare nivel.

Cadrelor de conducere și supraveghere a execuției trebuie să li se alăture, pe teren, toți specialiștii din aparatul trusturilor și întreprinderilor constructoare de locuințe; cu excepția celor strict legate de asigurarea tehnico-materială a producției și de pregătirea anului viitor, orice alte lucrări de birou pot să aștepte, iar organizarea producției să se facă nu în scris, ci **la locurile de muncă**. Membrii consiliilor oamenilor muncii să-și exercite atribuțiile de conducere nu în ședințe, ci **în mijlocul constructorilor**, prin măsuri operative și responsabile.

Temeliile locuințelor din 1979

CONSTRUCȚIA de locuințe fiind un proces continuu, în dinamică ascendentă, rezolvarea sarcinilor din acest an trebuie asigurată concomitent cu **pregătirea tehnică a realizării apartamentelor cu termen de predare în 1979**. Consiliilor populare județene și al municipiului București le revine îndatorirea de a asigura, prin unitățile de producție și de construcții în subordine, definitivarea documentațiilor de execuție, deschiderea fronturilor de lucru pentru iarnă, urgentarea punerii în funcțiune a noilor capacități pentru producția de prefabricate și agregate, a noilor ateliere centralizate pentru diferite confecții de șan-

tier. De asemenea, sprijinul consiliilor populare este esențial în acoperirea necesarului de forță de muncă — necesar care să fie stabilit în mod realist, corelat cu sarcina de creștere a productivității muncii, cu planul de școlarizare și de calificare profesională.

Trebuie să se acționeze imediat pentru cunoașterea și aplicarea, în funcție de condițiile locale existente sau care se pot crea, a noilor soluții constructive, materiale și elemente prefabricate prezentate săptămîna trecută în expoziția de pe platforma industrială Militari, din Capitală. **Înfăptuirea indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind introducerea și extinderea orora din aceste soluții va da posibilitatea ca încă în anul viitor să se materializeze avantajele lor în ce privește reducerea duratei de execuție, a consumurilor de materiale, de manoperă, îmbunătățirea confortului și aspectului locuințelor.**

Ca parte integrantă, esențială a programului de creștere a nivelului de trai, construcția de locuințe interesează direct milioane de oameni ai muncii. Consiliile populare, proiectanții, constructorii, furnizorii de materiale au datoria de a face totul pentru îndeplinirea exemplară a planului, în proporțiile și ritmul stabilit de partid.

Dan CONDREA

EXPRESII CIFRICE ALE CONCEPȚIEI DE ORGANIZARE

PRINTRE UNITĂȚILE de construcții ale consiliilor populare care prezintă o situație comparativ bună în realizarea planului fizic la locuințe pe 1978 se numără și cele din județele Bacău, Cluj și Neamț. Din tabelul de mai jos rezultă unele din principalele coordonate ale reușitei, precum și faptul că și la aceste unități există încă rezerve pentru o mai bună folosire a potențialului tehnic și uman.

Se remarcă îndeosebi (cu orientări generale, dar cu variații de la una la alta din cele 3 unități) :

● preocuparea pentru mai buna echilibrare a ritmului trimestrial al dărilor în folosință, având ca efecte aplatizarea obișnuțului virf din ultimul pătrar al anului, încărcarea constantă a tuturor meseriilor ;

● importanța acordată (în condițiile asigurării corespunzătoare cu documentația) frontului de lucru din perioada de iarnă, de a cărui dimensionare depinde direct proporția apartamentelor ce se predau în primul semestru (vezi situația studiilor fizice la începutul anului) ;

● acțiunea fermă pentru începerea blocurilor îndată ce se creează condiții de execuție — documentație, amplasament, finanțare (vezi consecința :

	T.C. Bacău	T.C. Cluj	I.C.M. Neamț
Număr apartamente:			
- plan 1977	3885	6030	3595
- realizat 1977	3041	6035	3599
- plan 1978	4838	6964	4200
- plan 1979	5579	7940	5000
Prădate pe trimestre, în % din planul anual:			
- trim. I 1977	5,1	15,3	2,2
- trim. I 1978	14,5	15,7	7,5
- trim. II 1977	29,4	30,0	32,1
- trim. II 1978	43,0	22,0	21,6
- trim. III 1977	26,7	24,0	22,1
- trim. III 1978	25,0	24,0	37,8
Număr apartamente în lucru, pe stadii fizice:			
- la 1 I 1978			
fundății	2563	2746	2000
structuri	989	1116	425
finisaje	340	304	200
- la 30 IX 1978, din planul de dări în folosință pe 1978			
fundății	135		
structuri	685	1633	512
finisaje	600	1104	825
- la 30 IX 1978, din planul de dări în folosință pe 1979			
fundății	2082	2190	1040
structuri	40	359	
Ponderele diferitelor soluții constructive la apart. din planul pe 1978 (%)			
- panouri mari	32,2	34,0	59,0
- beton monolit + mixtă (soluții industrializate)	67,4	60,0	41,0
- zidărie portantă	0,4	-	-
Volum de prefabricate din beton armat realizat în polișoane proprii în 9 luni din 1978 (mil mc)			
	49,0	105,8	70,4
Proporția asigurării din prod. proprie a pref. din b.a. pușe în operă în 9 luni din 1978 (%)			
	41,8	91,9	70,0
Capacități proprii pentru:			
- fasonarea centralizată a armăturilor (mil t/an)	8,0	5,0	8,0
- prefabr. pt. instal.(apart./an)	6000	6300	1500
- agregate (mil mc/an)	300	330	120
Indicele de schimb (tr.III 1978) la:			
- macarale de diferite tipuri	2,1	2,0	2,4
- excavatoare	1,9	1,4	2,2
- stații și centrale de beton	2,2	2,2	2,6
Ind. de mecanizare (tr.III 1978) la:			
- zugrăveli	42,8	60,0	54,0
- vopsitorii	15,0	40,0	36,0
Extinderea acordului global la 30 IX 1978 (% din total munc. în acord)			
	04,3	26,7	91,6

stadiile fizice la 30 septembrie). De menționat că toate cele 3 unități au îndeplinit sarcina trasată de conducerea de partid și de stat, privind atacarea până la 30 aprilie a tuturor apartamentelor cu termen de dare în folosință în 1978 ;

● accentul pus pe industrializarea lucrărilor — nu numai la structuri (unde este determinată prin proiecte), ci și la instalații — ca o cale principală de scurtare a duratei de execuție prin transferul unui volum cât mai mare de operații, de pe șantier în fabrică sau atelier ;

● rezolvarea cu forțe proprii a unor probleme de resurse materiale (prefabricate din beton, agregate de balastieră) pentru care industria de resort nu dispune de capacități suficiente ;

● sesizarea justă a rolului mecanizării nu numai ca factor de productivitate (lucrările de finisaje), ci și ca element determinant în organizarea folosirii potențialului uman pentru accelerarea ritmului de execuție (indicele de schimb) ;

● extinderea acordului global, care leagă direct ciștișturile muncitorilor și maistrilor de respectarea și devansarea termenelor de dare în folosință.

Pentru orice întreprindere constructoare de locuințe, toate aceste căi — care țin de concepția conducerii și organizării producției — sînt deschise. Iar folosirea lor nu este opțională, ci rezultă clar ca obligație din indicațiile conducerii de partid și de stat și corespunde unor criterii verificate ale eficienței economice.

Soluții originale în producția prefabricatelor pentru locuințe

DIMENSIUNILE programului construcției de locuințe în acest cincinal și în cel următor, dinamica anuală accelerată a numărului apartamentelor ce trebuie predate impun, așa cum a indicat secretarul general al partidului, o rapidă extindere a procedeeilor industrializate de execuție. În acest sens, se prevede că volumul producției de prefabricate din beton pentru locuințe aproape se va tripla în 1983, față de nivelul din anul trecut.

Specialiștilor din Institutul de cercetări și proiectări pentru materiale de construcții le revine sarcina de a asigura, prin conceperea și implementarea unor soluții moderne, ca această creștere cantitativă să fie însoțită de o eficiență sporită sub raportul calității, al consumurilor de materiale și energie, al execuției pe șantier în termene scurte și cu o productivitate înaltă.

În ultimul timp au fost finalizate o serie de valoroase studii ale institutului, dintre care o parte au fost prezentate în expoziția de pe platforma industrială Militari, din Capitală, vizitată recent de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

O tehnologie de concepție proprie, care asigură un grad ridicat de finisare și echipare din fabrică a elementelor, a fost transpusă într-un proiect directiv de capacități optime pentru producția de prefabricate ; el va fi aplicat la peste 30 de obiective noi ale ramurii și la dezvoltarea și modernizarea capacităților existente, colaborându-se îndeaproape cu industria

constructoare de mașini la realizarea instalațiilor și agregatelor necesare.

Structurile din elemente spațiale multifuncționale, pentru clădiri de locuit și social-culturale cu partiu flexibil (deci, cu posibilitate de modificare a compartimentării interioare) constituie, de asemenea, un exemplu de aplicare a creației originale a cercetătorilor din institut. Elementele tridimensionale de mare gabarit (echivalent cu spațiul a două camere), finisate și cu instalațiile înglobate din fabrică, se realizează cu un consum comparativ redus de metal și prezintă siguranță sporită în exploatare ; ele reprezintă un transfer masiv de la activitatea de șantier la cea de fabrică, solicitând un volum minim de manoperă la executarea clădirilor și asigurând grăbirea dării în folosință a acestora. Prima linie tehnologică va intra în funcțiune nu peste mult timp.

Perfecționările de dimensionare, constructive și tehnologice influențează favorabil consumurile la materialele principale — ciment și oțel-beton. Dar economii cu adevărat substanțiale se pot obține mai cu seamă prin abdicarea de la unele concepte tradiționale privind alcătuirea betonului armat. Un interes deosebit au trezit în rândul specialiștilor prefabricatele — realizate de institut în cadrul micro-producției — din beton armat cu fibre de sticlă. Noul material, utilizabil în elemente neportante la diverse tipuri de construcții, se caracterizează prin excluderea totală a consumului de metal și prin greutate redusă, asigurând totodată o bună comportare în exploatare: potrivit indica-

fici date de secretarul general al partidului, se lucrează la definitivarea tehnologiei industriale, astfel încît să se poată trece la organizarea producției de masă a B.A.F.S., în momentul cînd industria ușoară va putea livra fibre de sticlă rezistente la alcalii. Alte cercetări și experimentări, aflate în curs, vizează noi soluții pentru realizarea de prefabricate și elemente de zidărie din deseuri — steril de mină din bazinul carbonifer Valea Jiului (din care se obțin agregate ușoare pentru beton), sterile rezultate la spălarea nisipurilor de mină, cenușă de termocentrală.

În procesul tehnologic de producere a prefabricatelor pentru locuințe intervine o fază mare consumatoare de combustibil — tratamentul termic. Cu concursul centralei industriale de resort, este pus la punct și urmează a fi introdus — într-o primă etapă experimentală, în două mari fabrici — un procedeu nou de accelerare a întăririi betonului, folosind aer cald pulsator. Instalația respectivă, deja omologată, este avantajoasă nu numai prin reducerea la jumătate a consumului de combustibil în comparație cu sistemele clasice de aburire, ci și prin economisirea, în medie, a circa 900 kg de metal la confecționarea fiecărui tipar de panouri, datorită eliminării unor serpentine pentru circulația agentului termic.

Axindu-se în continuare pe teme prioritare sub aspectul eficienței economice și sociale, pe scurtarea ciclului cercetare — proiectare — producție, cercetătorii și proiectanții care participă la dezvoltarea și progresul tehnic al producției de prefabricate au acum în laborator sau pe planșetă noi idei a căror materializare, în anii ce vin, va însemna noi posibilități pentru a construi mai rapid locuințe mai multe și mai bune.

Adrian RUSU

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

INTERCONDIȚIONAREA PLANULUI PRODUCȚIEI NETE
CU PLANUL PRODUCȚIEI FIZICE

PRIN INTRODUCEREA indicatorului producția netă, indicator care măsoară în mod fidel contribuția fiecărei unități economice la crearea venitului național. S-a urmărit realizarea unui salt calitativ în activitatea fiecărui colectiv de oameni ai muncii și, în același timp, creșterea rolului autoconducerii, al autogestunii. La întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie”, unitate la care s-a experimentat încă din anul 1974 producția netă, trecerea la generalizarea acesteia ca indicator de bază în aprecierea realizării sarcinilor a găsit create o serie de condiții favorabile, dar mai ales a găsit pregătit colectivul de oameni ai muncii pentru traducerea în viață a obiectivelor stabilite de plenara C.C. al P.C.R., din martie 1978.

Dinamica indicatorilor economico-financiar

REZULTATELE obținute de acest colectiv în perioada care a trecut de la 1 iulie 1978 — concretizate în realizarea producției nete, a productivității muncii calculată în funcție de producția netă, încadrarea în fondul de retribuire admisibil, respectarea numărului mediu scriptic — demonstrează caracterul mobilizator al indicatorului, faptul că el a determinat o largă mișcare de masă pentru realizarea la parametri superiori a planului.

Din datele prezentate în tabelul nr. 1 rezultă că,

Tabelul nr. 1

Realizarea principalilor indicatori față de plan (%)	Realizarea principalilor indicatori față de plan (%)		
	iulie	august	septembrie*)
Producția netă	104,7	102,8	114,5
Productivitatea muncii :			
— pe persoană	104,7	102,8	114,5
— pe muncitor	104,7	102,8	114,5
Numărul mediu scriptic			
— total	100	100,1	100
— muncitori	100	100,1	100,4
Retribuția medie			
— lei/persoană	96	105,5	—
— lei/muncitor	94	105,1	—

*) Datele pentru luna septembrie sînt determinate pe baza datelor operative.

pe lângă realizarea sarcinilor de producție netă, întreprinderea a reușit să asigure și corelațiile necesare la nivelul fiecăreia dintre cele 3 luni. Astfel, productivitatea muncii a fost depășită în aceeași proporție ca și producția netă, iar numărul mediu scriptic realizat a fost în limita planului sau cu ușoare depășiri în lunile august (100,5%) și septembrie (100,1%), depășiri ce se situează sub nivelul realizării productivității muncii.

Realizările obținute sînt urmarea firească a creării condițiilor necesare unui climat favorabil manifestării inițiativei oamenilor muncii. Pe această linie au fost luate o serie de măsuri, între care defalcarea și transmiterea la secțiile de producție a indicatorului

producția netă, cu stabilirea în detaliu a nivelului acesteia pe fiecare produs ce se execută în unitate. Totodată, acolo unde procesul de producție a permis (în secțiile de finalizare a unor repere) s-a procedat și la defalcarea sarcinii de cheltuieli la 1000 lei producție marfă, ca o premisă a cointeresării colectivului în realizarea unor cheltuieli cât mai reduse; prin aceasta s-a concretizat unul dintre obiectivele de bază avute în vedere cu ocazia generalizării indicatorului producție netă și anume reducerea costurilor de producție.

Specializarea întreprinderii în producția de utilaj tehnologic pentru industria chimică, în regim de unitate, pe bază de proiecte de execuție puse la dispoziție de beneficiar, ridică în fața organelor de decizie și a colectivului oamenilor muncii o serie de probleme la a căror rezolvare trebuie să participe și beneficiarii produselor. Aceasta se impune deoarece efectele negative ale unor aspecte cum ar fi: depunerea cu întârziere a documentațiilor de execuție de către beneficiari, dese modificări a acestor documentații și, ca urmare, imposibilitatea asigurării din timp a necesarului de materii prime și materiale din țară și din import, influențează atât realizarea indicatorilor economico-financiar ai furnizorului, cât și a planurilor de investiții ale beneficiarilor.

Analiza modului de realizare a producției nete a reliefat factorii și influența acestora la nivelul fiecărei luni cit și reușitele și neajunsurile cu care se confruntă unitatea. Astfel, deși întreprinderea nu are probleme legate de asigurarea desfacerii producției, avînd din acest punct de vedere posibilități de realizare și depășire a planului, totuși, în luna iulie nu a îndeplinit sarcina planificată la producția marfă ca urmare a nesosirii la timp a unor importuri; acest fapt a anulat o parte din efortul unității pentru realizarea producției fizice și deci și a sporirii producției nete. Nerealizarea producției fizice datorită unor influențe externe a determinat și o serie de modificări în structura producției prin realizarea acelor produse care aveau condiții de realizat și nu a celor care au stat la baza fundamentării planului de producție și a indicatorilor de eficiență, în special a nivelului cheltuielilor materiale.

Nivelul normelor de consum : în scădere

PENTRU A ÎNȚELEGE preocupările și eforturile întreprinderii pe linia creșterii eficienței activității, a reducerii cheltuielilor materiale și implicit a creșterii producției nete, prezentăm în tabelul nr. 2 modul de realizare a normelor de consum cit și o serie de măsuri luate în acest sens.

Încadrarea în normele de consum s-a realizat numai prin măsuri ce privesc realizarea efectivă a produselor, deoarece, așa cum se știe, furnizorul, în cazul

Tabelul nr. 2
Realizarea normelor de consum pe primele opt luni ale anului 1978

	Cantitatea de materiale		
	Necesar conform normelor	Efectiv	Diferențe
1. Metal (t) din care : lamine (t)	11879,7 9855,1	11721,2 9732,4	— 158,2 — 122,7
2. Combustibil convențional (t)	46053,6	45876,6	— 177
3. Energie electrică mii kWh	17650	17416,2	— 233,8

fabricației de utilaje tehnologice, nu are dreptul să acționeze asupra proiectului de execuție, deci este privat de posibilitatea de a reproiecta produsele. Cu toate acestea, întreprinderea a luat o serie de măsuri care au permis încadrarea în normele de consum, dintre care amintim: îmbunătățirea activității de croire și debitare a metalului, în sensul extinderii croirii combinate și înlocuirii debitării oxiacetilenice; îmbunătățirea unor tehnologii de realizare a unor repere (aceasta și ca urmare unor eforturi de dotare prin autoutilare), dintr-o singură bucată prin ambutisare și nu din petale care au consumuri ridicate de metal și material de sudură; aplicarea unor invenții și raționalizări care au permis realizarea unor produse superioare din punct de vedere al parametrilor, și în același timp o valorificare superioară a metalului etc.

Atît încadrarea în normele de consum cît și economiile realizate din aplicarea și a altor măsuri care constau în îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, reducerea cheltuielilor de aprovizionare și desfacere, creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și a materialelor au adus pînă în prezent economii de peste 15 900 mii lei, din care peste 15 600 mii lei la cheltuielile materiale, economii ce sînt superioare celor planificate a fi realizate prin programele de măsuri. Eforturile întreprinderii sînt elocvent redată de altfel de realizarea nivelului cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă cumulat pe 8 luni (realizare care se prelinință a fi obținută și pe 9 luni). Rezultatele cumulate de la începutul anului redau mai bine eforturile întreprinderii pe linia asigurării unei eficiențe cît mai ridicate, deoarece o parte din influențele externe de unitate sînt anulate sau eliminate pe o perioadă de timp mai lungă.

Introducerea bugetului de venituri și cheltuieli și instituirea sa ca mijloc de lucru și decizie la dispoziția conducerii a adus în prim plan analiza implicațiilor, sub aspect financiar, a deciziilor și acțiunilor colectivelor de oameni ai muncii. Astfel, în cadrul fiecărei luni, modul de realizare a indicatorilor înscriși în bugetele de venituri și cheltuieli face obiectul unor analize la nivelul conducerii și a biroului executiv, analize care au contribuit la stabilirea unor măsuri operative pentru realizarea indicatorilor financiari.

Pentru a putea aprecia efortul colectivului de oameni ai muncii precizăm că, față de aceeași perioadă a anului 1977, rezultatele obținute pe primele 8 luni ale anului curent sînt cu mult superioare, așa cum rezultă din datele tabelului nr. 3.

Pe lîngă preocupările legate de realizarea planului pe perioada care a mai rămas din acest an, s-au adoptat măsuri pentru asigurarea condițiilor necesare îndeplinirii sarcinilor anului viitor, atît pe linia realizării indicatorilor financiari, cît și a celor economice și în special a producției nete. Astfel, pentru realizarea producției nete cu eforturi cît mai reduse s-a propus folosirea unor noi tehnologii de realizare a produselor care

— pe lîngă faptul că aduc importante economii — favorizează și producerea unor utilaje cu parametri superiori și consumuri reduse.

Această preocupare este susținută și de faptul că în anul viitor ponderea produselor noi în totalul produselor va ajunge la 85 la sută. Gradul înalt de înnoire a producției este favorizat și de un efort susținut de dotare prin autoutilare, efort ce va crește în anul viitor cu 17,6 la sută, valorificîndu-se experiența anilor precedenți.

O altă gamă de măsuri avute în vedere la fundamentarea sarcinilor în anul viitor vizează realizarea produselor. În acest cadru se urmărește reorganizarea activității de debitare. Pe baza studiilor efectuate s-a

Tabelul nr. 3
Realizarea principalilor indicatori pe primele 8 luni ale anului 1978

	Creșteri față de anul 1977 (%)
Producția globală	120,9
Producția marfă	110,2
Producția netă	119,4
Beneficiul	110
Cheltuieli la 1000 lei producție marfă	
— totale	— 15,3 lei/1000 lei
— materiale	— 35,6 lei/1000 lei

Pregătirea planului pe 1979

ajuns la concluzia că organizarea debitării centralizate în cadrul compartimentului depozite și deci scoaterea acestuia din cadrul secțiilor de producție are o serie de avantaje dintre care amintim: creșterea productivității muncii, prin specializarea forței de muncă, încărcarea rațională a utilajelor, eliberarea unor importante suprafețe de producție care pot fi folosite pentru alte faze ale procesului de producție, creșterea preocupării pentru îmbunătățirea croirii și economisirea metalului etc. Prin această acțiune se estimează că eficiența în activitatea de debitare se va dubla față de anul 1978.

Începînd cu anul viitor producția de utilaj tehnologic va beneficia de avantajele trecerii la tipizarea unor repere ce se execută pentru realizarea produselor, tipizare cu efecte favorabile asupra creșterii productivității muncii. Asemenea încercări de tipizare au apărut ca o necesitate, în special pentru furnizor, care în anumite cazuri realiza consumuri mai mari pentru același reper cu aceeași parametri funcționali, ca urmare a modificării unor dimensiuni de la un proiect de execuție la altul.

Activitatea colectivului de oameni ai muncii din cadrul întreprinderii „Grivița Roșie“ ar putea fi îmbunătățită în continuare dacă o serie de probleme care apar în realizarea sarcinilor de plan ar fi rezolvate. În această categorie se situează eliminarea practicii unor beneficiari de a depune documentația de execuție în cadrul perioadei de plan, cît și renunțarea la modificarea documentațiilor; îmbunătățirea metodologiei de aprovizionare pentru utilajul tehnologic, în sensul creării posibilității ca nominalizarea calităților necesare să se facă ulterior în cadrul unor cote cantitative. De asemenea, se consideră util ca pentru eventualele nevoi ce apar ulterior asigurării importurilor conform metodologiei actuale, să se creeze un fond valutar care să asigure rezolvarea acestora, cunoscînd faptul că producția de utilaj tehnologic trebuie să asigure realizarea în termen a obiectivelor de investiții.

Alexandru BRAN

Centrala industrială de utilaj tehnologic, chimic și rafinării

Calitatea — atribut al economiei moderne, competitive

PRODUSE CU PERFORMANȚE ÎNALTE, REALIZATE CU EFICIENȚĂ RIDICATĂ

ALĂTURI DE CREȘTERILE CANTITATIVE în ritm înalt ale producției materiale, realizarea unei calități noi, superioare a muncii se situează ca o necesitate obiectivă în procesul atingerii unui nivel mediu de dezvoltare a economiei naționale. În acest cadru un loc de primă mărime îl deține cerința ridicării substanțiale a calității produselor în condiții de eficiență sporită, ca un element fundamental în procesul de îmbunătățire a nivelului de trai al oamenilor muncii, al satisfacerii în grad mai înalt a cerințelor beneficiarilor, pentru creșterea competitivității și a rentabilității producției. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 28 septembrie a.c.: „este necesar să înțelegem că problema calității produselor, a nivelului tehnic trebuie să preocupe zilnic, în fiecare oră, în fiecare minut, toate conducările întreprinderilor, toate organizațiile de partid, comitetele județene de partid, toți comuniștii, toți oamenii muncii.”

Caracteristici tehnice și funcționale superioare

RĂSPUNZÎND sarcinilor complexe, de mare responsabilitate care le revin în acest domeniu, colectivele de oameni ai muncii din unitățile economice din întreaga țară acționează cu eforturi sporite pentru ca, printr-un amplu efort creativ și organizațional, să perfecționeze continuu, substanțial, performanțele tehnice, funcționale și estetice ale produselor, concomitent cu reducerea costurilor de fabricație.

Desfășurate într-un cadru de participare și responsabilitate sporite, acțiunile complexe întreprinse în vederea ridicării performanțelor calitative ale produselor românești, pentru obținerea pe parcursul fabricației a unei calități a produselor în concordanță cu prevederile din documentațiile de execuție, s-au materializat, în primele nouă luni din acest an, în numeroase realizări importante:

● **au fost omologate în condiții de calitate înaltă produse cu caracteristici tehnice ridicate:** noi tipuri de strunguri cu comandă numerică, de transformatoare de putere, frigidera cu compresor de diferite capacități, laminate din oțel pentru arcuri, coloranți, prefabricate din beton cu grad de finisare ridicat, noi sortimente de confecții, tricotaje, conserve, preparate și semipreparate din lapte etc. În trimestrul III al anului au fost îmbunătățite parametri tehnici-calitativi la combina CP 12 la care a crescut productivitatea cu 12% și fiabilitatea cu 30%, la compresoarele de mare capacitate și presiuni înalte, la îngrășămintele azotoase prin scăderea umidității, la adezivi pe bază de poliuretana ș.a.;

● **au fost asimilate și extinse tehnologii moderne de înaltă precizie și cu rezultate calitative deosebite în aplicare:** turnarea în cochile a unor semicuzineți, la întreprinderea de construcții de mașini din Reșița, sudarea prin fricțiune a axelor rotor la unele tipuri de pompe (la întreprinderea de mecanică fină Sinaia), fosfatarea armăturilor metalice pentru simeringuri în locul sablării (la întreprinderea de articole tehnice din cauciuc din Brașov) care determină o aderență sporită lemn-metal;

● în întreprinderi au fost extinse metodele eficiente de control activ și nedistructiv pe fluxul de fabricație și final, analizele spectrofotometrice și cromatografice, utilizarea de aparate de măsură cu raze infraroșii etc. Totodată, au fost aduse anumite îmbunătățiri unor standarde și norme interne care au dus la alinierea la caracteristicile produselor similare de pe plan mondial (la oțeluri, echipament de joasă și înaltă tensiune, anvelope, ciment, uleiuri minerale etc.).

Desigur, acestea nu sînt decît cîteva din realizările obținute ca urmare a aplicării în întreprinderi a **programelor speciale de ridicare a calității produselor**. Cu toate acestea în perioada parcursă din acest an s-au înregistrat, din păcate, și unele neajunsuri. În unele întreprinderi există încă **indisciplină și lipsă de exigență în desfășurarea proceselor tehnologice, lipsuri în respectarea ordinii de fabricație și în exercitarea răspunderii în muncă a unor lucrători**. Deoarece existența lor poate provoca deficiențe în buna desfășurare a proceselor productive, în eficiența cu care se desfășoară fabricația, în satisfacerea integrală a cerințelor economiei naționale, investigațiile prezentate în continuare vor urmări evidențierea unora dintre **cauzele** generatoare și identificarea anumitor **soluții** de remediere.

Control activ — preventiv și pe flux în locul celui postoperativ

ÎN UNELE CAZURI, menținerea unui nivel înalt al calității produselor este concepută de către anumiți specialiști, în principal, prin amplificarea controlului final al produselor, deși calitatea se realizează în toate etapele activității productive, respectiv în faza de concepere, pregătire și execuție propriu-zisă a produsului. De fapt s-a stabilit că, cauzele care provoacă cele mai mari și mai frecvente deficiențe de calitate sînt localizate în etapa de pregătire a fabricației. Este vorba de „calitatea necorespunzătoare a unor proiecte”, „trecerea la producția de serie fără asigurarea corespunzătoare cu materii prime, AMC-uri și SDV-uri”, de „introducerea în fabricația de serie fără verificare pe prototip sau serie zero” și, în fine, de „nerespectarea obligațiilor contractuale de către furnizori”. Apariția acestor neajunsuri în unitățile în care s-au manifestat a fost posibilă datorită faptului că cea mai mare parte a atenției cadrelor de conducere din întreprinderile respective a fost concentrată cu prioritate spre întărirea controlului final. Este adevărat că în astfel de situații a fost mai atent și sever harat drumul produselor de calitate necorespunzătoare. Tot atât de adevărat rămîne însă și faptul că, de această dată, controlul a acționat postoperativ, cu eficiență redusă, în sensul că a reușit doar să constate defecțiunile, fără a putea să le prevină sau să informeze operativ conducerea întreprinderii despre locul și timpul la care s-au produs.

Pentru eliminarea unor neajunsuri de genul celor menționate se poate aprecia ca **necesară creșterea eficienței și contribuției controlului activ și preventiv** (de asigurare a calității proiectelor, a prototipului și seriei zero, a comportării produsului la beneficiar), precum și a controlului pe fluxul de fabricație.

Piedoare pentru generalizarea metodei „gestiunea calității produselor”

PENTRU a îmbunătăți calitatea produselor și pentru a rămâne competitive, întreprinderile pot să sporească cheltuielile cu prevenirea și identificarea defectelor, în condițiile reducerii cheltuielilor totale de producție privind calitatea. Pentru rezolvarea acestei probleme se cere extinsă cu mai multă fermitate o metodă de acțiune — din păcate încă puțin utilizată — **gestiunea calității produselor**, care se concretizează sub forma unui bilanț al calității, în care pasivul este format de cheltuielile determinate de remediarea unor deficiențe de calitate, iar activul din economiile realizate ca urmare a diminuării defectelor de calitate, obținută prin cheltuielile de prevenire și identificare a defectelor.

Pe baza experienței practice, s-a ajuns la concluzia că o gestiune rațională a calității conduce la reducerea simțitoare a costului pentru remediarea unor defecte de calitate concomitent cu obținerea de economii la totalul cheltuielilor, în condițiile de asigurare a calității conform normelor stabilite. Pentru aceasta se acționează prin sporirea preocupărilor (și deci a cheltuielilor) în vederea prevenirii defectelor și a asigurării calității. Principala acțiune în acest sens trebuie să o constituie **indicarea nivelului calificării muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor**, prin organizarea mai bună, din vreme, a cursurilor de calificare și reciclare profesională. **Trebuie asigurată totodată desfășurarea la cel mai înalt nivel a cursurilor de maștri, a școlilor de maștri, a reciclării acestora.**

La nivelul unui eșantion reprezentativ s-a putut constata că sporirea costului pentru prevenirea defectelor cu 10% a determinat reducerea costurilor pentru identificarea defectelor cu 5%, a costurilor pentru remediarea unor defecte de calitate cu 30% și, în plus, a permis obținerea de economii de 25% din costul total al calității.

Ca urmare, în întreprinderi se cere acționat cu mai multă fermitate pentru cunoașterea și implementarea acestui prețios instrument care oferă conducerii întreprinderii alternative de decizii capabile să conducă la creșterea calității cu costuri reduse.

Calculul matriceal în cunoașterea comportării produsului la beneficiar

ÎN APRECIEREA eficienței calității unui produs apare uneori o **contradicție** între opinia anumitor producători — pentru care esențială este reducerea costurilor de fabricație, și beneficiari — pentru care importantă rămâne reducerea costurilor în exploatare, ceea ce presupune însă un plus de cheltuieli de producție la furnizor. În economia modernă, costul de achiziție (prețul inițial de cumpărare) a început să nu mai rămână unicul criteriu pentru beneficiar în fundamentarea deciziei de achiziționare a unui utilaj. Consumatorii sînt tot mai mult influențați în prezent de prețul pe întreg ciclul duratei de viață a diferitelor produse concurente, care include, pe lângă costul de achiziție, și costurile pe care beneficiarul trebuie să le suporte în legătură cu punerea și menținerea produsului respectiv în stare de funcționare. Și aceasta deoarece costul ciclului duratei de viață poate fi de câteva ori mai mare decît costul de achiziție. În aceste condiții, pentru a putea spori calitatea în conformitate cu cerințele beneficiarului și deci și competitivitatea produselor sale, producătorul va trebui să-și modifice orientarea bazată exclusiv pe optica proprie și să aplice conceptul optimizării costurilor la utilizator.

În practică, furnizorii noștri desfășoară o amplă activi-

tate, depun eforturi considerabile pentru informare în vederea cunoașterii cerințelor beneficiarilor. Erorurile desfășurate în această direcție ar putea fi mult simplificate, iar costurile aferente considerabil diminuate dacă ar fi mai cunoscut și utilizat un instrumentar de evidență și informare simplu și operativ, folosit cu succes în unele întreprinderi. Este vorba, în esență, despre trei matrici care permit o urmărire operativă riguroasă a comportării produsului la beneficiar, o cuantificare acceptabilă a fiabilității, mentenabilității și disponibilității produselor. **Matricea „Rata defectărilor” și matricea „Ore de reparații”** oferă informații necesare pentru aprecierea disponibilității echipamentului, atît la lotul lunar livrat, cît și la o anumită „vîrstă” a acestuia (o lună, două ș.a.m.d.). A treia matrice, **„Costul pieselor de schimb”**, în combinație cu a doua, facilitează analiza modului în care se desfășoară activitatea de „service” a furnizorului.

Noi indicatori pentru urmărirea nivelului calității

ÎN ÎNTRINDERILE noastre există un sistem bine fundamentat de criterii de apreciere a clasei de calitate a produselor, aliniat ca nivel de performanțe tehnice, economice și funcționale la cele mai bune realizări obținute pe plan mondial. În ce privește urmărirea calității produselor față de prevederile documentației de execuție indicatorii pe care îi are la îndemînă întreprinderea nu oglindesc, în principal, aspectele pozitive ale activității desfășurate pentru realizarea unor produse de calitate. Într-adevăr, cele mai multe informații se referă la : ponderea valorică a rebuturilor și a remaniierilor în producția marfă, ponderea valorică a produselor învechite scoase din fabricație în totalul producției, ș.a.m.d. Aproape în totalitatea lor însă, acești indicatori, așa cum este și normal, nu se planifică. Prin plan se urmăresc, referitor la calitatea produselor, doar indicatorii „ponderea produselor noi și modernizate în producția marfă vindută și încasată” și „ponderea producției de calitate superioară în totalul producției ce se realizează în mai multe clase de calitate”. Primul însă, nu oferă decît indirect informații despre nivelul calității produselor fabricate, iar al doilea nu are decît o aplicabilitate restrînsă, doar la cîteva sectoare de activitate.

Deoarece din analiza sferei de cuprindere a sistemului actual al indicatorilor de planificare a calității rezultă necesitatea completării acestuia, considerăm că poate fi luată în discuție oportunitatea următorilor indicatori :

— „**ponderea valorică a produselor cu marcă de calitate în totalul producției marfă**”. Marca de calitate, prevăzută în Legea calității produselor, ar urma să se acorde produselor care se situează la nivelul celor mai bune performanțe obținute pe plan mondial. Acest indicator va putea fi planificat, se va putea urmări evoluția sa în timp.

— „**entropia calității**” ca indicator sintetic, avînd în vedere că, datorită variabilității proceselor de fabricație, distribuția unei caracteristici calitative în jurul valorii sale date (în interiorul cîmpului de toleranță admis) urmează legea Gauss, dispersia și amplitudinea cuantificînd gradul de dezordine al sistemului.

Analiza acestor aspecte desprinse din experiența acumulată în numeroase întreprinderi în domeniul ridicării calității cu costuri reduse, generalizarea mai operativă a metodelor și tehnicilor valoroase folosite, poate contribui — prin aplicarea lor selectivă și bine adaptată — la îmbunătățirea caracteristicilor de calitate ale produselor în condiții de eficiență sporită.

Bogdan PĂDURE

Promovarea noului în gândirea și practica economică

„În mod hotărât trebuie să trecem la innoirea producției, la perfecționarea ei rapidă ! Aceasta necesită și întărirea grupurilor de concepție și asimilare din fiecare uzină. În momentul în care un produs este introdus în fabricație, proiectanții și cercetătorii trebuie să aibă deja pe planșetă sau în atenție un produs nou. Dacă nu vom proceda astfel nu vom putea fi competitivi pe plan internațional“.

NICOLAE CEAUȘESCU

**CONSIDERAȚII CU PRIVIRE LA PERFECȚIONAREA
PLANIFICĂRII PROGRESULUI TEHNIC (1)**

AFIRMAREA LARGĂ a revoluției tehnico-științifice în toate sectoarele de activitate presupune o amplă și intensă promovare ¹⁾ a progresului tehnic în economie, prioritar în sfera producției materiale, în concordanță cu imperativele actualei etape de dezvoltare economică-socială a țării. Introducerea cu intensitate sporită a progresului tehnic pretinde luarea în considerare a unor soluții puternic competitive pe plan mondial. Procesul complex de materializare a acestor soluții pe scară largă, în mod operativ, face însă necesar și un sistem judicios de planificare și realizare a sarcinilor în acest domeniu, în baza unor metode și forme metodologice apte să determine obținerea în cel mai scurt timp și în întregime a tuturor avantajelor pe care le poate aduce progresul tehnic.

În aceste condiții, și având în vedere actuala metodologie de planificare și realizare a progresului tehnic, ne apare ca necesară asigurarea unei mai mari rigurozități atât în ce privește elementele teoretice cu privire la promovarea planificată a progresului tehnic în producție, cât și în ce privește realizarea practică a acesteia. Considerăm că este îndeosebi necesară îmbunătățirea concepției și practicii privind asimilarea ²⁾ în producție a progresului tehnic, decisiv prin rolul ce trebuie să îl aibă în procesul de ansamblu al promovării acestuia în economie.

Elaborarea și asimilarea – faze distincte

CONCEPTUL DE ASIMILARE este folosit în prezent aproape în exclusivitate cu privire la produsele noi ³⁾ și cele modernizate ⁴⁾, deși el este perfect compatibil cu progresul tehnic luat în ansamblu, în sensul cel mai larg al acestuia. Este de menționat, totodată, faptul că în practica planificării nu dispunem până în prezent de o concepție — în adevăratul înțeles al cuvântului — cu privire la rolul și funcțiile asimilării în producție a progresului tehnic. Prin

asimilare se înțelege, de regulă, doar pregătirea fabricației și introducerea sau punerea în fabricație a produselor noi și a celor modernizate, neglijându-se atingerea în producție a parametrilor proiectați și omologați pentru aceste produse, adică tocmai funcția de bază a asimilării, hotărâtoare în ceea ce privește eficiența promovării progresului tehnic. Pe de altă parte, dacă produsele noi și cele modernizate sînt mașini și echipamente ⁵⁾, prin asimilare se înțelege inclusiv conceperea și experimentarea acestora, care cuprinde proiectarea, deci conceperea lor, și execuția-probarea (experimentarea), respectiv omologarea prototipurilor aferente. Desigur, proiectarea mașinilor și echipamentelor noi și a celor modernizate, respectiv execuția-probarea și omologarea prototipurilor acestora au importanța lor binecunoscută. Ele nu sînt însă faze ale asimilării, cum se consideră în prezent, ci însăși faze ale activității de dezvoltare ⁶⁾, definită la noi și pe plan mondial prin conceptul de cercetare-dezvoltare.

Din cele arătate rezultă că în cazul produselor noi și a celor modernizate, și nu numai în acest caz, asimilarea este înțeleasă și practică în mod incomplet, neluîndu-se în considerare tocmai funcția ei de bază, la care ne-am mai referit, privind atingerea în producție a parametrilor proiectați și omologați pentru soluțiile de progres tehnic. În celălalt caz, dacă produsele respective sînt mașini și echipamente, asimilării i se dă o interpretare care deplasează în mare măsură atenția și preocupările de la aspectele esențiale privind conținutul ei, la probleme care nu îi aparțin, în detrimentul intereselor legate propriu-zis de promovarea progresului tehnic.

Interpretarea asimilării în acest mod pare să fie determinată de persistența unor imprecizii caracteristice perioadei de început a planificării în țara noastră, ca și de o interpretare prea largă a conceptului de cercetare-dezvoltare. Credem că nu este exclus, de asemenea, ca modul acesta de interpretare să fi fost determinat și de particularitățile care intervin la asimilarea mașini-

lor și echipamentelor noi pe bază de licențe și documentații de fabricație din import. În cazul acestor produse, în mod firesc, elaborarea nu mai are obiect, ea fiind deja efectuată de către furnizorul licenței sau de terțe firme, de regulă cu mult timp înainte de vânzarea licenței. Se efectuează însă proiectarea produselor, în scopul întocmirii documentației de execuție în fabricație a acestora dar fără a se modifica concepția în care ele au fost elaborate. În această proiectare se realizează implicit, în multe cazuri, o asimilare, dar numai a documentației obținute în cadrul importului de licență. Este posibil ca, tocmai pornind de la asemenea considerente, să se fi ajuns la ideea că și în cazul mașinilor și echipamentelor noi și modernizate ce se realizează pe bază de concepție proprie numai proiectarea acestora, execuția-probarea și omologarea prototipurilor aferente, sînt faze ale asimilării pro-

¹⁾ Conceptul de promovare nu este sinonim cu cel de introducere a progresului tehnic. Avînd o sferă de cuprindere mai largă, cel dintîi îl include pe cel de al doilea și trebuie luat în considerare cu prioritate.

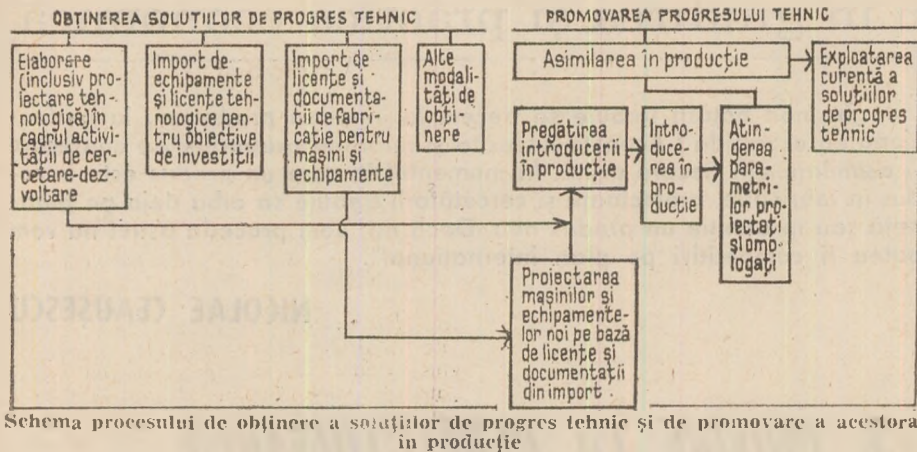
²⁾ În studiul de față conceptul de asimilare este folosit în sensul de însușire deplină a progresului tehnic în producție și în celelalte activități economico-sociale.

³⁾ Considerăm judicios să se admită drept noi produsele care intrunesc următoarele condiții : a) se realizează (sînt sau urmează a fi fabricate) pentru prima dată în economie; b) răspund unor cerințe noi, de ordin calitativ, în economie; c) prezintă caracteristici tehnico-funcționale și calitative la nivelul performanțelor atinse pe plan mondial; d) conduc la realizarea producției în condiții mai avantajoase, influențînd favorabil eficiența acesteia. Produsele ce intrunesc numai parțial aceste condiții, dar se justifică să fie realizate din alte puncte importante de vedere, ar putea fi admise ca produse convenționale noi.

⁴⁾ Noțiunea de produs modernizat este substituibilă frecvent prin aceea de produs re-proiectat. Drept produse modernizate considerăm că ar trebui să fie admise acele produse care diferă esențial (de exemplu, în proporție de cel puțin 30%) — în sens pozitiv — de produsele pe care le înlocuiesc, sub aspecte privind : a) caracteristicile tehnico-funcționale și calitative; b) economicitatea producției; c) desfacerea pe piața internă și externă.

⁵⁾ Termenul echipamente include categoriile : utilaje, aparate, instalații.

⁶⁾ În țara noastră este uzuală noțiunea de dezvoltare tehnologică; aceasta este motivată prin grija de a se preciza activitatea la care se referă, de a se evita confuzia cu dezvoltarea economiei în sensul ei general ca urmare a realizării programelor de investiții.

duselor respective. Nu încapă nici o îndoială că asimilarea documentației obținute în cadrul importului de licențe se înscrie în procesul de promovare a progresului tehnic fără a fi sinonimă, însă, cu asimilarea acestuia în producție.

Privită în sfera largă a promovării noului, asimilarea poate avea obiecte foarte diverse și nu numai produse sau echipamente. În domeniul activității de cercetare-dezvoltare, spre exemplu, obiectele asimilării pot fi reprezentate de tehnici și metode avansate de investigație, necesare în procesul de creație științifică și tehnică. În mod direct, astfel de tehnici și metode pot contribui la obținerea de soluții nemijlocit necesare pentru promovarea în producție a progresului tehnic. La rîndul lor astfel de asimilări pot fi însă realizate numai atunci cînd se dispune de ele concret, avînd un conținut precis.

Sînt argumente care ne fac să propunem realizarea în practica planificării promovării progresului tehnic a unei distincții nete între elaborare și asimilare, cea dintîi avînd ca obiect obținerea soluțiilor de progres tehnic, iar cea de a doua promovarea acestora în producție, respectiv în practica celorlalte activități economico-sociale.

Funcțiile asimilării — definite riguros

PE BAZA celor arătate se desprinde necesitatea de stabilire mai riguroasă a funcțiilor atribuite asimilării, aceasta trebuind să asigure o materializare deplină în producție, în timp util, a soluțiilor de progres tehnic. Totodată, asimilarea trebuie să aibă un pronunțat caracter operațional, astfel încît să poată fi controlată prin înșăși rezultatele ei. Corespunzător acestei cerințe, după părerea noastră, fazele specifice asimilării sînt cele ce se prezintă în schema alăturată, care înfățișează, în liniile sale cele mai generale, procesul de obținere a soluțiilor de progres tehnic și de promovare a acestuia în producție.

Din schemă ar trebui reținute următoarele aspecte principale:

a) Procesul de obținere a soluțiilor

⁷⁾ Referirea este valabilă în ce privește planurile anuale; în planurile cincinale se înscriu și în prezent numai sarcini de punere în fabricație nu și de concepere și experimentare a mașinilor și echipamentelor.

de progres tehnic este reprezentat prin căile folosite în acest scop, calea de bază fiind activitatea proprie de cercetare-dezvoltare. Desfășurarea efectivă a procesului pe căile prezentate în schemă are la bază deciziile adoptate în cadrul planului național unic de dezvoltare economico-socială. Față de practica actuală de planificare și corespunzător aspectelor prezentate mai sus, credem că se impune însă o schimbare în sensul ca sarcinile de elaborare a mașinilor și echipamentelor noi și modernizate pe bază de concepție proprie — proiectarea acestor produse, execuția-probarea lor precum și omologarea prototipurilor aferente — să nu mai fie înscrise în plan ca sarcini de progres tehnic, așa cum se procedează, ci ca sarcini ale activității de cercetare-dezvoltare⁷⁾. Avantajul? În acest mod s-ar crea condiții pentru concentrarea eforturilor asupra aspectelor esențiale pe care le implică promovarea progresului tehnic în ceea ce privește asimilarea acestuia în producție, imprimîndu-se, în același timp, o consistență sensibil sporită sarcinilor de cercetare-dezvoltare. În scopul unei mai bune fixări a sarcinilor de elaborare a mașinilor și echipamentelor noi și modernizate și deci a acordării unei atenții sporite acestor sarcini, realizării lor, considerăm că ar fi utilă înscirarea lor în plan într-o grupare distinctă față de celelalte sarcini de cercetare-dezvoltare a căror realizare comportă parcurgerea prealabilă a unor faze specifice în exclusivitate cercetării științifice.

Din schemă sînt de reținut, de asemenea, legăturile procesului de obținere a soluțiilor de progres tehnic cu procesul prin care progresul tehnic este promovat în producție. Nu vom insista însă acum asupra lor. Menționăm doar că aceste legături se realizează prin intermediul a două elemente constitutive (faze) ale asimilării, unul în exclusivitate specific promovării soluțiilor de progres tehnic obținute prin import de licențe și documentații de fabricație pentru mașini și echipamente.

b) Procesul de promovare a soluțiilor de progres tehnic, reprezentat în partea dreaptă a schemei, conține două etape distincte, prima fiind tocmai asimilarea care include patru faze, trei dintre acestea specifice tuturor soluțiilor de progres tehnic. Fazele acestea sînt pregătirea introducerii în producție a progresului tehnic, introducerea în producție și atingera parametrilor proiectați-omologați. A patra fază constă

în proiectarea pentru mașinile și echipamentele noi pe bază de licențe și documentații de fabricație din import, despre care am mai vorbit, ca avînd loc numai în cazul asimilării acestei categorii de produse. Desigur că această proiectare ar putea fi interpretată ca subfază a pregătirii introducerii progresului tehnic în producție, cum de altfel este considerată și proiectarea care are loc — cu alt obiect și conținut desigur — în cazul promovării soluțiilor de progres tehnic obținute prin importuri de echipamente și licențe tehnologice pentru obiective de investiții. Spre deosebire însă de această proiectare din urmă care, după cum se cunoaște, nu face obiectul unor sarcini distincte în plan, realizarea ei fiind implicată de prevederile corespunzătoare din plan pentru investiții, proiectarea mașinilor și echipamentelor noi pe bază de licențe de fabricație se planifică și este necesar să fie planificată și în continuare în mod distinct în planul tehnic, ca fază a asimilării produselor respective.

c) Prima dintre fazele propriu-zise ale asimilării este **pregătirea introducerii în producție a progresului tehnic**, mai precis a soluțiilor acestuia, cunoscută în cazul produselor noi și a celor modernizate ca pregătirea a fabricației. Dacă fabricația urmează să fie realizată pe capacități de producție existente, pregătirea introducerii în producție este sinonimă cu pregătirea fabricației și include doar proiectarea și execuția de s.d.v.-uri necesare în procesul de obținere a produselor respective, precum și întocmirea de documentații tehnologice de execuție a unor piese, componente și subsansamble pe liniile de fabricație existente. Atît proiectarea s.d.v.-urilor cît și întocmirea documentațiilor menționate se încadrează în proiectarea curentă de deservire a fabricației în întreprinderile constructoare de mașini.

În toate cazurile însă cînd promovarea progresului tehnic se realizează prin produse și tehnologii ori sub alte forme care implică proiectarea și execuția de investiții, realizarea acestora precum și efectuarea probelor tehnologice de punere în funcțiune a obiectivelor sau capacităților de producție respective se impune înscrisă în faza de pregătire a introducerii în producție a progresului tehnic. Precizăm că proiectarea și execuția investițiilor nu se prevăd și nici nu este cazul să fie prevăzute ca sarcini în planul tehnic, ele fiind prevăzute ca atare în planul de investiții; totuși, atunci cînd produsele noi sînt mașini și echipamente ce vor fi fabricate la o capacitate de producție ce urmează a fi creată prin realizarea unor investiții, pregătirea introducerii lor în producție include suplimentar proiectarea și execuția s.d.v.-urilor necesare, adică o pregătire a fabricației care se planifică în cadrul planului tehnic.

Din cele arătate rezultă că pregătirea introducerii în producție a progresului tehnic are un caracter **complex**, conținutul ei fiind diferit, în funcție de soluțiile concrete ale promovării acestuia. În planul tehnic se cuprind și trebuie să fie cuprinse și în continuare numai acele elemente constitutive ale acestei faze a asimilării care corespund pregătirii propriu-zise a fabricației mașinilor și echipamentelor noi și a celor modernizate.

Aurel BÎRSAN

Comitetul de stat al planificării

Indicator

DIN CUPRINSUL articolului intitulat „Metodologia de calcul a valorii producției nete în construcții”, apărut în nr. 37 al „R. E.”, au rezultat neajunsurile pe care le prezintă actualii indicatori producție globală și terminată de construcții-montaj. Unele observații suportă și metodologia propusă de determinare a producției nete prin scăderea cheltuielilor materiale.

Astfel, compararea cantităților consumate în prețuri efective cu cantitățile încasate în prețuri de deviz la toate obiectele la care se lucrează în perioada de timp raportată și la toate reperele cunoscute cu anticipație, sau nu, care au prețuri superioare celor din deviz, presupune un mare volum de operațiuni în domeniul financiar-contabil din sectorul construcții. Operativitatea și posibilitatea unui control preventiv sau ulterior asupra factorilor cu influență asupra nivelului producției nete sunt foarte reduse.

O altă problemă care se ridică în determinarea producției nete este neconcordanța dintre normele de plată a muncii cu cele din deviz. Acestea din urmă se determină cu mai multă exactitate pentru producția terminată și decontată și nu mai puțin exactitate pentru restul producției. Depășirile față de documentația de deviz se transformă în pierderi cu influență negativă asupra producției nete.

Mergind pe linia simplificării evidențelor, a respectării cerințelor aplicării noului mecanism economico-financiar în activitatea de construcții se impune conducerea evidenței cheltuielilor de producție pe obiective de construcții, lucrări de bază și de organizare numai la nivelul cheltuielilor directe, cheltuielile indirecte urmând să fie urmărite numai comparativ cu planul, întocmit conform instrucțiunilor în vigoare.

Ion GRECU

contabil șef la Grupul de șantieri construcții-instalații Constanța

Obiecte de inventar

DIFERENȚIEREA obiectelor de inventar de mijloace fixe în funcție de valoare și de durată de folosire a fost făcută cu foarte mulți ani în urmă, când bunurile materiale din care se confecționau aveau alte valori. În prezent avem greutăți în procurarea unor obiecte de inventar. Depășind valoarea individuală de 500 lei, unele au trecut în categoria mijloacelor fixe, fiind mai anevoios de procurat.

Propun ca obiectelor de inventar să li se considere acele bunuri a căror valoare individuală este de până la 1000 lei.

Th. MELINTE

contabil șef la Intreprinderea de industrializare a cărnii Suceava

Aprovizionare

APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ a devenit o adevărată știință. Nu se poate lucra în acest domeniu dacă nu se cunosc procesul de producție și tehnologiile de fabricație. Este necesar să subliniem că atunci când vorbim de perfecționarea sistemului aprovizionării tehnico-materiale, aceasta trebuie să vizeze nu numai bazele, furnizorii, dar și beneficiarii. Încheierea pe baze reale a contractelor de

aprovizionare pe anii 1979 și 1980, studierea volumului de materiale ce se solicită în teritoriu și crearea unor stocuri de intervenție va conduce la o aprovizionare mai bună a beneficiarilor, în sortimentele solicitate, ritmurile mari de creștere impunând o mare suplețe în aprovizionarea și desfacerea materialelor. Cererea nejustificată de materiale cantitativ și sortimental duce însă la crearea de mari greutăți financiare și economice în unele întreprinderi. Pentru ca activitatea de aprovizionare să decurgă în cele mai bune condițiuni, propun ca lucrătorii din serviciile de specialitate să fie încadrați în școlii de reciclare ce pot fi înființate la nivelul fiecărui județ.

Emil HUJANU

directorul Bazei județene de aprovizionare tehnico-materială Vrancea

ECOURI

Decontare

REFERINDU-NE la nota intitulată „Interpretare”, apărută în nr. 29 al „R. E.” la această rubrică menționăm că H. C. M. 1004/1971 nu s-a abrogat. În statutul C.A.P. și în statutul Consiliilor intercooperatiste (Decretul nr. 346/1977) s-a prevăzut ca plata lucrărilor efectuate de S.M.A. să se facă în raport direct cu producțiile realizate de cooperative, fără a fi limitate lucrările și culturile care fac obiectul plății proporționale. De asemenea, prin Decretul nr. 114/1977 s-a aprobat și s-a pus în aplicare „contractul de cooperare tip” care se încheie între părți, pentru toate culturile și lucrările ce se execută de S.M.A. și care prevede că plata se face proporțional cu producțiile realizate — minim 80% și maxim 120% din tarifele în vigoare (80% în cursul anului pe măsură executării și recepționării lucrărilor, iar diferențele se achită după încheierea recoltării fiecărei culturi în raport cu gradul de realizare). În legătură cu această problemă urmează să se experimenteze în două județe un nou contract de cooperare elaborat în baza prevederilor Decretului nr. 346/1977.

Intrucât în cursul acestui an lucrările executate de stațiunile pentru mecanizarea agriculturii la cooperativele agricole de producție au la bază contractul de cooperare pus în aplicare începând cu anul 1976, decontarea acestora se va face conform prevederilor de la cap. V din acest contract. Rezultă că plata lucrărilor executate de S.M.A. trebuie să se facă potrivit reglementărilor care au apărut după intrarea în vigoare a H.C.M. nr. 1004/1971, respectiv Decretul nr. 346/1977. Până la definitivarea unui nou contract de cooperare în baza Decretului nr. 346/1977, banca va urmări ca decontarea lucrărilor executate de stațiunile pentru mecanizarea agriculturii să se facă în baza contractului de cooperare elaborat în baza Decretului nr. 114/1974, a cărei aplicare este dispusă de M.A.I.A. și U.N.C.A.P. și pentru anul 1978.

N. ODOBESCU

director în Banca pentru agricultură și industrie alimentară

Autodotare

APRECIEM ca pozitive concluziile și propunerile rezultate ca urmare a dezbaterii publicate sub titlul „Autodotarea și creșterea eficienței” în numărul 22 al „R. E.”. Propunem ca astfel de acțiuni să fie extinse în cadrul ramurii construcțiilor de mașini, pe subramuri și sisteme de mașini.

În ceea ce privește îmbunătățirea aprovizionării cu diferite sortimente de materiale necesare acestei acțiuni (electrotehnice, bore metalice de dimensiuni mici, materiale electroizolante și produse din cauciuc), vă informăm că a fost extins nomenclatorul produselor ce se derulează prin bazele județene de aprovizionare tehnico-materială. Începând cu anul 1979, vor fi cuprinse noi sortimente de produse solicitate de unitățile economice, în care sînt și sortitopodimensiuni din produsele indicate în articol.

N. CERNESCU

director adjunct în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe

★

POTRIVIT „Nolei comune cu privire la plata cheltuielilor necesare executării utilajelor în cadrul acțiunii de autodotare” nr. 8595/6.X.1971 elaborată de Ministerul Finanțelor, Banca Națională și Banca de Investiții, cheltuielile determinate de confecționarea instalațiilor, utilajelor și aparatelor la unitățile existente, în vederea autodotării se finanțează în cadrul cheltuielilor de producție. După confecționarea și verificarea modului de funcționare a fiecărui utilaj în parte, acesta se va livra sectorului de investiții, urmînd a se plăti pe bază de factură — din credite sau direct din contul de finanțare, după caz — ca orice achiziție de la un terț. Decontarea la sectorul de investiții se face însă numai în condițiile în care lucrarea este prevăzută în plan și are fondurile asigurate.

Vasile GHEORGHIU

director în Ministerul Finanțelor

★

ÎN MULTE ÎNTEPRINDERI ale industriei ușoare s-au realizat, în ultimul timp, utilaje și chiar linii tehnologice complete ale căror performanțe se situează la nivelul unor utilaje similare din import. În acest sens menționăm instalația de tras fără debitează și toate utilajele necesare pentru cuptorul nr. 1 la întreprinderea de geamuri Mediaș; linia de producție și sincronizarea preseii cu linia de polizat prin foc, graiferele de paletizare și mașina de hounit forme la întreprinderea de articole de sticlărie București; linia de vizori și cuptor circular de curbat geam la întreprinderea de geamuri Buzău etc.

În 1976, volumul utilajelor realizate în acest sector totaliza 19 milioane lei, iar în 1977, 32,5 milioane lei. În anul 1978 programul de autodotare prevede realizarea unui volum de utilaje de 52 milioane lei și include realizarea de utilaje pentru noile dezvoltări de capacități și investiții noi, dotări și introduceri de mecanizări în întreprinderi existente, precum și dotări și mecanizări la alte întreprinderi care nu au posibilități proprii de proiectare și de execuție.

N. POPESCU

director adjunct în Ministerul Industriei Ușoare

PREGĂTIREA MAIȘTRILOR, ÎN CONCORDANȚĂ CU CERINȚELE PROGRESULUI TEHNICO — ȘTIINȚIFIC

SUBLINIIND principalele probleme legate de îndeplinirea în cele mai bune condiții a planului de dezvoltare economico-socială pe anul 1978 și de pregătirea celui din anul viitor, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a insistat, în Cuvântarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 28 septembrie a.c., asupra necesității de a se acționa în continuare cu toată hotărîrea în direcția îmbunătățirii calității producției, ridicării nivelului ei tehnic.

S-a relevat, cu acest prilej, că una din cauzele neajunsurilor ce mai apar în privința calității o constituie nivelul pregătirii unor maiștri. Or, este cunoscut că maestrul reprezintă o „figură centrală” în procesul de producție, în asigurarea disciplinei tehnologice, a promovării noului, a calității și economicității producției. Aceasta constituie rațiunea pentru care secretarul general al partidului a formulat foarte limpede o sarcină de cea mai mare actualitate pentru întărirea disciplinei tehnologice, a răspunderii: „**Trebuie să asigurăm desfășurarea la cel mai înalt nivel a cursurilor de maiștri, a școlilor de maiștri, să organizăm în mod special reciclarea maiștrilor din toate unitățile economice**”. Aceasta este o condiție a competitivității, a progresului tehnic. „**Trecem în multe unități — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — la produse superioare, pe care le fabricăm pentru prima oară. În aceste condiții, chiar un maestru care lucrează de mult într-o uzină nu cunoaște produsul nou. Dacă în câțiva ani nu se asigură îmbunătățirea cunoștințelor, atât ale muncitorilor, cât și ale maiștrilor și inginerilor, întreprinderile nu pot ține pasul cu tehnica nouă, cu exigențele ce se pun în domeniul calității produselor**”.

Unele deficiențe și cauzele lor

PENTRU CONSTRUCȚIA DE MAȘINI, ramură de importanță decisivă în îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare economică stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, în afirmarea cuceririlor revo-

luției tehnico-științifice în întreaga economie națională, aceste indicații au o valoare deosebită, date fiind nu numai creșterea rapidă a volumului producției și a numărului întreprinderilor ce o realizează (multe din ele situate în județe și localități lipsite de tradiție industrială), dar mai cu seamă ritmul de înnoire a produselor, puternica accentuare a complexității lor.

Modernizarea accentuată a proceselor tehnologice de fabricație în industria constructoare de mașini, imperativele privind folosirea judicioasă a fondurilor fixe, a metalului, a energiei, obținerea unei calități ireproșabile a execuției pe fiecare fază pînă la produsul finit conferă noi valențe **profilului maestrului, în calitatea sa de conducător nemijlocit al formației de lucru.**

O amplă analiză efectuată, încă acum câțiva ani, de către ministrul de resort — prin Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini — în 15 mari întreprinderi ale ramurii a evidențiat că nivelul pregătirii unor maiștri era rămas în urmă față de evoluția dotării tehnico-materiale și a tehnologiilor, fiind îndeosebi deficient sub aspectul cunoștințelor referitoare la organizarea și programarea științifică a producției, coordonarea activităților la locul de muncă, instruirea profesională a muncitorilor din subordine, asigurarea calității operațiilor executate de formațiile respective, a ordinei și disciplinei.

Cu prilejul analizei au fost identificate și principalele cauze ale acestei situații:

— la selecționarea maiștrilor din rîndul muncitorilor și tehnicienilor nu s-a avut întotdeauna în vedere ca aceștia să posede o experiență îndelungată în producție, o înaltă pregătire profesională, autoritate profesională, politică și morală în colectivul de muncă și calități de buni organizatori ai producției;

— pregătirea în școli de zi și serale nu a fost suficient adaptată — ca programă analitică sau ca nivel de predare — necesităților concrete dictate de ritmul înalt de înnoire a tehnologiilor în construcția de mașini;

— încadrarea și promovarea maiștrilor s-au făcut uneori pe baza unei analize superficiale, a unor concursuri cu caracter formal, aprecierile după criteriul realizărilor celor mai bune în producție fiind lăsate pe ultimul plan;

— stimularea maiștrilor nu a fost întotdeauna corelată strict cu rezultatele obținute, cu eforturile pe linia ridicării nivelului de cunoștințe profesionale personale, precum și ale colectivului coordonat;

— o serie de întreprinderi nu au organizat corespunzător cursurile de reciclare și ridicarea calificării, tematica abordată a avut un caracter general, neținîndu-se seama de necesitățile concrete ale unității sau formației de lucru.

Optica formării multilaterale și cerințele evaluării

ȚINÎND SEAMA de aceste constatări și după consultarea specialiștilor din peste 140 de întreprinderi constructoare de mașini, a fost conceput un program special de perfecționare a maiștrilor la locul de muncă.

Programul se desfășoară în întreprinderi, pe durată a 6-8 luni și urmărește să asigure maiștrilor:

● **cunoștințe de specialitate comune tuturor meseriilor**, referitoare la metode de conducere, organizarea producției și a muncii și metode eficiente de instruire a muncitorilor din formație;

● **cunoștințe de bază** (strie necesare în activitatea curentă de producție) de matematică, rezistență și proprietățile materialelor, organe de mașini, desen tehnic, electrotehnică, electronică etc., adaptate specificului fiecărei meserii în parte;

● **cunoștințe de specialitate asupra unor noutăți în tehnologiile și utilajele specifice** fiecărei meserii pe locul de muncă al formației coordonate (cunoștințe ce se materializează prin efectuarea unei lucrări practice, aplicată în producție).

De asemenea, se urmărește realizarea dezvoltării unor **atitudini pozitive** la maiștri, care constau în:

● imprimarea concepției că maestrul nu este numai un urmă-

ritor pasiv al realizării planului de muncă, ci, mai ales, un adevărat **cadru de conducere**, cu toate atribuțiile ce revin acestei funcții; — trezirea interesului asupra **eficienței practice imediate** pe care o are aplicarea unor metode științifice de conducere, organizare sau de instruire a muncitorilor, în scopul de a forma convingerea asupra necesității unui studiu individual permanent.

Prin susținerea programului direct în unități, folosind mijloacele tehnice cu care este dotat centrul de perfecționare, se urmărește dezvoltarea unor **aptitudini** necesare maștrilor pentru a corespunde cerințelor postului de conducător direct al procesului de producție, precum și determinarea **aportului efectiv în producție**, pe durata desfășurării instruirii.

Lunar, fiecare maistru primește cite un set de material documentar destinat studiului individual obligatoriu; acesta este completat cu prezentarea de consultații, expuneri rezumative, filme, diapozitive și demonstrații practice. Maștrii sint obligați să susțină un test de verificare a cunoștințelor asimilate din materialul respectiv, răspunzând la 20—30 de întrebări.

Încă din prima lună după deschiderea programului, șeful de secție, împreună cu maistrul respectiv, stabilesc tema lucrării practice, care se referă la îmbunătățirea tehnologiilor, utilajelor și sculelor sau a organizării producției și a muncii în cadrul formației coordonate (lucrările mari, de importanță deosebită, pot fi rezolvate în colectiv de 2-3 maștri). Autorul realizează și lucrarea în timpul normal de lucru (paralel cu activitatea curentă), are datoria de a asigura concepția și urmărirea lucrării pînă la realizarea finală (în care scop poate folosi muncitorii din formație) fiind obligat să o aplice pînă la terminarea programului de perfecționare. La aprecierea lucrării se ține seama de rezultatele obținute în îmbunătățirea fabricației (avizate de șeful de secție) și de efortul de realizare ce a fost necesar.

Evaluarea rezultatelor programului de perfecționare se face pentru fiecare maistru în parte, după următoarele criterii: nivelul cunoștințelor de organizare, conducere și de specialitate asimilate, valoarea lucrării de absolvire, rezultatele obținute în producție de formațiile de lucru coordonate.

Din 1973 pînă în prezent, prin această formă au fost instruiți, de

către Centrul de perfecționare, 4873 de maștri din 51 de întreprinderi, ceea ce reprezintă aproximativ 30% din numărul total existent în construcția de mașini.

Amplificarea activității și adaptabilității

PENTRU ADUCEREA LA ÎNDEPLINIRE a prețioaselor indicații date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, ne propunem ca încă în acest an să revizuiem tematica programului de perfecționare a maștrilor, în sensul completării acesteia cu noile probleme rezultate din recente documente de partid. Avem în vedere ca împreună cu consiliile oamenilor muncii din întreprinderi, să testăm un număr mai mare de maștri; cei care se vor situa sub nivelul mediu necesar de cunoștințe profesionale — teoretice și practice — precum și de aptitudini și cunoștințe privind conducerea și organizarea formațiilor de lucru vor fi cuprinși în mod prioritar în programe specifice de perfecționare. De asemenea, avem în vedere ca pentru unitățile nou intrate în funcțiune să concepem un program de ridicare a calificării maștrilor, adaptat condițiilor specifice ale întreprinderii respective, pentru a mări contribuția lor la rezolvarea greutăților pe care acestea le întîmpină.

De exemplu, un prilej de cristalizare și verificare a noii concepții îl constituie acțiunea declanșată recent de către Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, împreună cu Ministerul Educației și Învățămîntului și cu alte organe, privind îmbunătățirea pregătirii profesionale a întregului personal muncitor din Întreprinderea de autoturisme Pitesti. Se are în vedere ca pînă la sfîrșitul actualului cincinal, toți oamenii muncii din această importantă unitate să parcurgă un program de perfecționare adaptat la nevoile actuale și de perspectivă ale întreprinderii și la cerințele postului pe care-l ocupă fiecare dintre ei. În primul rînd vor fi cuprinși în formele de perfecționare muncitorii, maștrii, tehnicienii și inginerii de la locurile de muncă unde normele de calitate sint deosebit de complexe și cei de la liniile de fabricație unde creșterea productivității muncii nu se încadrează în ritmul prevăzut. Programe specifice vor fi organizate pentru personalul de la locurile de

muncă unde categoria de încadrare este inferioară celei a operațiilor ce se execută.

*
CONSIDERAM CA, pe lîngă completarea și actualizarea cunoștințelor maștrilor existenți, o atenție deosebită trebuie acordată și mai bunei pregătiri a viitorilor maștri. Ministerul nostru, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului, a revizuit programa analitică a școlilor pe care le coordonează, în lumina prevederilor Legii nr. 6/1977 privind rolul și atribuțiile maistrului în producție; vor trebui aduse completări tematicii, în sensul de a se accentua importanța acordată metodelor de asigurare a disciplinei tehnologice și în muncă, metodelor de instruire a adulților, ridicării responsabilității maștrilor în realizarea unei producții de calitate superioară. Propunem ca periodic, cadrele didactice de la școlile de maștri să fie instruite, la centrul nostru, în legătură cu probleme de psihologie industrială, de organizarea producției și a muncii — domeniu tematic a cărui importanță este relevată și în proiectul Legii învățămîntului, recent dat publicității. De asemenea, credem necesar ca întreprinderile să propună pentru școlile de maștri mai mulți candidați decît numărul de locuri existent, astfel încît să se poată face o selecție la admitere.

Obligația maștrilor de a-și ridica permanent nivelul de cunoștințe se cere însoțită de o cointeresare corespunzătoare. De aceea, opinăm ca la încadrarea, stimularea și promovarea în trepte și categorii superioare a maștrilor, consiliile oamenilor muncii să aibă în vedere, pe lîngă rezultatele obținute în producție de către aceștia, ridicarea nivelului propriu de cunoștințe profesionale (la formele de reciclare) și al personalului din formațiile pe care le coordonează.

Autoritatea pe care i-o vor conferi maistrului nu numai funcția, ci în primul rînd calitățile profesionale, cele de organizator, preocuparea sa pentru promovarea tehnicii noi, pentru calitatea produselor, pentru eficiența economică a activității va constitui un factor dinamizator în unirea efortului oamenilor muncii în vederea transformării cantității într-o nouă calitate.

Octavian TOMA

directorul Centrului de perfecționare a lucrărilor în industria construcțiilor de mașini

dr. Vasile BERINDE

director adjunc

Mic dicționar economic

INTEGRAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI CU CERCETAREA ȘI PRODUCȚIA

INTEGRAREA învățămîntului cu cercetarea și producția se înscrie ca o însemnată cerință a dezvoltării țării noastre în etapa actuală. Ea constă într-un proces de adîncire și diversificare a raporturilor dintre învățămînt, cercetare și producție. de **întrepătrundere a celor trei domenii sub influența accelerării progresului economico-social în condițiile revoluției tehnico-științifice.** Integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția reprezintă o tendință obiectivă, care se întemeiază atît pe posibilitățile cît și pe exigențele acestor domenii de activitate. Așa cum se arată în proiectul legii învățămîntului, acesta se desfășoară pe baza **principiului integrării cu primordialele, cu cercetarea științifică și proiectarea.** Elevii, studenții și personalul didactic participă la activitatea, productivă, de cercetare și proiectare, de creație tehnică, științifică și cultural-artistică, la realizarea obiectivelor dezvoltării economice și sociale a țării. Cum se desfășoară concret acest proces, ce semnificații îmbracă ?

Necesitatea integrării învățămîntului cu cercetarea și producția, ca cerință imperioasă a dezvoltării sociale, a fost sesizată cu o deosebită clarviziune de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în această direcție fiind elaborate, declanșate și urmărite cu tenacitate însemnate programe cu efecte de profunzime asupra dinamismului și calității dezvoltării țării. **„Am pus la temelie scoli imbinare strînsă a muncii, învățămîntului și cercetării — trei factori primordiali pentru progresul și civilizația omenirii, pentru construcția socialismului și comunismului în patria noastră”**, arăta în acest sens secretarul general al partidului, în cuvîntul său la deschiderea noului an de învățămînt.

Din punctul de vedere al învățămîntului integrarea este un proces cu **dublu aspect.** Pe de o parte se are în vedere prelungirea unor activități specifice învățămîntului, un continuu și riguros proces de învățare — pregătirea noilor generații de oameni ai muncii, selectarea și perfecționarea cunoștințelor celor ce lucrează în sectoare noi sau deosebit de dinamice, toate acestea dincolo de ceea ce reprezintă școala propriu-zisă. Pe de altă parte se urmărește îmbogățirea conținutului învățămîntului cu activități de cercetare și producție.

Pe calea integrării cu cercetarea și producția, învățămîntul se afirmă ca un proces complex de **însușire** de către factorul uman a cunoștințelor de care dispune societatea ca instrument de acțiune, devenind un element tot mai important al progresului contemporan. Aceasta explică totodată de ce integrarea celor trei domenii de activitate se realizează în cadrul unui proces conștient, planificat, ca parte componentă a politicii de dezvoltare economico-socială a țării. Preocupările deosebit de intense în țara noastră pentru integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția au la bază înțelegerea profundă a faptului că societatea socialistă multilateral dezvoltată nu se poate edifica decît pe baza cuceririlor gîndirii și tehnicii universale, că înlăptuirea socialismului trebuie să meargă în strînsă concordanță cu progresul rapid al științei. Astăzi învățămîntul nu constă numai în însușirea de către factorul uman a cunoștințelor științifice existente, ci și în dezvoltarea lor. Aceasta se poate asigura numai ca rezultat al activității elevilor, studenților, a cadrelor didactice în ce privește însușirea deprinderilor practice, construirea de ipoteze și teorii noi etc., dar mai ales prin realizarea de cercetări proprii sau în colaborare cu unitățile productive, prin producerea unor bunuri materiale și servicii ce solicită rezolvarea de probleme, un aport de cunoștințe noi.

Desigur, contribuția învățămîntului la progresul științei nu se poate limita la realizările obținute exclusiv în unitățile de învățămînt, ci trebuie extinsă la întreaga activitate de învățămînt, indiferent de locul unde se desfășoară. Învățămîntul participă din ce în ce mai mult la realizarea de cercetări menite să rezolve probleme ale practicii economico-sociale, precum și la producția de bunuri materiale sau servicii în cadrul activităților de laborator și de practică productivă, indiferent dacă elevii, studenții și cadrele didactice efectuează astfel de activități în unitățile de învățămînt, uzine, unități agricole, centre de cercetare etc. Pe această cale învățămîntul

participă nemijlocit la producție, stimulează sensibil procesul creșterii economice.

Învățămîntul are drept sarcină de bază înlăptuirea procesului de educație. Sub acest aspect, școala este orientată să **asigure educația profesional-științifică a elevilor și studenților, să formeze și să stimuleze deprinderile și calitățile lor către producția materială, să asigure o foarte bună pregătire filozofico-politică.** Însușirea concepției materialist-dialectice despre lume de către toți oamenii muncii este unul din factorii care stau la baza uriașelor progrese obținute de țara noastră pe calea socialismului și comunismului. Teoria revoluționară a clasei muncitoare stimulează gîndirea, dezvoltă simțul de răspundere în muncă, constituie pentru oamenii muncii călăuză sigură în activitatea practică. De fapt, aceste aspecte ale conținutului educațional specifice învățămîntului se întrepătrund și orice rămînere în urmă are urmări negative.

Integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția face ca aceste activități să nu se mai desfășoare separat una de alta. Ca urmare învățămîntul dobîndește un conținut modern, realizînd alături de însușirea cunoștințelor și activitatea de cercetare și producție, în timp ce producția și cercetarea cuprind într-o măsură crescîndă nu numai activități specifice domeniului lor, ci și elemente care aparțin învățămîntului. Dealtfel, anumite aspecte din conținutul învățămîntului, cum ar fi participarea la procesul educațional, au tendința să se permanentizeze, devin o constantă a activității tuturor celor ce muncesc.

Integrarea impune promovarea în învățămînt a unor tehnologii capabile să ofere elemente pentru a realiza procesul cunoașterii în complexitatea dimensiunilor sale. Totodată rămînerea în afara unei pregătiri continue a celor deja instruiți ar face ca perceperea vieții de către ei — mai ales prin prisma perspectivei, ca orientare spre viitor, avînd în vedere viteza cu care se formează cunoștințele și noțiunile, viteza cu care apar elemente noi pe făgașul cunoașterii umane — să fie parțială, incompletă, pasivă. Pe de altă parte practica în producție, activitate materială prevăzută pentru cele mai variate forme de învățămînt, permit formarea unor aptitudini și calități ce oferă un solid punct de plecare în procesul încadrării în muncă după terminarea studiilor.

Promovarea procesului de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția se înscrie ca esențială în reconsiderarea practicii de producție a elevilor și studenților, desfășurării lucrărilor de laborator, a unor forme tradiționale de învățămînt, asigurînd dobîndirea unor valențe noi de către prelegerea și seminarul liceal sau universitar. În cadrul integrării, succesiunea activităților didactice, de cercetare și producție ca momente deopotrivă ale învățămîntului are loc într-o optică nouă, atît sub aspectul momentului desfășurării cît și sub acela al conținutului. Prin integrare învățămîntul devine un proces activ, în care cei ce se pregătesc învață să transforme realitatea, să sesizeze noul, să sporească eficiența activității lor.

Afirmarea integrării cu cercetarea și producția determină apariția și dezvoltarea unor **funcții noi** în învățămînt, cu deosebire în cel universitar și liceal. Pe lîngă funcția de **instruire** care caracterizează învățămîntul din totdeauna, acesta a dobîndit o importantă funcție de **cercetare**, o însemnată funcție de **producție**. Îndeplinirea acestor funcții a făcut necesară îmbunătățirea profilului și rețelei de învățămînt. De asemenea s-a realizat dubla subordonare a unităților de învățămînt, față de unitățile sau ministerele de resort ale unităților în care elevii și studenții vor lucra și față de Ministerul Educației și Învățămîntului. S-a creat astfel structura adecvată pentru organizarea activităților productive, ale elevilor și studenților și pentru asigurarea asistenței tehnice de specialitate de către întreprinderi. Toate aceste transformări asigură cadrul organizatoric corespunzător pentru desfășurarea în bune condiții a integrării învățămîntului general și liceal, cît și a celui superior. Sînt elemente care relevă încheierea în linii generale a procesului de reorganizare și așezare a învățămîntului pe o bază nouă, creîndu-se condițiile pentru desfășurarea cu succes a activității didactice, de cercetare științifică și de producție în întreaga școală românească.

conf. dr. Ghiță Paul TANASE

MODERNIZAREA STRUCTURII INDUSTRIEI ȘI VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A RESURSELOR

IN PREZENT, modernizarea structurii economiei românești și valorificarea superioară a resurselor ei umane și materiale, obiective centrale ale politicii partidului și statului nostru într-o etapă caracterizată prin creșterea nivelului calitativ al întregii activități economico-sociale, apare ca un amplu proces în care un rol de prim ordin îl are industria. Noua poziție, dominantă, a industriei în ansamblul economiei naționale este marcată de contribuția ei tot mai importantă, privită prin prisma principalilor indicatori sintetici. Astfel, în anul 1976 industria realiza 64,7 la sută din întregul produs social al țării, față de 46,6 la sută în anul 1950 și 39,0 la sută în 1938. Participarea industriei la crearea venitului național era de 55,9 la sută în anul 1976, față de numai 44,0 la sută în 1950 și respectiv 30,8 la sută în 1938.

Ponderea în ansamblul industriei a producției ramurilor definitorii pentru profilul unei economii moderne — industria construcțiilor de mașini, metalurgia, chimia și industria energiei electrice și termice — a crescut de la 25,5 la sută în anul 1950, la 57,9 la sută în 1976. Ceea ce trebuie subliniat în mod deosebit este faptul că o dezvoltare rapidă a fost asigurată unor subramuri de înaltă tehnicitate, promotoare și transmițătoare de progres tehnic în întreaga economie națională. De exemplu, electrotehnica și-a sporit ponderea în totalul producției globale industriale de la 0,9 la sută în anul 1950, la 6,1 la sută în 1976, înregistrând un ritm mediu anul de creștere în această perioadă de 22,7 la sută față de 12,9 la sută cât a fost pe întreaga industrie. Trebuie însă arătat și faptul că unele ramuri moderne au cunoscut în perioada de început a industrializării o oarecare întârziere în dezvoltarea lor. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „Deși partidul a avut o orientare foarte clară în problema industrializării — exprimată încă la Conferința Națională din 1945 — totuși în practică, s-au manifestat uneori tendințe de subapreciere și chiar de neglijare a unor ramuri industriale moderne. Așa se explică de ce abia în anii 1966—1968 s-au pus bazele industriei electrotehnice, producției mijloacelor de automatizare, de tehnică electronică de calcul, de autoturisme și altele, s-au amplificat construcția navală și producția de utilaje tehnologice complexe și altele.“¹⁾

Dezvoltarea prioritară în prezent a acestor subramuri ale industriei este menită să asigure încorporarea în produse a unei cantități de muncă cât mai mari și de o calificare cât mai înaltă, care permite desăvârșirea prelucrării produselor în cadrul economiei noastre naționale, asigurându-se astfel condiții pentru realizarea unui comerț exterior cât mai avantajos.

ORIENTAREA creșterii economice spre dezvoltarea cu prioritate a industriei a influențat puternic conținutul și structura comerțului exterior al țării noastre, având o dublă semnificație: 1) țara noastră s-a îndepărtat treptat de poziția de furnizor de materii prime și combustibili; 2) dezvoltarea economiei noastre naționale este din ce în ce mai mult legată de importul unor materii prime și combustibili pentru industrie.

Trebuie remarcată ponderea totuși mare pe care o dețin în valoarea totală a exportului următoarele grupe de mărfuri: combustibili, materii prime minerale, metale, materii prime nealimentare, materii prime pentru producția mărfurilor ali-

mentare (36,9 la sută în anul 1976). Exportul de resurse cu un grad redus de prelucrare, putem considera că reflectă un nivel încă relativ scăzut de eficiență economică finală a unui sector industrial (tabelul nr. 1).

Chiar și pentru unele resurse importate se constată că produsele realizate din ele, și apoi exportate, au un grad încă redus de prelucrare. Astfel, cu toate că în anul 1976 s-a importat o cantitate de 8 475 mii tone de țiței, în același an s-au exportat produse din petrol cu un grad redus de prelucrare (benzină, motorină, păcură, uleiuri minerale), într-o cantitate importantă. Or, este cunoscut că dintr-o cantitate de țiței în valoare de 100 lei, urmînd linia clasică a valorificării se pot obține produse obișnuite în valoare de 400 lei. Adîncînd însă prelucrarea, industria petrochimică realizează din aceeași cantitate de țiței, alcool etilic sau benzen în valoare de 4 000 lei, sau fire și fibre chimice în valoare de 10 000 lei.

Privită din acest punct de vedere, structura exportului evidențiază serioase rezerve de valorificare la un nivel mai înalt a resurselor proprii sau obținute prin import. Mutațiile pe care le-a imprimat pînă acum dezvoltarea industriei asupra structurii comerțului exterior al României satisfac numai o parte din exigențele impuse de valorificarea superioară a resurselor și tocmai de aceea partidul nostru acționează ferm pentru modernizarea în continuare a structurii producției industriale.

REFLLECTÎND atent asupra datelor referitoare la dezvoltarea industriei noastre în ultimii 30 de ani, se pot distinge două etape importante de evoluție: prima etapă se caracterizează prin dezvoltarea preponderent extensivă a industriei, acoperind în timp perioada 1948—1970; a doua etapă, care începe cu cincinalul 1971—1975, este caracterizată de o pondere mult mai mare a elementelor calitative de creștere economică. Aceasta este ilustrată, printre altele, și de cota de investiții alocată industriei, care sistematic a depășit ponderea venitului național creat în această ramură, cu excepția ultimului cincinal (1971—1975), cînd raportul se inversează. Astfel în prezent industria românească a ajuns în situația de a-și asigura acumulările necesare pentru propria sa dezvoltare.

Ideea trecerii la o etapă calitativ nouă de dezvoltare, începînd cu cincinalul trecut, este întărită și de modul de valorificare a unor resurse, cum sînt minereul de fier, țițeiul, cărbunele și energia electrică. Graficul scoate în evidență dinamica consumului acestor resurse la 1 000 lei produs social, caracterizată prin faptul că după anul 1970 a apărut tendința de reducere a consumului de resurse minerale și de energie electrică pentru realizarea unei unități de produs social, ceea ce denotă un început de restructurare a economiei și, îndeosebi, a industriei, în favoarea unor ramuri și subramuri care valorifică superior aceste resurse. (grafic).

Prin aceasta se confirmă și teza, conform căreia, după ce a fost parcursă o anumită etapă a dezvoltării economice ritmul creșterii economice nu presupune realizarea unui ritm egal sau superior de creștere a consumului de resurse materiale și energetice. Poate fi amintit în acest sens și exemplul evoluției economiei S.U.A.²⁾ în perioada 1950—1968, cînd produsul național brut al acestei țări (exprimat în prețuri constante) s-a dublat, în timp ce producția și consumul de minereuri a crescut cu numai 30 la sută, iar de combustibili, cu numai 38 la sută.

RESTRUCTURAREA ECONOMIEI în favoarea ramurilor și subramurilor care valorifică superior resursele naturale apare, deci, ca un factor de creștere economică demn de toată atenția, mai ales în țările sărace în asemenea resurse.

Potrivit unor calcule efectuate pe baza datelor din balanța legăturilor dintre ramuri reducerea prevăzută a consumului specific la nivel de ramură (inclusiv prin modificarea structurii producției ramurii) contribuie destul de puțin la reducerea consumului total de resurse. Or, se știe că pînă în anul 1990

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Ed. politică, București, 1976

²⁾ Population, resources et environnement, point 9 de l'ordre de jour provisoire, Conference Mondiale de la Population, București, 19—30 Aout 1974

Tabelul nr. 1

Producția și exportul unor produse industriale cu grad redus de prelucrare, în anul 1976

Produsul	Cantitatea produsă — mii tone —	Cantitatea exportată — mii tone —	(2/1) %
Benzină	4 517	1 569,5	34,7
Motorină	6 287	2 295,6	36,5
Păcură	7 632	3 621,5	47,5
Uleiuri minerale	666	274,9	41,2
Lămate feroase	7 305	966,7	13,2

Sursa: Anuarul statistic al R.S. România, 1977

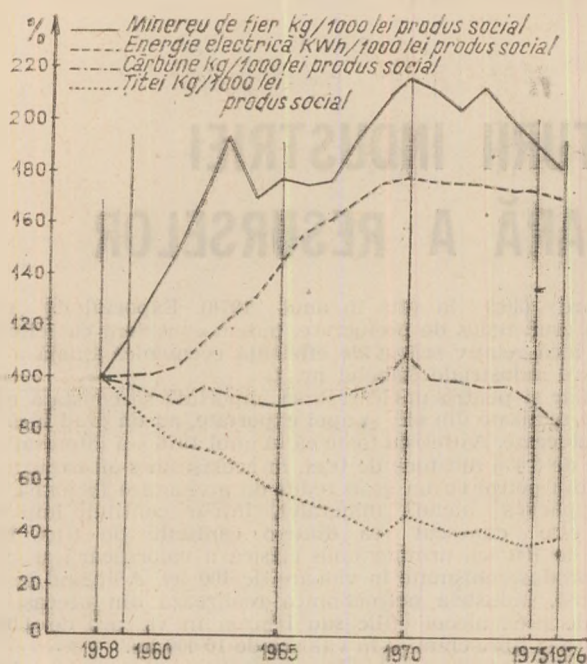

Diagrama consumului de mineriu de fier, ţitei, cărbune şi energie electrică la 1000 lei produs social în perioada 1958-1976

creşterea produsului social şi a venitului naţional trebuie să devanseze cu mult creşterea consumului de materii prime şi de resurse energetice. Prin urmare, aşa cum s-a precizat în repetate rânduri în documentele partidului nostru, situaţia actuală a resurselor şi evoluţia lor previzibilă presupun intensificarea unor acţiuni de valorificare a acestora prin orientarea corespunzătoare a structurii industriei şi prin reducerea suplimentară, pe toate căile, a consumurilor specifice.

O remarcă importantă care trebuie făcută este aceea că, în ţara noastră, orientarea creşterii economice, îndeosebi prin intermediul industrializării, a condus la creşterea dependenţei economiei de resursele minerale şi energetice şi la diminuarea acestei dependenţe de unele resurse regenerabile provenite din agricultură şi silvicultură. În ultimii ani însă, dependenţa de resursele minerale şi energetice neregenerabile tinde să se diminueze datorită măsurilor luate de conducerea de partid şi de stat pentru reducerea cheltuielilor materiale. Sînt cunoscute acţiunile întreprinse în ultimii ani în ţara noastră în direcţia reducerii cheltuielilor materiale, atât prin reproiectarea unor produse, cît şi prin perfecţionarea tehnologiilor de fabricaţie, care pot constitui factori importanţi de economisire şi, respectiv, de valorificare superioară a materiilor prime şi energiei.

La nivel macroindustrial un rol important în reducerea cheltuielilor materiale îl are orientarea structurii pe ramuri şi subramuri a industriei, inclusiv datorită faptului că unele produse, oricîte modernizări li s-ar aduce, rămîn, prin specificul lor, mari consumatoare de metal şi energie, şi numai reducerea ponderii lor în producţia industrială poate contribui la reducerea, pe ansamblu, a consumurilor materiale la unitatea de produs social. Aceasta presupune ritmuri de creştere diferenţiate pe grupe de produse în funcţie de dependenţa acestora de consumul de resurse neregenerabile.

ACCENTUAREA influenţei factorilor calitativi, absolut necesară pentru asigurarea protecţiei şi valorificării superioare a resurselor, în etapa actuală de dezvoltare economică a ţării noastre, se realizează prin aplicarea unui complex de măsuri pentru diminuarea consumurilor specifice de resurse pentru accelerarea procesului de inovare tehnologică şi pentru îmbunătăţirea structurilor economice. Ne referim, în special, la modul în care structurile economice determină transformarea consumurilor directe de resurse în consumuri cumulate (integrale). O apreciere macroeconomică a consumului de resurse este absolut necesară întrucît este foarte posibil ca, în anumite cazuri, evaluările făcute la nivel local, de ramură sau subramură, să fie contrazise de determinările făcute la nivelul întregii economii naţionale, acestea din urmă trebuind să fie decisive. În raport cu primele, în caracterizarea finală a măsurii în care diferite ramuri şi subramuri sînt consumatoare de resurse.

Gradul de conectare a ramurilor la ansamblul economiei naţionale, determinat de numărul legăturilor lor cu alte ramuri şi de intensitatea acestor legături, se manifestă pe planul consumului de resurse, prin existenţa unor valori diferite ale rapoartelor dintre consumurile cumulate (naţionale) şi consumurile directe (de ramură) de resurse. O valoare mai mare a

acestui raport indică o dependenţă mai mică a consumului naţional din resursa considerată, de consumul direct realizat în ramura respectivă şi, implicit, o participare mai mare la consumul cumulat a consumurilor indirecte de resurse, adică a gradului de conectare a ramurii la economia naţională. Pentru exemplificare, în tabelul nr. 2 prezentăm două grupe de ramuri diferenţiate în funcţie de valoarea raportului dintre consumul cumulat şi consumul direct de resurse materiale primare, prima grupă cuprinzînd ramuri cu o valoare mică a acestui raport, iar cea de-a doua, ramuri cu o valoare mare a aceluiaşi raport.

Tabelul nr. 2

Raportul dintre consumul cumulat şi cel direct de resurse materiale primare în cîteva ramuri industriale

Grupe de ramuri	Ramuri industriale (în accepţiunea BLR)	Raportul dintre consumul cumulat şi consumul direct
I.	Uleiuri vegetale	1,6
	Cocs, semicocs	1,7
	Produse din prelucrarea ţiteiului	1,7
	Produse din lapte	1,8
	Conserve şi alte produse din legume şi fructe	1,8
	Semifabricate din lemn	1,8
	Carne şi produse din carne	1,9
II.	Material rulant de cale	58,6
	Maşini şi utilaje energetice	66,2
	Tractoare şi vehicule rutiere	81,0
	Maşini, aparataj şi echipament electrotehnic	81,7
	Tricotaje	94,0
	Confecţii (exclusiv din piei şi blănuri)	149,0

Sursa: „Evoluţia structurii industriei şi problema valorificării resurselor naturale şi de muncă” — studiu elaborat în cadrul Institutului de economie industrială, Bucureşti, 1977.

Aşa cum se observă, din prima grupă fac parte ramuri producătoare de produse caracterizate printr-un grad redus de prelucrare, o pondere mare în acestea avînd-o unele ramuri producătoare de bunuri alimentare. Din a doua grupă fac parte, în special, ramuri care asigură un grad avansat de prelucrare a materiei prime (maşini, aparataj şi echipament electrotehnic, tractoare şi vehicule rutiere, maşini şi utilaje energetice, confecţii etc.).

SE POATE CONCHIDE că schimbările structurale, ca factor de asigurare a concordanţei dintre obiectivele economice propuse, resursele primare disponibile şi creşterea economică, trebuie să se realizeze ţinînd seama de modul complex de combinare a factorilor de producţie pe diferite ramuri. Luînd în considerare nu numai implicaţiile economice previzibile la nivelul ramurilor, ci, mai ales, pe cele de la nivelul întregii economii naţionale.

În acest scop, ar fi de mare utilitate ordonarea ierarhică a ramurilor şi subramurilor în raport cu importanţa consumului naţional de resurse pe care îl antrenează prin dezvoltarea lor. Aceasta ar permite orientarea diferenţială pe ramuri şi subramuri a efortului material şi financiar, necesitat de acţiuni calitative importante, cum este şi cea de reducere a consumurilor materiale.

O importanţă deosebită ar avea-o transformarea indicatorilor ce caracterizează efectul final al diferitelor decizii economice, indicatori de tipul consumului cumulat (direct şi indirect), de resurse, într-un instrument concret de fundamentare a deciziilor ce vizează dezvoltarea economică, în general, şi evoluţia structurilor economice, în special. Aceasta ar permite să se evite situaţiile în care aspectele pozitive de la nivelul ramurii ar fi contrazise de rezultatele finale referitoare la aceleaşi aspecte obţinute la nivelul întregii economii naţionale, condiţionate sau determinate de structura pe ramuri şi subramuri a economiei.

Astfel, cercetarea riguroasă a structurilor economice, perfecţionarea mijloacelor de investigaţie şi prognoză a structurii industriei, sînt menite a răspunde unor necesităţi de maximă importanţă pentru fundamentarea optimă a deciziilor ce vizează aceste probleme complexe ale planificării economice.

dr. Vasilie BOGDAN
dr. Alexandru MIHAILESCU
Institutul de economie industrială

Interdependența dintre nevoile sociale și procesul reproducției

ÎNAINTE DE PREZENTAREA unora dintre aspectele importante ale interdependenței nevoilor sociale cu procesul reproducției, considerăm necesar să facem două precizări.

După cum se știe, conceptul de nevoi sociale este definit diferit. Pentru scopul propus înțelegem nevoile sociale ca ansamblul condițiilor ce formează cadrul material necesar reproducției sub toate aspectele.

În lucrare sînt folosite cuvintele de conștient și spontan pentru a desemna anumite realități. Sensul de conștient folosit în lucrare desemnează situația cînd oamenii cunosc nevoile sociale și acționează deliberat în conformitate cu acestea, iar sensul de spontan situația cînd oamenii nu cunosc nevoile sociale dar acționează totuși în conformitate cu acestea, adică oamenii deși acționează conștient nu conștientizează legătura dintre activitatea lor și nevoile sociale.

Rolul nevoilor sociale în procesul reproducției

DACĂ FACEM ABSTRACTIE de formele concrete pe care le îmbracă activitatea oamenilor, de relațiile de producție existente, credem că întreaga viață economică răspunde necesității permanente de a acoperi cu bunuri și servicii nevoile sociale. Aceasta ar putea fi considerată esența activității economice, mobilul care determină întreg procesul reproducției.

În procesul reproducției cele mai importante momente sînt producția și consumul. Producția creează bunurile materiale și prestează serviciile necesare satisfacerii nevoilor sociale, iar consumul reprezintă modalitatea de satisfacere a acestora avînd rolul de scop natural al procesului de producție. Aceasta face ca producția și consumul, raportul dintre ele să reprezinte axa în jurul căreia gravitează întreg procesul reproducției.

Unitatea producției și consumului, ca și contradicția dintre ele sînt determinate de faptul că și una și cealaltă sînt strîns legate și, într-un anumit fel, sînt determinate de sistemul nevoilor sociale.

Între nevoile sociale și procesul de producție există o legătură permanentă care determină însăși existența procesului de producție. În general, nevoile sociale condiționează existența producției deoarece ele „...fixează în mod ideal obiectul producției, ca imagine interioară, ca trebuință, ea imbold și ca scop... Fără trebuințe nu există producție”¹⁾ Legătura între sistemul nevoilor sociale și procesul de producție exprimă necesitatea permanentă de acoperire integrală a nevoilor recunoscute ca necesare cu bunuri și servicii, avînd caracter de legitate economică generală. Aceasta deoarece, „Pentru a trăi este nevoie însăși înainte de toate de mîncare și băutură, de locuință, de

îmbrăcăminte și de o serie de alte lucruri. Primul act istoric este așadar, producerea mijloacelor necesare pentru satisfacerea acestor nevoi, producerea vieții materiale însăși. Aceasta constituie într-adevăr, un act istoric, o condiție fundamentală a oricărei istorii, condiție care astăzi ca și cu mii de ani în urmă trebuie să fie îndeplinită zi de zi și ceas de ceas chiar și numai pentru ca oamenii să poată trăi.”²⁾

Cerința generală de satisfacere a nevoilor recunoscute ca necesare fundamentează mobilul existenței și desfășurării producției, necesitatea de a se desfășura în așa fel procesul de producție încît să aibă tendința de a acoperi cu bunuri și servicii aceste nevoi. Este semnificativ în acest sens faptul că în Programul partidului se prevede ca: „Producția bunurilor de consum va asigura satisfacerea tot mai deplină a necesităților oamenilor muncii...”³⁾ Același lucru se poate spune și despre nevoile productive.

Între nevoile sociale și consum există deasemenea o legătură permanentă. Satisfacerea nevoilor sociale se realizează prin intermediul consumului. Deci, volumul, structura și dinamica consumului sînt determinate și reflectă nevoile sociale satisfăcute.

Pe măsura dezvoltării forțelor de producție și a separării tot mai pronunțată a repartiției — ca fază distinctă a producției — aceasta începe să îndeplinească distinct și concomitent următoarele funcții mai importante în procesul reproducției: să asigure condițiile materiale necesare reluării permanente a procesului de producție; să asigure condițiile refacerii, menținerii și reproducerii forței de muncă în conformitate cu nevoile societății; să asigure mobilizarea și direcționarea oamenilor în desfășurarea unor activități utile societății date.

În urma separării condițiilor de producție de producătorii direcți, nevoile productive nu mai sînt percepute de toți membrii societății. Ultima funcție a repartiției apare în momentul în care aceasta devine un mijloc de a determina producătorii să acționeze în sensul satisfacerii nevoilor productive pe care nu le mai percep direct. Această funcție se realizează prin condiționarea repartiției rezultatului producției potrivit unor legi economice, determinate de forma de proprietate, care asigură funcționarea unor stimulenți materiali personali. Deci între sistemul nevoilor sociale și repartiție există o strînsă legătură. Repartiția există și-și îndeplinește funcțiile în procesul reproducției numai dacă pornește și are la bază sistemul nevoilor sociale.

În sfera schimbului „se repartizează din nou, potrivit nevoilor individului, ceea ce a fost deja repartizat”⁴⁾ Aici apare într-o formă perceptibilă corespondentul material al nevoilor sociale. Considerăm că desfășurarea pe baze economice a întregului proces de producție se realizează cînd schimbul

asigură ca volum și structură „produsele în care individul își reclamea partea ce i-a revenit prin repartiție”.

Procesul reproducției, generator permanent de nevoi sociale noi și criteriu obiectiv de dimensionare a nevoilor socialmente necesare

PROCESUL REPRODUCȚIEI, chiar și în cea mai simplă formă a existenței sale, separînd omul de regnul animal, a ridicat și transformat necesitățile primare de existență ale viețuitoarelor la rangul de nevoi sociale. Mai mult procesul de producție este un generator permanent de nevoi sociale noi.

Procesul de producție, prin volumul și structura sa, dimensionează volumul nevoilor sociale pe care societatea le recunoaște ca necesare și le poate acoperi cu bunuri și servicii în vederea satisfacerii lor. Deci, producția este criteriul obiectiv care dimensionează volumul total al nevoilor socialmente necesare.

Consumul asigurînd satisfacerea nevoilor sociale determină necesitatea satisfacerii lor. Mai mult, consumul satisfăcînd nevoile sociale noi, existente virtual, le transformă în nevoi reale care trebuie continuu resatisfăcute. Considerăm că la fel cum valoarea de întrebuițare devine reală și se manifestă ca atare numai consumîndu-se, tot așa și nevoile sociale există și se manifestă ca atare numai satisfăcîndu-se prin consum. Deci consumul este procesul prin care se reproduc nevoile sociale. Marx și Engels referindu-se la raportul dintre producție și consum afirmă: „...consumul reproduce trebuința”⁵⁾.

Consumul, determinat de condițiile producției prin obiectele cu ajutorul cărora se satisfac nevoile sociale, este un generator de nevoi sociale noi. În acest sens, Marx și Engels arătau că: „...însăși prima nevoie satisfăcută, acțiunea satisfacerii și instrumentul dobîndit pentru această satisfacere duc la noi necesități.”⁶⁾

Dacă producția este criteriul obiectiv de dimensionare a volumului total de nevoi socialmente necesare, repartiția are același rol pentru dimensionarea nevoilor socialmente necesare pe categorii de nevoi și purtători ai acestora. Astfel, proporția în care se împarte rezultatul producției pentru dezvoltare și consum este criteriul obiectiv

¹⁾ Marx-Engels, Opere vol. 15, p. 685.

²⁾ Marx-Engels, Opere vol. 3, p. 28.

³⁾ Programul Partidului Comunist Român de lăurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică Buc. 1975, p. 89.

⁴⁾ Marx-Engels, Opere, vol. 13, p. 663.

⁵⁾ Marx-Engels, Opere, vol. 13, p. 665.

⁶⁾ Idem, Opere vol. 3 p. 29.

tiv care dimensionează mărimea socialmente necesară a nevoilor productive și neproductive, iar proporția în care se împarte producția bunurilor de consum pe purtători de nevoi sociale dimensionează mărimea socialmente necesară a nevoilor fiecărui membru al societății. Repartiția, în același timp, se constituie și în cauză a caracterului dinamic al nevoilor sociale. Aceasta deoarece proporția în care se împarte rezultatul producției pentru dezvoltare și consum determină un anumit ritm de creștere a producției, iar prin aceasta un caracter dinamic al nevoilor sociale în general cît și nevoilor socialmente necesare pe categorii și purtători de nevoi.

Considerăm că sub aspect operațional, conceptul de nevoi socialmente necesare reprezintă totalitatea condițiilor materiale pe care procesul reproducției le poate oferi la un moment dat și care asigură posibilitatea reproducției purtătorilor de nevoi sociale în concordanță cu cerințele societății.

Din cele prezentate rezultă că întreg procesul reproducției este străbătut ca un fir roșu de nevoile sociale, că fiecare fază a sa, într-un fel sau altul, răspunde cerinței de ordin general de a satisface cu bunuri și servicii nevoile sociale. Această cerință arată scopul general al activității oamenilor care a existat de cînd a apărut societatea omenească. Credem că această cerință, în mod virtual, este reflectată în trăsătura definitorie a conceptului de produs. În această direcție, Marx și Engels scriau: „Prin urmare spre deosebire de un simplu obiect din natură, produsul se manifestă ca atare, devine produsul abea în momentul consumării”⁸⁾. Deci rezultatul muncii omenești devine produs numai dacă satisface o nevoie socială.

Această cerință generală are caracter permanent, trainic, care se repetă și se poate realiza numai dacă rezultatul producției corespunde ca volum și structură cu nevoile socialmente necesare. Noi o considerăm legitate economică generală. Această legitate ar presupune două laturi. Prima latură ar fi necesitatea inexorabilă de a acoperi nevoile socialmente necesare cu bunuri și servicii. Realizarea acestei laturi asigură reproducția fiecărui purtător de nevoi sociale în conformitate cu condițiile și cerințele societății din fiecare moment. A doua latură, derivînd din tendința de progres a societății care impune reproducția pe un plan superior a purtătorilor de nevoi sociale, ar fi necesitatea dezvoltării permanente a forțelor de producție care răspunde cerințelor primei laturi.

Aceste două laturi se presupun una pe alta deoarece existența oamenilor este condiționată atît de necesitatea acoperirii nevoilor sociale cu bunuri și servicii cît și de dezvoltarea permanentă a forțelor de producție care asi-

⁸⁾ Marx-Engels, Opere vol. 1, p. 562.

⁹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 2, p. 534.

¹⁰⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică Buc. 1975, p. 70.

¹¹⁾ Idem, p. 74.

^{*)} Spațiul limitat a impus ca în abordarea interdependenței nevoi sociale-procesul reproducției să facem abstracție de problemele generate de baza economică.

gură reproducerea acestora pe un plan superior prin creșterea dimensiunii și diversificarea ariei nevoilor socialmente necesare.

În același timp, aceste două laturi s'exclud reciproc. Prima latură presupune stabilitate în cadrul interdependenței dintre nevoile sociale și structura producției, echilibru între acestea. A doua latură, dimpotrivă, presupune schimbare atît în aria și structura nevoilor sociale cît și în volumul și structura producției. Deci stabilitatea pe care o presupune prima latură este negată de schimbarea în sistemul nevoilor sociale și în volumul și structura producției pe care o presupune a doua latură.

Necesitatea cunoașterii nevoilor sociale și structurarea conștientă a producției în conformitate cu acestea

NECESITATEA ACOPERIRII NEVOILOR SOCIALE cu bunuri și servicii presupune existența posibilității: a) cunoașterii exacte a volumului și structurii nevoilor socialmente necesare; b) determinării structurii producției în așa fel încît rezultatul acesteia să corespundă nevoilor socialmente necesare. În acest sens este semnificativ ceea ce spune Fr. Engels: „Comunitatea va trebui să calculeze cît poate produce cu mijloacele care îi stau la dispoziție și, potrivit raportului dintre forța productivă și masa consumatorilor să hotărască în ce măsură să ridice sau să scadă producția, în ce măsură să îngăduie luxul sau să-l limiteze.”⁸⁾

În orînduirile caracterizate prin reproducția simplă pe perioade lungi de timp contradicția dintre cele două laturi ale legității amintite avea un caracter virtual.

Pe măsura reluării procesului de producție pe scară lărgită între cele două laturi ale legității amintite apare o contradicție reală. Aceasta impune necesitatea unei noi forme de organizare socială a producției materiale.

Forma socială de rezolvare a contradicției amintite este producția de mărfuri. Această rezolvare se realizează prin măsurarea, compararea și crearea unor mecanisme spontane de reglare indirectă a volumului și structurii producției cu sistemul nevoilor sociale, reprezentînd, într-un anumit sens, însăși esența producției de mărfuri.

Dezvoltarea societății omenești poartă în sine însă germele negării acestei forme de organizare socială a producției. Dezvoltarea forțelor de producție de la un anumit nivel determină necesitatea cunoașterii și măsurării directe a sistemului nevoilor sociale și a determinării conștiente a structurii producției. Pe planul forțelor de producție această necesitate este impusă de cel puțin trei cauze⁹⁾.

În primul rînd, determinată de natura tehnicii folosite, dezvoltarea forțelor de producție se concretizează în mărirea dimensiunilor întreprinderilor, adîncirea specializării acestora, a utilajelor cu care sînt dotate, diversificarea și complicarea structurii pe ramuri a economiei. Toate acestea fac ca forțele de producție să se constituie într-un aparat de producție complex, dac cu o capacitate de adaptare spontană a structurii producției tot mai scăzută.

În al doilea rînd, dezvoltarea forțelor de producție determină și este determinată de un sistem de nevoi sociale de cîrui dimensiuni, structură și mobilitate sînt tot mai ridicate. Aceste trăsături ale sistemului nevoilor sociale sînt în opoziție tot mai flagrantă cu capacitatea de adaptare spontană a aparatului de producție.

În al treilea rînd, dezvoltarea forțelor de producție prin abundența de bunuri și servicii creează posibilitatea supra saturării nevoilor, impietînd asupra evoluției normale a oamenilor și societății și generînd o mare risipă de bunuri, așa cum se constată astăzi în societățile numite „de consum”. Și ca un corolar al raționalității necesare în satisfacerea nevoilor sociale apare, mai ales în condițiile crizei de materii prime și energetice, cerința determinării conștiente a structurii producției.

Socialismul, prin înlocuirea proprietății privat capitaliste cu proprietatea socialistă, a creat posibilitatea determinării conștiente a nevoilor socialmente necesare pe baze științifice, ca și posibilitatea intervenției conștiente în modificarea structurii producției. În acest sens, planificarea este activitatea prin care oamenii încearcă să stăpînească și să conducă tot mai eficient viața economică și socială. Eficiența acestei activități depinde de măsura în care oamenii știu și pot să folosească rațional stimulenții valorici și morali existenți în socialism, să acționeze în concordanță cu sistemul nevoilor sociale și cerințele legilor economice. În acest sens, „Cu cît planul ține mai puțin seama de realitate, de cerințele legilor obiective, cu atît sînt mai greu de dirijat procesele economice, cu atît mai mult începe să fie dominată viața economică de factori stihnici. Practica a demonstrat că atunci cînd planul economic nu se bazează pe cunoașterea nevoilor societății, pe studierea cererii pieței interne și externe, pe acțiunea factorilor economici, el riscă să intre în dezacord cu realitatea, să scape de sub control procese economice importante.”¹⁰⁾ Mai mult, pe măsura creării condițiilor pentru trecerea treptată la comunism necesitatea cunoașterii și dimensionării corecte a nevoilor sociale este amplificată și de cerințele aplicării competente a repartiției comuniste. Ideea raționalității în satisfacerea nevoilor individuale este prezentă în Programul partidului, în care se arată că gradul de dezvoltare pe care îl va atinge țara noastră în jurul anului 1990 va permite: „...un înalt nivel de civilizație socialistă, satisfacerea necesităților, stabilite rațional, ale tuturor cetățenilor...”¹⁰⁾ Aceasta deoarece, raționalitatea în satisfacerea nevoilor sociale va trebui „...să contribuie la dezvoltarea fizică și psihică armonioasă a omului...”¹¹⁾

Considerăm că necesitatea generală de satisfacere a nevoilor sociale, exprimată în legitatea amintită mai înainte este reflectată și conștientizată în cel mai înalt grad de legea economică fundamentală a socialismului. Astfel, socialismul creează cadrul relațional necesar cunoașterii și dimensionării corecte a nevoilor sociale și determinării nemijlocite a structurii producției în conformitate cu acestea, cadrul relațional exprimat sintetic de legea economică fundamentală.

Gh. RĂDUCANU

dr. KOVÁCS Géza

președintele Comisiei de prognoză
a Academiei de Științe a R.P. Ungare

PROGNOZA ÎN SLUJBA FUNDAMENTĂRII ȘTIINȚIFICE A PLANIFICĂRII

Aflindu-se în fruntea Comisiei de prognoză a Academiei de Științe, dr. Kovács Géza, care ne-a vizitat de curind țara, este în același timp profesor la Universitatea economică „K. Marx” din Budapesta, unde conduce grupul de cercetare a viitorului de la Catedra de planificare a economiei naționale.

„Activitatea de prognoză, pe baza concepției și metodologiei marxiste, a luat avânt în Ungaria în a doua jumătate a deceniului trecut, în legătură cu cel puțin trei factori. În primul rând, activitatea de prognoză pe termen lung a căpătat o largă amploare pe scară internațională tocmai în deceniul al șaptelea. O mare însemnătate au căpătat-o cercetările pe o perioadă pînă la sfîrșitul mileniului și tot mai frecvent, prelungindu-se și în secolul XXI. Îndepărtarea orizontului prognozei a atras după sine afirmarea pe primul plan a problemelor globale; în același timp, examinarea globală a problemelor, la rîndul ei, a antrenat și a stimulat efectuarea de prognoze pe perioade mai îndelungate. Un stimulente pentru desfășurarea prognozei l-a constituit, de asemenea, creșterea rolului planificării pe termen lung, în mod special în timpul elaborării planurilor pe anii 1971-1985 și 1976-1990. Pe de o parte, sarcinile activității de prognoză au fost determinate de cerințele planificării de perspectivă, iar pe de altă parte, înseși rezultatele prognozei au adus propuneri, recomandări referitoare la direcțiile planificării pe termen lung și au furnizat totodată informații care au contribuit la elucidarea conținutului obiectivelor. Și, în sfîrșit, un impuls în dezvoltarea activității de prognoză în țara noastră l-a dat reforma conducerii economice din anul 1968, parțial datorită faptului că reforma a diferențiat mai bine funcțiile planurilor în raport de durata perioadei de plan și a contribuit, astfel, la o mai bună specificare a cerințelor de prognoză, și, parțial, ca urmare a faptului că simultan cu creșterea rolului pirghiilor economice, planificarea a devenit mai amplă, iar diminuarea rigidității a dus la creșterea nevoii de prognoză.

La început studiul viitorului a fost întreprins în Ungaria de o serie de oameni de știință, cercetători, cadre universitare din diferite domenii provenind din dorința de a întui unele evoluții viitoare în domeniile respective sau pe planuri mai generale, ca o pasiune personală sau ca o a doua profesie. Ei își desfășurau activitatea încurajați doar de interesul față de problemă; abia mai tirziu a început să se formeze, treptat, cadrul financiar care a contribuit la desfășurarea acestor activități pe baze mai largi. Rezultatele acestei activități interdisciplinare și-au găsit reflectarea și în numeroasele

lucrări apărute sau pregătite spre publicare în țară sau peste hotare, care generalizează problemele teoretice și metodologice ale activității de prognoză, definesc noțiunile folosite și schițează tendințele internaționale și naționale ale dezvoltării în perspectivă. Aceste grupe de cercetare au devenit locul de întîlnire și, parțial, locul de muncă al acelor cercetători care, lucrînd în instituții de profil diferit, erau personal interesați de prognoză și au obținut anumite succese în acest domeniu.

O etapă importantă în dezvoltarea activității de prognoză pe plan național a constituit-o crearea în cadrul Secției de economie, drept și sociologie a Academiei de Științe, a Comisiei de prognoză, în anul 1976.

O fertilă activitate de prognoză se desfășoară la Institutul de Economie Mondială și la Universitatea de Științe Economice „K. Marx”. O activitate organizată de prognoză se desfășoară și în diferite organe funcționale și de ramură, în care au luat ființă grupe și secții de cercetare. Desigur, lucrările de cercetare din aceste grupe sînt mai strîns legate de profilul instituției, de activitatea practică. Printre prognozele elaborate în acest fel se întîlnesc atît prognoze demografice, de dezvoltare a științei, cit și prognoze tehnice, economice și sociale. Aceste prognoze, în funcție de temele lor, au fost elaborate pe diferite orizonturi de timp. De pildă, prognozele pentru economia apelor, în prima aproximație, au cuprins perioada pînă în anul 2070, prognozele pentru demografie, transporturi, construcții au avut în vedere perioada pînă în anul 2000, în timp ce diferite prognoze pentru trebuințe și prețuri — o perioadă mai scurtă. Prognozele tehnico-științifice au examinat dezvoltarea preconizată pînă în anii 1985-1990-2000. Aceste prognoze nu erau întotdeauna „pure”, în denumirile lor era folosit și termenul de tendință de dezvoltare, dar ele au servit nemijlocit la fundamentarea științifică a planificării și conducerii.

Pentru dezvoltarea activității de prognoză este necesar după opinia mea să se rezolve atît sarcinile de conținut, cit și cele de organizare a activității. Aceste două direcții trebuie unite în așa fel încît accentul să se pună, în continuare, pe conținutul activității de prognoză. Este necesar totodată să se asigure pe mai departe și chiar să se intensifice caracterul ei interdisciplinar. Caracterul interdisciplinar al prognozei nu necesită o argumentare deosebită, după cum nu este nevoie să dovedim nici faptul că el este evident și în „structura profesiunilor” care se ocupă de prognoză. În Ungaria de prognoză se ocupă filozofi, economiști, sociologi, matematicieni, fizicieni, ingineri, medici, pedagogi și mulți alții. Și,

cu toate că viitorologii, veniți în această sferă din diferite științe speciale, mențin parțial structura cunoștințelor și deprinderilor din „trecutul lor”, îmbogățind astfel cercetarea, în același timp ei devin cu adevărat prognoziști, astfel că esența lor de cercetători ai viitorului devine mai accentuată. Nu se poate evita intensificarea specificului activității de prognoză. Prognoza trebuie să devină tot mai mult o specialitate, care să-și aibă specificul ei clar evidențiat.

Dacă vorbim despre dezvoltarea activității de prognoză din punctul de vedere al conținutului ei, trebuie să ne pregătim pentru satisfacerea simultană a celor mai diferite cerințe practice. Viitorologii, pe lângă faptul că trebuie să perfecționeze teoria și metodologia activității de prognoză, trebuie să intensifice fundamentarea științifică a planificării, în sensul îngust al noțiunii, și a conducerii social-economice, în accepțiunea ei cea mai largă. Deși nu putem să nu recunoaștem că prognoza nu este unicul mijloc pentru fundamentarea științifică a planificării, totuși, nu este posibil să ne imaginăm o planificare de înaltă calitate fără o prognoză organizată pe baze largi.

Prognoza joacă un rol important și în confruntarea concepțiilor care stau îndărătul produsului acestei activități. Dacă se referă la perioade lungi, prognoza poate duce, de pildă — ca urmare a absolutizării diferitelor tendințe de dezvoltare — la formarea unui tablou pesimist sau utopic despre viitor. Aceste tablouri ale viitorului au o încărcătură ideologică și reprezintă un mijloc de luptă între diferitele concepții. La această luptă trebuie să participe nemijlocit și cercetătorii unguri ai viitorului, care se situează pe pozițiile marxismului.

Nu putem subaprecia nici funcția social-educativă a prognozelor. Este necesară dezvoltarea și propagarea, în cercuri largi, a concepțiilor orientate spre viitor, dezvoltarea receptivității față de viitor și a răspunderii pentru viitor. Toate acestea reprezintă, în primul rînd, o condiție a democratizării planificării și adoptării de hotărîri și, în al doilea rînd, o condiție pentru ca păturile largi, diferitele grupuri ale populației, precum și cetățenii să-și poată corela mai ușor propriile țeluri și năzuințe cu țelurile întregii societăți.

Satisfacerea cit mai deplină a cerințelor practice manifestate față de activitatea de prognoză este importantă din multe puncte de vedere. Deseori apare întrebarea dacă prognoza nu va avea destinul acelor științe care, după impulsul inițial, au stagnat în stadiul precizării noțiunilor proprii, în stadiul de închegare a metodelor într-un sistem. O asemenea situație ar fi inadmisibilă. În dezvoltarea activității de prognoză clarificarea noțiunilor, sistematizarea metodelor au fost și continuă să fie momente importante. Dar momentul-cheie în dezvoltarea continuă a activității de prognoză este verificarea lor în practică. Va trebui să se recurgă la revizuirea repetată a noțiunilor, la o nouă sistematizare a metodelor, pe baza experienței practice acumulate pe scară mai largă. Activitatea practică se poate dispensa din ce în ce mai rar de o prognoză exigentă. Oameni de cele mai diferite specialități și, nu în mai mică măsură, viitorologii înșiși, au atras atenția nu odată asupra faptului că în numeroase domenii importante ale vieții social-economice, se poate scosta în viitorul apropiat pe o schimbare a tendințelor de dezvoltare. Evidențierea alternativelor acestor schimbări este o sarcină de cînstă, dar în același timp plină de răspundere.”

FRASANTA CHANDRA MAHALANOBIS (1893-1972) - un economist de vocație intruchipat de un neeconomist de formație. Termină în 1912 studii superioare de matematică la Universitatea din Calcutta, iar în 1915 studii de matematică și fizică la Universitatea din Cambridge. Mahalanobis a fost fizician și matematician, meteorolog și hidrolog, antropolog și demograf, agronom, geograf și biometrist; a fost profesor titular de fizică la Universitatea din Calcutta și șeful catedrei de fizică a aceleiași universități. A fost însă - și nu în ultimul rând - economist și econometrist, sociolog, statistician și demograf, fondatorul, în 1931, al Institutului indian de statistică, al cărui director va rămâne până la sfârșitul vieții, ca și al revistei „Sankhya” precum și șeful catedrei de statistică al Universității Calcutta, membru al Comisiei de Planificare a Indiei etc.

Numeroase din scrierile sale economice sînt reunite în ultimele sale două lucrări: Talks on Planning (1961) și The Approach of Operational Research to Planning in India (1963). Cercetările științifice ale lui P.C. Mahalanobis în domeniul economiei au, în general, un caracter aplicativ în care prevalează preocupările pentru statistică, econometrie și planificare. Studiile sale economice l-au impus pe plan mondial ca o autentică valoare.

Dînd expresie intereselor burgeziei industriale din țara sa, gîndirea economistului indian vădește oca notă progresistă, radicală, care o situează pe eșichierul noii stîngi burgeze. În acest cadru, ea exprimă și unele năzuințe ale oamenilor muncii indieni - mici producători, meseriași și țărani, sau chiar ale proletariatului. Mahalanobis a susținut deosebit de fervent dezvoltarea rapidă a capitalismului, a industriei în India.

Dezvoltarea economică independentă în gîndirea lui P. C. Mahalanobis (I)

Ce dimensiuni economice concrete revolvă preocupările unei atît de complexe personalități? În scopul realizării cu succes a operei de emancipare națională și economico-socială a Indiei, Mahalanobis a fost, pînă în ultimii ani ai vieții, un neobosit cercetător și experimentator al celor mai diferite mijloace. Ronald Fisher remarcă: „profesorul Mahalanobis era profesor de fizică, dar nu orice profesor de fizică. În loc să-și facă doar datoria de a-i învăța pe studenți numai știința și tehnologia care duceau către bomba atomică, el gîndea că poate să-și servească semenii prin deschiderea porții spre cunoașterea obținută prin mijloace statistice, către cunoașterea lumii naturale și a celei sociale în care cu toții ne regăsim pe noi înșine. Poate că el credea, ca și mulți dintre noi, că cea mai mare parte dintre crimele și păcatele societății se datoresc ignoranței oamenilor.”)

Mahalanobis n-a fost, desigur, numai un iluminist ci mult mai mult decît atît. El a înțeles bine că a cunoaște înseamnă a putea și a folosi întreaga sa competență științifică pentru a contribui la soluționarea gravelor probleme ale subdezvoltării indiene - tehnice, economice, so-

cială. El a slujit acest scop îndeosebi prin mijloacele statisticii, cercetării operaționale și sociologiei economice, mijloace fără de care, în general și cu atît mai mult într-o țară de dimensiunile Indiei, nu era cu putință să se cunoască adevărata stare de lucruri și să se acționeze în consecință. Dar Mahalanobis n-a transformat mijloacele în scop și nu le-a considerat niciodată drept cercetări în sine. „Nu socot că modelele mele conțin vreo valoare în sine - mărturisese el în 1955. Eu le-am folosit doar ca un eşalodaj...”)

În contrast cu concepțiile burgeze neocolonialiste, care acreditează ideea că subdezvoltarea ar fi de origine naturală, demografică, geografică, tradițională, spirituală etc., adică independentă de imperialism, colonialism și neocolonialism, Mahalanobis formulează, în lucrările sale de maturitate (Problems of economic development in India and other underdeveloped countries, Heralding a new epoch, Talks on planning ș.a.) ideea justă că **subdezvoltarea este produsul unei evoluții istorice, specifice unor anumite țări și popoare, caracterizată prin blocarea mecanismelor proprii acestora, prin dominația externă și internă de factură colonialistă.** În speță, starea de subdezvoltare a Indiei reprezintă „o situație istorică fortuită și nu o fază prin care ar fi trecut obligatoriu economiile actualmente superior dezvoltate”). Subdezvoltarea este exprimată de el și prin formula „devierii” sau „deturnării” structurii economice a Indiei, ca urmare a absolutizării profilului agricol, monoprodusiv pe care l-a impus dominația colonialistă. Profesorul indian a înțeles, totodată, că subdezvoltarea este nu numai un rezultat istoric al dependenței față de imperialism, ci și o formă de reproducție,

FIȘE

● Proiectarea sistemelor de organizare și conducere ale unităților economice, de prof. dr. ing. Mihail Dumitrescu, dr. ing. Nicolae Oprea, dr. ing. George Pieșoianu (Editura științifică și enciclopedică, București, 1978, 344 p.) este o lucrare de ansamblu, de sinteză pe problematica „organizării activităților

de organizare”, care se adresează specialiștilor, proiectanți și conducători de unități economice. Ea fundamentează, în concepție sistemică, un ansamblu de proceduri practice, operaționale, pentru analiza și proiectarea sistemelor de organizare și conducere a unităților economice din țara noastră. Aspectele teoretice, metodologice și practice cuprinse în lucrare sînt rezultatul unor cercetări efectuate în țara noastră de către organisme specializate și unități economice, precum și direct de către autori. Pornind de la o abordare nouă, originală, materializată în conceptul de fiabilitate a sistemelor de organizare și conducere, cartea prezintă metodologia sa de analiză atît pentru unități existente, cît și pentru obiective noi. Lucrarea furnizează elemente care să sprijine, în cadrul acțiunii de perfecționare a mecanismului economico-financiar, eforturile în direcția proiectării conducerii și organizării în condiții de performanță ridicată.

Previziunea „stagflației” la Kalecki

● De la începutul anilor '70 - observă Jerzy Osiatynski în articolul Kalecki redivivus, apărut în revista PERSPECTIVES POLONAIŢI (nr. 5/1978) - se constată în Europa occidentală și în S.U.A. o creștere a interesului pentru oca parte a operei economice a lui Kalecki care se referă la unele aspecte derutante - din punctul de vedere al concepțiilor „ortodoxe” - ale crizei actuale din țările capitaliste. Conform teoriilor „conurenței perfecte”, a „echilibrului general”, întreprinzătorii capitaliști nu au nici o influență asupra formării prețurilor. Acestea nu ar depinde decît de mecanismul de piață al nivelării cererii și ofertei. În acest caz, în condițiile unei depresiuni economice, cînd producția scade și șomajul crește, prețurile și costurile ar trebui să scadă. Creșterea inflaționistă a prețurilor în fazele actuale de depresiune, cu alte cuvinte „stagflația”, nu poate fi explicată pe baza principiilor teoriei ortodoxe. Kalecki a formulat însă încă din anii '30 așa-numita teorie a „gra-

dului de monopolizare” a economiei capitaliste. Conform acesteia, în perioadele de criză se produce - în scopul asigurării profiturilor anterioare - o intensificare a aranjamentelor deschise sau tacite între întreprinzători privilegiați la prețuri, împărțirea piețelor ș.a. Cu alte cuvinte, conchide J.O., în perioadele de depresiune crește gradul de monopolizare a economiei, ceea ce constituie un factor de intensificare a proceselor inflaționiste.

Noua ordine economică și eradicarea șomajului în țările capitaliste

● În afara unor concesii de natură mai mult simbolică - afirmă dr. Hans Günter Brauch în articolul The New International Economic Order and the U.S.A. (Noua ordine economică internațională și S.U.A.), apărut în revista AUSSENPOLITIK nr. 2/1978 - concesii lăcute de țările industrializate occidentale, precum și o atmosferă mai puțin încordată, dîteritele conferințe internaționale, inclusiv în cadrul O.N.U., nu au produs încă rezul-

specifică unor economii lipsite de structura complexelor economice naționale, care evoluează — dacă evoluează! — pe baza impulsurilor primite din exterior, depind de fluctuațiile din centrele dezvoltate, o formă de reproducție caracterizată prin incapacitatea cronică de a spori sistematic și în ritmuri corespunzătoare productivitatea muncii sociale.

Pentru gândirea sa economică despre subdezvoltare este caracteristică abordarea acestei probleme în profil istoric și sistemic, integrând atit consecințele economice (determinante) cit și pe cele politice, naturale, sociale, culturale, socio-profesionale sau organizaționale, ceea ce îi permite să evidențieze și obstacolele pe care le întâmpină India în calea dezvoltării sale. Respingind ideea modelelor străine, ca și pe aceea a „vidului” (creat după obținerea independenței), Mahalanobis ia în considerare particularitățile și tradițiile poporului indian, înțelege raportul dintre factorii dezvoltării, conceptul istoric și global de subdezvoltare. În această viziune obstacolele în calea dezvoltării Indiei sint atit de factură internă — politice, economice, sociale, culturale și instituționale — cit și de factură externă, cu puternice efecte de determinare în interior.

Urind logica raționamentelor, profesorul indian consideră că deoarece subdezvoltarea țării sale s-a datorat în cea mai mare măsură cauzelor externe, principalele impedimente în calea dezvoltării sint tocmai cele de factură externă — legate de formarea sistemului capitalist mondial. Aceasta însă nu contravine concepției sale asupra primatului factorilor endogeni ai dezvoltării. După cucerirea independenței, un puternic obstacol în calea dezvoltării Indiei îi constituie — consideră Mahalanobis — relațiile comerciale externe, bazate

pe schimbul neechivalent și dominația monopolurilor străine în economia indiană, toate acestea întreținind și accentuind decalajele economice față de țările dezvoltate. Mahalanobis menționează că, datorită profilului monoproduktiv al Indiei, țările dezvoltate, deținătoare ale monopolului industrial, realizează un supraprofit. Deși acest supraprofit seamănă cu cel pe care fabricantul îl obține cind folosește o nouă invenție, el se deosebește, totuși, prin durata sa extrem de lungă. În condițiile cind însăși țările dezvoltate devin producătoare de materii prime sau le înlocuiesc cu produse sintetice, situația economică a țărilor subdezvoltate se agravează și mai mult.

Economistul indian afirmă că „pe termen lung, raportul de schimb se mișcă întotdeauna împotriva produselor primare și îndeosebi agricole”. El demonstrează această afirmație pe baza unor date statistice certe. În lucrările lui Mahalanobis întâlnim numeroase referiri critice, vehemente, la adresa „practicii egocentrice” a puterilor industriale, ca și a teoriilor costurilor comparative de producție, în forma lor tradițională, arătându-se că „ar fi absurd să ne închipuim că India ar fi avut un avantaj comparativ în distrugerea industriei sale de țesături, pe vremuri renunțată în întreaga lume, și în transferarea țesătorilor supraviețuitori la munci rurale”. În sprijinul argumentelor sale teoretice Mahalanobis invocă autoritatea lui Marx care spusese: „Dv. domnilor, credeți, poate, că producția de cafea și de zahăr este menirea firească a Indiilor occidentale? Acum două secole, natura, care se sinchisește prea puțin de negoț, nu sădise acolo nici arbuști de cafea, nici trestie de zahăr.”¹⁾

Adversar al teoriei lui Nurkse cu privire

la „cercul vicios al subdezvoltării”, economistul indian consideră, în mod just pe de o parte, că insuficiența de capital pentru dezvoltarea economică a țării nu are un caracter fatal, ci unul istoricește trecător iar, pe de altă parte, că formarea capitalului necesar dezvoltării nu este legată, în mod absolut, de importul de capital străin. Mahalanobis este totodată foarte aproape de teoria sud-americană a „centrului și periferiei”, susținind că dezvoltarea țărilor înapoiate care și-au cucerit independența națională este primejduită, din punct de vedere economic, de centralizarea capitalului și a deciziilor fundamentale privind alocarea investițiilor la dispoziția marilor puteri imperialiste, de localizarea activităților economice, orientarea tehnologiei, de finanțarea cercetării științifice și pregătirea cadrelor de către centrele de decizie neocolonialiste. El denunță practica monopolurilor străine de a pompa spre țările de origine uriașele profituri obținute, ceea ce reprezintă de fapt „un scăzământ din întregul produs național” și „frinează acumularea capitalului și creșterea economică a țării”. Evident că depășirea acestui serios obstacol din calea finanțării — dezvoltării impune preluarea tuturor bogățiilor naționale de sub controlul monopolurilor străine, a tuturor pirghiilor economice și financiare în beneficiul poporului, conferind însemnate funcții și atribuții factorului intern în dezvoltare.

dr. Gheorghe CIULBEA

¹⁾ Essays on Econometrics and Planning Analyses, p. 322

²⁾ P. C. Mahalanobis, The Approach of Operational Research to Planning in India, in „Sankhya”, nr. 16/1955

³⁾ P. C. Mahalanobis, Inquiry into the economics and statistics, Delhi, 1947

⁴⁾ K. Marx și Fr. Engels, Opere, vol. 4, Ed. politică, 1958, p. 459.

tate substanțiale în direcția unei noi ordini economice internaționale. Autorul, referindu-se îndeosebi la S.U.A., consideră că și în viitor eforturile avînd acest obiectiv nu vor putea fi încununete decît de rezultate modeste, dacă nu vor interveni schimbări structurale în economia internă, alit a țărilor dezvoltate din punct de vedere industrial, cit și în țările lumii a treia. Pentru ca de transferul de resurse să nu beneficieze o elită, ci majoritatea celor săraci din lumea a treia, spune H.G.B., precum și pentru a evita perpetuarea șomajului în „lumea intîia”, schimbările în structura economiei mondiale ar trebui completate cu schimbări structurale în economiile „lumii intîii, celei de-a doua și de-a treia”.

Schimbările structurale interne la care se referă autorul nu pot fi decît binevenite, nu trebuie atit însă că problema esențială este restructurarea ordinii economice internaționale, conform cu principiile justiției și echității.

Capitalul financiar asigură rate înalte de profit

● Prof. Vladimir Andreff de la Universitatea din Limoges publică în REVUE TIERS-MONDE (nr. 74/1978), în cadrul grupajului „Les firmes multinationales et le développement”, studiul Le capital financier international et les taux de profit dans les secteurs de la sidérurgie et du pétrole 1963-1976. Autorul constată, pe bază de date statistice, că, la un moment dat, capitalului financiar nu îi revine o rată mai înaltă a profitului decît capitalurilor autonome, dimpotrivă inferioară. Rezultatul, spune el, ar putea părea surprinzător în raport cu teoria capitalismului monopolist de stat, dar, întrucît capitalul financiar este motorul concentrării și centralizării, fenomenul s-ar putea explica pe baza tendinței de scădere a ratei profitului. În adevăr, firmele din domeniul siderurgiei și petrolului, care au o compoziție organică mai ridicată a capitalu-

lui, obțin o rată a profitului mai scăzută. Sectorial deci conchide autorul această tendință se verifică. Analizînd însă aceeași problemă sub aspect istoric, W.A. constată că, în timp, nu se constată o scădere generală a ratei profitului. Autorul o explică prin faptul că integrarea financiară pare să permită firmelor să se adapteze mai rapid restructurărilor necesare în vederea acumulării capitalului.

Premiul Nobel pentru economie pe 1978

● Profesorul american Herbert A. Simon, de la Universitatea Carnegie-Mellon din Pittsburg, a fost desemnat luni, 16 octombrie a.c., de către Academia suedeză de științe, laureat al Premiului Nobel pentru economie pe anul în curs. Distincția i-a fost acordată pentru „cercetările sale de pionierat din domeniul procesului de adoptare a deciziilor în cadrul organizațiilor internaționale”.

H.A.S. s-a născut la 15 iunie

FIȘE

1916. În decursul activității sale didactice a ținut cursuri și a condus cercetări în problemele conducerii sociale la numeroase universități din S.U.A. (printre care Princeton, Harvard, Massachusetts Institute of Technology). A fost președinte al Consiliului de cercetări pentru științe sociale, a fost numit în 1968 membru al Comitetului consultativ pentru știință al președintelui, este membru al Academiei de Științe, doctor honoris causa al mai multor universități și doctor în filozofie. Noul laureat a depus o amplă activitate și în problemele statisticii, psihologiei, științelor informatice; el este unul din promotorii euristici, avînd o serie de cercetări valoroase și în domeniul inteligenței artificiale. Dintre lucrările sale menționăm: Administrative Behavior (1947, 1957), Public Administration (1950), Models of Man (1957), Organizations (1958), The Shape of Automation (1960, 1965), The Sciences of the Artificial (1969).

Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU — idei în acțiune

„Trebuie să fim cu toții conștienți că perpetuarea cursei înarmărilor creează un foarte mare pericol pentru cauza dezvoltării popoarelor pe calea progresului și civilizației, inclusiv pentru construcția socialismului, pentru pacea și securitatea internațională. Plecând de la aceste considerente, este necesar să ne gândim la inițierea și desfășurarea unor noi acțiuni pe plan internațional pentru mobilizarea forțelor înaintate, a tuturor popoarelor în direcția dezarmării. Cred că în prezent există condiții internaționale favorabile care pot permite un început pozitiv în această direcție. Trebuie să fim mai activi, să acționăm mai ferm pentru transformarea posibilității în realitate. Aceasta corespunde intereselor națiunii noastre, construcției a socialismului, cauzei socialismului, păcii și civilizației mondiale“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Necesitatea stringentă a unor progrese reale pe calea opririi cursei înarmărilor și înlăturării dezarmării (II)

Un loc de primă mărime în politica externă a României, în activitatea teoretică și practică a președintelui țării

EVOLUȚIA ACTUALĂ a celor două mari procese ce pot fi urmărite în întreaga perioadă postbelică — pe de o parte, escalada continuă a cursei înarmărilor, iar pe de altă parte lipsa de rezultate semnificative în sfera dezarmării — confirmă și substanțiază puternic justetea poziției partidului și statului nostru, care acordă dezarmării un loc de primă mărime în ansamblul politicii externe a României, considerând că oprirea înarmărilor și realizarea dezarmării se înscriu printre cerințele arzătoare ale lumii contemporane.

În gândirea politică eminentă și în activitatea practică strălucită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, puse neabătut în slujba intereselor poporului român, ale păcii, securității și cooperării internaționale, înlăturarea dezarmării deține un loc de primordială însemnătate. Prin întreaga sa operă și activitate în sfera internațională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat raportul de interdependență dintre dezarmare, pace și securitate, dintre dezarmare și dezvoltare, plasând cu rigurozitate științifică oprirea înarmărilor și realizarea dezarmării printre componentele esențiale ale noii ordini economice și politice mondiale, printre exigențele făuririi unei lumi mai bune și mai drepte, fără arme și războaie, pe planeta noastră.

O nouă și valoroasă contribuție a conducătorului partidului și statului nostru la cauza dezarmării o reprezintă expunerea din 3 august a.c., prezentată în fața activului central de partid și de stat. În această expunere, făcând o analiză profund științifică a vieții internaționale actuale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat cu maximă claritate atât aspecte pozitive din viața internațională — intensificarea luptei pentru un curs nou, spre destindere, pace, legalitate, spre dezvoltarea desine-stătătoare, liberă și independentă a fiecărui popor, spre o nouă ordine economică și politică mondială, cât și o serie de fenomene negative, între care ascuțirea contradicțiilor în viața internațională, manifestările vechii politici bazate pe forță, amestec și dictat, intensificarea luptei pentru reimpărțirea zonelor de influență și dominație între diferitele state și grupări de state, existența unor stări tensionale și conflicte în diferite zone ale globului, agravarea crizei economice, monetare și energetice, escalada continuă a cursei înarmărilor și ineficiența tratativelor de dezarmare, adâncirea decalajelor economice și perpetuarea stării de subdezvoltare și altele — fenomene care afectează grav pacea și securitatea internațională.

Rolul determinant al popoarelor

CONSTITUIE UN MERIT incontestabil al Partidului Comunist Român, al României socialiste,

personal al președintelui Nicolae Ceaușescu relevarea — cu prilejul analizei evenimentelor și proceselor ce au loc în lumea contemporană, a mutațiilor calitative intervenite în raportul de forțe pe plan mondial în favoarea păcii, democrației și progresului — a rolului determinant ce revine popoarelor, opiniei publice, forțelor înaintate ale omenirii în contracararea tendințelor și fenomenelor negative din viața internațională și promovarea cursului nou spre destindere, pace și cooperare, spre soluționarea marilor probleme ale lumii în care trăim — inclusiv a dezarmării — în condițiile participării egale a tuturor statelor.

În prezent, așa cum se subliniază în expunerea din 3 august a tovarășului Nicolae Ceaușescu, după încheierea cu anumite rezultate pozitive a sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, există condiții pentru abordarea în chip nou a problematicii opririi cursei înarmărilor și dezarmării. Prin hotărârile sesiunii speciale s-a creat un nou cadru organizatoric, mai democratic, de dezbateri și soluționare a acestor probleme. Apare important, totodată, faptul că propunerile diferitelor state, între care se disting prin valoarea și actualitatea lor cele prezentate de România, au fost însușite de sesiunea specială ca materiale de lucru pentru noile mecanisme de negocieri create sub egida O.N.U.

Definind exigențele momentului actual pe planul eforturilor și ne-

gocierilor în sfera dezarmării, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia :

„Desigur, sesiunea O.N.U. a aprobat numai rezoluții cu caracter general ; esențial este acum să se facă totul pentru a se trece realmente la măsuri practice de dezarmare generală, și în primul rând de dezarmare nucleară. Ar fi o mare greșală să se considere că odată cu terminarea sesiunii, popoarele, forțele care se pronunță pentru cauza dezarmării și păcii pot sta liniștite, își pot diminua eforturile pentru realizarea acestui deziderat. Dimpotrivă, se impune mai mult ca oricând să desfășurăm cu toții o intensă activitate pentru aplicarea în viață a propunerilor făcute în rezoluțiile sesiunii O.N.U., să depunem eforturi și mai susținute pe plan internațional pentru trecerea la dezarmare“.

Programul românesc de dezarmare

PROGRAMUL ROMÂNESC DE DEZARMARE aprobat de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului — supus atenției O.N.U., reflectat în hotărârile sesiunii speciale consacrate dezarmării și larg apreciat pe plan internațional — conține un ansamblu de măsuri concrete, concepute într-un tot unitar și într-o abordare graduală, pe etape, menite să impulsioneze trecerea la acțiuni practice, efective de dezarmare. Programul încorporează asemenea măsuri ca înghețarea cheltuielilor militare, a efectivelor militare și armamentului la nivelul anului 1978, odată cu angajamentul ca, ulterior, încă în anul 1979, să se treacă la reducerea treptată a acestora : măsuri de dezangajare militară și reducerea pericolului confruntării între state ; reducerea treptată a activității blocurilor militare și, în final, desființarea concomitentă a acestora : adoptarea unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare în Europa : înfăptuirea cu maximă prioritate a unor măsuri de dezarmare nucleară, care să conducă la eliminarea definitivă a armelor nucleare ; încetarea producției, eliminarea din dotarea forțelor militare, interzicerea folosirii și scoaterea în afara legii a armelor chimice, biologice, ecologice, radiologice, inclusiv a armei cu neutroni și a oricăror arme de nimicire în masă ; asigurarea dreptului

fiecărui stat de a folosi nestingherit energia nucleară în scopuri pașnice ; crearea unor zone de pace și cooperare, libere de arme nucleare, în diferite regiuni ale lumii, inclusiv în Balcani ; garantarea dreptului fiecărui stat de a se dezvolta în condiții de securitate deplină, de a-și asigura capacitatea de apărare atât timp cât nu se realizează dezarmarea, de a dispune de garanții ferme împotriva oricăror ingerințe în treburile interne, a pericolului vreunei agresiuni armate ; realizarea dezarmării generale și totale sub un control internațional strict și eficace ; întărirea rolului O.N.U. în domeniul dezarmării, al menținerii păcii și securității mondiale.

Democratizarea mecanismelor de negocieri

CONCOMITENT cu susținerea și promovarea consecventă a unor principii clare și a unui program concret și cuprinzător de dezarmare, care să stea la baza tuturor eforturilor în acest domeniu, România s-a situat consecvent pe poziția că a sosit timpul ca negocierile de dezarmare să reflecte cerințele democratizării vieții internaționale, ale participării în condiții de egalitate a tuturor statelor la rezolvarea problemelor internaționale, să reflecte marile mutații și transformări survenite în relațiile internaționale.

Acordând o importanță deosebită stabilirii unui cadru adecvat și unor mecanisme eficiente de delibere și negocieri în sfera dezarmării, România a prezentat în ultimii ani — îndeosebi cu prilejul avansării programului românesc de dezarmare — o sumă de propuneri și idei, vizând sporirea rolului O.N.U. în acest domeniu, susținând necesitatea ca organizația, în conformitate cu responsabilitatea ei primordială de menținere a păcii și securității, să exercite competențe directe privind negocierea, perfectarea și controlul aplicării măsurilor de dezarmare. Totodată, România a avansat propuneri concrete și a militat neabătut pentru îmbunătățirea radicală a activității forurilor de dezbateri și negocieri din sfera dezarmării și pentru crearea unor organisme noi cu atribuții în acest domeniu, după criteriile democratice și de eficiență.

Acordul care a fost realizat la sesiunea specială cu privire la noul mecanism de negocieri de-

monstrează pe deplin, încă o dată, realismul, justetea și spiritul constructiv ce caracterizează concepția și propunerile promovate de România, de președintele Nicolae Ceaușescu. O confirmare a audienței largi de care se bucură în cadrul O.N.U. și în întreaga lume poziția României în problemele dezarmării o constituie și faptul că multe din ideile, propunerile și sugestiile avansate de țara noastră la O.N.U. cu privire la principiile dezarmării, programul de dezarmare și mecanismele de negocieri se regăsesc sau sînt reflectate în Documentul final al sesiunii speciale.

Popoarele pot determina oprirea cursei înarmărilor

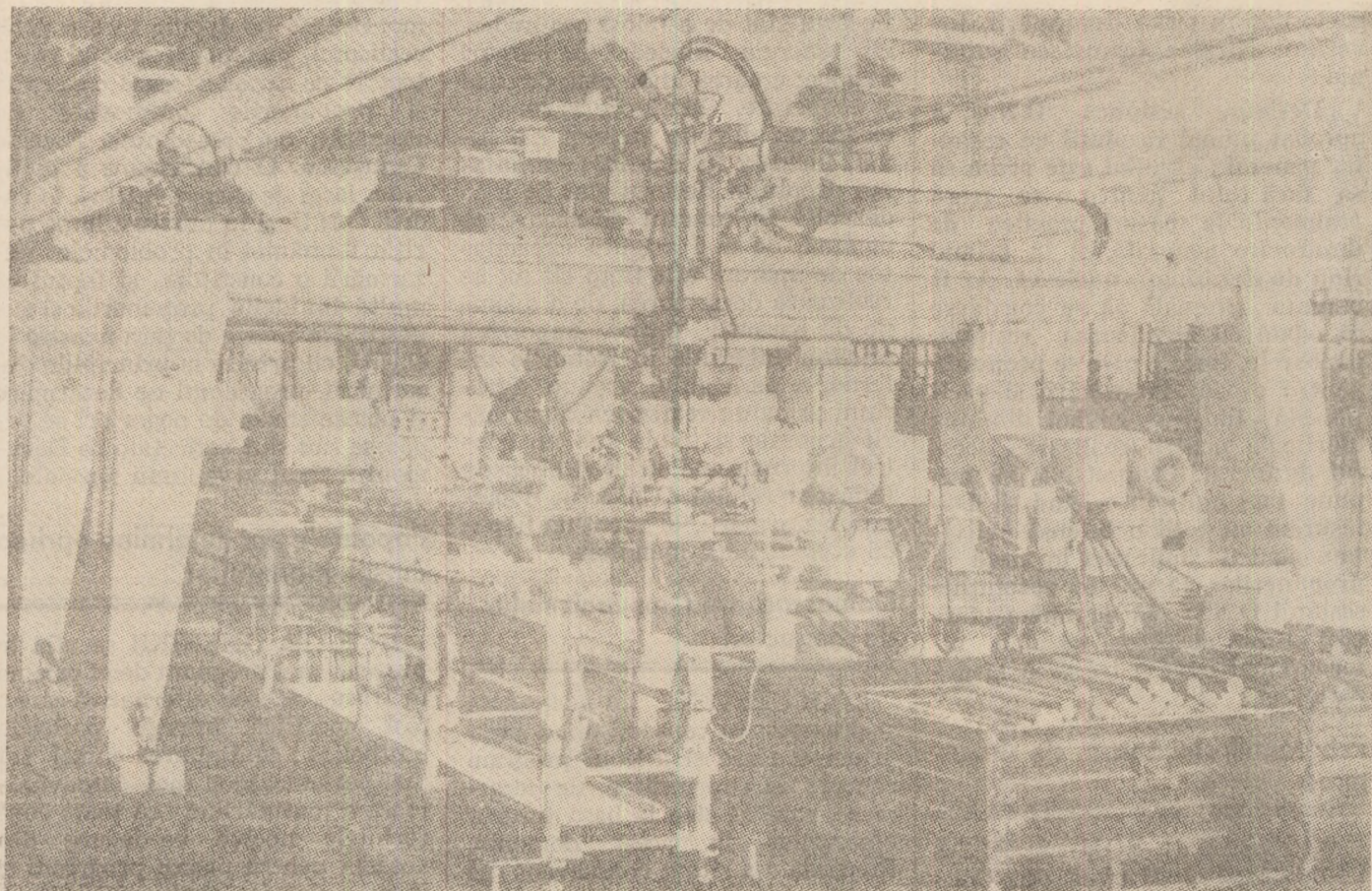
ÎN FAȚA OMENIRII se află în prezent, mai pregnant decît oricînd în trecut, aceeași alternativă care a fost specifică întregii perioade postbelice : continuarea cursei tot mai periculoase și mai împovărătoare a înarmărilor, cu toate consecințele nocive ce decurg din aceasta pentru pacea, progresul și însăși existența civilizației umane, pe de o parte, iar pe de alta — angajarea hotărîtă pe calea binefăcătoare a stăvilirii și dezamorsării cursei înarmărilor, a progresului în direcția dezarmării, inaugurarea unei ere noi în acest domeniu — era dezarmării reale.

În prezent, cînd s-a ajuns la crearea unui nou cadru organizatoric, mai democratic, de dezbateri și soluționare a problemelor dezarmării, este urgent necesar să se mobilizeze toate eforturile pentru trecerea la negocierea și adoptarea unor măsuri practice, efective, de dezangajare militară și de dezarmare, în primul rînd în domeniul nuclear, pentru punerea în aplicare a hotărîrilor sesiunii speciale a O.N.U. consacrată dezarmării.

România, încrezătoare în capacitatea popoarelor, a forțelor înaintate ale contemporaneității de a determina oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea graduală a unor măsuri practice de dezarmare — oricît de complexe ar fi aceste probleme — își aduce, prin întreaga ei politică externă, prin poziția constructivă și inițiativele sale mobilizatoare, un aport constant și valoros la apropierea și materializarea acestei năzuințe vitale a popoarelor de pretutindeni care este dezarmarea.

C. NICOLAE

MACHINOEXPORT

MANIPULATOARE CU PORTAL DIN FAMILIA „PIRIN“

MANIPULATOARELE cu portal din familia „Pirin“ rezolvă problemele încărcării automate prin detalii simetric-rotative a unei largi game de strunguri incluse în linii tehnologice automate. Sînt create pe principiul agregat-modul cu acționare hidraulică și comandă cinematică-program și constituie unități independente dotate cu hidroagregat și dulap electric, proprii.

În funcție de operațiile pe care le execută, manipuloarele se împart în 4 variante : A. B. C. D, cu prindere directă sau reversibilă și posibilitatea schimbărilor de poziție a pieselor cu 180°, cu devierea sau fără devierea brațului de descărcare în plan perpendicular pe direcția de mișcare a carului.

	A	B	C	D
– Sarcina fiecărui braț				pînă la 40 kg
– Cursa brațului	–	350	500	600
– Unghiul de prindere	180°	180°	–	–
Deschiderea lungimii portalului	4 500	5 000	5 500	6 000 (mm)
Deschiderea înălțimii portalului	–	1 900	2 120	–

Exportator :
„Machinoexport“
Sofia, R.P. Bulgaria
str. Aksakova, 5
telefon : 88 53 21
telex : 023 425
Telegrame : Machinoexport, Sofia

GLOSAR

Putere de cumpărare

DE CIND EXISTĂ MONEDA, dar mai cu seamă în perioade de inflație, problema puterii de cumpărare este la ordinea zilei.

Noțiunea de putere de cumpărare se referă fie la monedă, fie la venit. Există deci o putere de cumpărare a monedei și o putere de cumpărare a venitului ceea ce ar denota o dublă problemă. În realitate, există însă o singură problemă, deoarece salariul, retribuția muncii, constă într-o sumă de bani, de unități monetare, fiecare sumă sau unitate avind o anumită putere de cumpărare. Cu alte cuvinte, puterea de cumpărare a venitului se identifică cu puterea de cumpărare a monedei.

Puterea de cumpărare — a monedei sau venitului — se măsoară în funcție de prețuri. Ea poate fi exprimată de formula :

S

Puterea de cumpărare

preț

în care S este o sumă de bani, iar prețul este acela al unei anumite mărfi sau al mai multor mărfuri (cazul „coșniței” de mărfuri și servicii de primă necesitate).

În cazul în care dorim să măsurăm puterea de cumpărare a monedei, S va fi o sumă de bani fixă, iar prețul va varia (într-o perioadă de inflație, el va crește, astfel încât puterea de cumpărare a monedei va scădea). Calculul cel mai simplu este acela al confruntării sumei de bani, să zicem 100 de unități monetare, cu prețul unei singure mărfi, de exemplu pâinea. Dacă prețul unei pini de 1 kg la data de 1 ianuarie 1977 a fost de 10 unități, cu cele 100 de unități monetare se puteau cumpăra 10 pini. În ipoteza în care la 1 iulie 1978 prețul pini era de 15 unități monetare, cu aceleași 100 de unități monetare nu s-au mai putut cumpăra decât circa 6 pini și jumătate. În această perioadă, puterea de cumpărare a monedei (în raport cu pâinea) s-a micșorat corespunzător.

Trebuie, măsurarea puterii de cumpărare a monedei prin raportarea la evoluția prețului unei singure mărfi nu este concludentă, deoarece cu moneda se cumpără mărfuri diferite. Din această cauză se utilizează indicii sintetici ai prețurilor, al căror scop este să dea o imagine globală asupra evoluției prețurilor. Trebuie însă menționat că până în prezent nu există un indice care, odată calculat, să reprezinte în mod absolut corect evoluția tuturor prețurilor.

În practică, majoritatea țărilor utilizează în acest scop indicii „costului vieții”. Pentru aceasta se urmărește în timp costul unei „coșnițe” în care intră o serie de alimente și de produse industriale de uz casnic, dar și servicii cum ar fi transportul, îngrijirea sănătății, tunsul părului etc., toate luate în calcul cu o anumită pondere. Atât structura „coșniței”, cât și ponderea diferitelor elemente trebuie modificate în timp, deoarece consumul populației evoluează în funcție de numeroși factori.

Dacă dorim să măsurăm puterea de cumpărare a venitului (salariului), alt numărătorul, cit și numitorul fracției evoluează în timp. S este de astădată variabil deoarece este egal cu venitul sau salariul categoriei socio-profesionale a cărei putere de cumpărare se determină. Rezultatul va indica venitul (salariul) real, adică puterea de cumpărare efectivă a angajatului la diferite date.

C. K.

Balanțe de plăți

Atenie Bostan, Tulcea — 1) Aveți droptate când criticați expresia bilanță de plăți activă (sau excedentară) și respectiv pasivă (deficitară), pentru că în ansamblu o bilanță de plăți nu poate fi decât echilibrată. Cele care pot prezenta solduri active sau pasive sînt de fapt numai părți ale bilanței, capitolele ei. Pentru realizarea echilibrului de ansamblu al bilanței de plăți, se echilibrează bilanța de plăți curente (adică ba-

lanța comercială și bilanța serviciilor) care, de regulă, nu se află în echilibru, printr-un dezechilibru corespunzător al bilanței mișcărilor de capital. De exemplu, un deficit al bilanței de plăți curente poate fi acoperit : prin utilizarea unei părți din rezervele monetare internaționale ale țării respective pentru achitarea datoricilor față de străinătate ; prin import de capital (respectiv intrarea de investiții străine și/sau împrumuturi contractate pește botare) ; aminarea rambursării datoricilor publice externe. Totuși, dat fiind că expresia criticată

de dv. s-a încetățenit, important ni se pare acum să fie reținut exact conținutul ei.

Afirmația este valabilă și pentru cealaltă noțiune la care vă referiți, și anume cea de „sistem monetar internațional”, care ar presupune stricto sensu existența în centrul sistemului a unor bani internaționali, emiși de un organism internațional în baza unei convenții. Or, după cum se știe, nici o monedă internațională nu a fost creată pînă în prezent.

2) Următoarea sesiune a F.M.I.—B.I.R.D. va avea loc în 1979 la Belgrad, potrivit tradiției ca două sesiuni să aibă loc în S.U.A. unde se află și sediul celor două organisme, iar următoarea într-unul din celelalte state membre.

O.N.U. și obiectivul dezarmării

I. Vlad, Tîrgoviște — Scop fundamental al Organizației Națiunilor Unite, menținerea păcii și securității internaționale este inserisă în primul articol al Cartei.

În decursul anilor, pe plan internațional au fost încheiate o serie de tratate și convenții în domeniul dezarmării, dintre care se pot aminti Tratatul din 1959 interzicînd activitățile militare în Antarctica, Tratatul din 1963 de la Moscova care interzice experiențele nucleare în atmosferă, în spațiul extraatmosferic și sub apă, Tratatul din 1967 pentru interzicerea armelor nucleare în America Latină, care devine prima zonă denuclearizată într-o regiune populată, Tratatul din 1968 de neproliferare a armelor nucleare, Tratatul din 1970 care interzice plasarea de arme nucleare și de alte arme de nimicire în masă pe fundul mărilor, convenția din 1971 care interzice punerea la punct, producția și stocarea de arme biologice etc. În același timp, cursa înarmărilor a căpătat dimensiuni fără precedent, arsenalul nuclear actual avînd singur capacitatea de a distruge de mai multe ori populația globului.

Relevînd că dezarmarea reprezintă un deciderat vital al tuturor popoarelor, sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. din primăvara acestui an a constituit un pas important în abordarea într-un mod nou a problemelor privind frînarea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmarea generală, în primul rînd la dezarmarea nucleară. Sesiunea a hotărît crearea unui cadru mai democratic pentru soluționarea proble-

melor dezarmării, precum și întărirea răspunderii O.N.U. în această direcție, pentru făurirea unei lumi a păcii, fără arme și fără războaie. Adoptarea unor măsuri ferme și angajante în direcția dezarmării, în primul rînd în domeniul nuclear, reprezintă o sarcină centrală a noilor structuri de negociere stabilite în cadrul sesiunii speciale.

Progresele științei

Harie Mirion, Buzeni — Reunirile naționale ale Asociației americane pentru progresul științei au ajuns la cea de a 145-a ediție. Tema viitoarei reuniuni naționale, care va avea loc în ianuarie 1979 la Houston, Texas, se intitulă „Știința și tehnologia : resurse pentru viitor”. Reuniunea va prilejui 140 de simpozioane abordînd problemele științei și tehnologiei din numeroase unghiuri de vedere. Cele citeva mii de oameni de știință prezenți vor dezbate teme ca : inovația în industrie, „limitele” cunoașterii științifice, medicina nucleară, poluarea marină cu petrol, politica de neproliferare nucleară, îmbătrînirea, electronică și telecomunicațiile, regimul alimentar și starea de sănătate, violența în familie, prevenirea pagubelor provocate de aragane, controversa în jurul deșeurilor radioactive etc. Reuniunea va prilejui și un festival al filmului științific, la care vor fi prezentate 40 din cele mai bune scurte metraje produse în ultimul an, și o expoziție internațională de publicații cu caracter științific.

Cantonul Jura

Mihai Huhu, București — Cantonul Jura, creat în vestul Elveției în urma referendumului național din 24 septembrie 1976, este cel de al 23-lea canton din această țară și cel de al șaselea avînd ca limbă oficială franceza. Constituirea sa reprezintă prima modificare a hărții politice a Elveției în peste 130 de ani. Populația de 57 500 locuitori a noului canton reprezintă puțin peste 1% din totalul populației țării. Circa 56% din populația activă din Jura este ocupată în industrie, din care peste jumătate în producția de ceasuri, al căror export a fost afectat în ultimul timp de continua revalorizare a francului elvețian. Ponderea de 12% a populației agricole reprezintă dublul mediei naționale a Elveției.

„Reciclarea” deșeurilor

Jean Vrăbescu, Cugir — Necesitatea recutilizării deșeurilor este tot mai larg recunoscută chiar în cele mai dezvoltate țări ale lumii. Potrivit unui studiu elaborat de „Worldwatch Institute” — o organizație din Washington care cercetează problemele mediului înconjurător pe plan mondial, fiind finanțată parțial de O.N.U. — „reciclarea ar trebui să devină un principiu central de organizare a economiei dacă se pune problema ca lumea să învețe să trăiască în condițiile unei oferte restrînse, și în reducere, de materii prime și energie”. Cel puțin două treimi din resursele materiale utilizate acum în S.U.A. ar putea fi reciclate fără o modificare substanțială a modului de trai, se arată în studiu, relevîndu-se că ceea ce lipsește nu este tehnologia necesară, ci voința socială în acest sens. Absența ei este foarte costisitoare în condițiile în care cantități sporite de energie tot mai scumpe sînt necesare pentru extragerea și prelucrarea unor zăcăminte cu un conținut util tot mai sărac. De pildă, în studiu se arată că reciclarea aluminiului presupune numai 4% din energia utilizată pentru rafinarea bauxitei, iar energia cheltuită pentru prelucrarea cuprului și a materialului plastic se reduce cu 95% cînd se utilizează deșeurile respective. Nu întîmplător, pentru aceleași considerente, Japonia a devenit un mare cumpărător de automobile vechi din S.U.A.

Reciclarea deșeurilor contribuie și la protejarea mediului înconjurător. În S.U.A., de pildă, se colectează anual de la populație și instituții aproape 1 tonă de deșeurii solide pe locuitor, cantitate care ajunge în cea mai mare parte în rampele de gunoai. De aceea anual se creează circa 500 rampe noi.

Utilizarea productivă a acestor deșeurii ar fi facilitată de separarea încă din faza inițială a diverselor categorii de deșeurii. Este motivul pentru care Suedia, de pildă, își propune să introducă pînă în 1980 obligativitatea depozitării separate a hirtțiilor de deșeurii din locuințe, magazine și birouri.

Autorii conchid că pentru reciclarea unei părți mai mari din deșeurii este necesară nu numai aplicarea unor stimulente economice suplimentare, ci și dezvoltarea unei veritabile conștiințe a imperativului economisirii în rîndurile societății.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale, Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 42 din 20 octombrie 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Un obiectiv prioritar. Realizarea integrală a planului de investiții (V. Boescu, L. Țintea) 1
- Realizarea programului de locuințe pe 1978 impune concentrarea maximă a eforturilor, mobilizarea întregului potențial al șantierei (Dan Condrea) 4
- Soluții originale în producția prefabricatelor pentru locuințe (Adrian Rusu) 6
- Perfecționarea mecanismului economico-financiar. Intercondiționarea planului producției nete cu planul producției fizice (Alexandru Bran) 7
- Produse cu performanțe înalte, realizate cu eficiență ridicată (Bogdan Pădure) 9
- Considerații cu privire la perfecționarea planificării progresului tehnic (I) (Aurel Birsan) 11
- Citiitorii au cuvântul 13

CONDUCERE - ORGANIZARE

- Pregătirea maistrilor, în concordanță cu cerințele progresului tehnico-stiințific (Octavian Toma, dr. Vasile Berinde) 14

IN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ IN INVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Mic dicționar economic. Integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția (conf. dr. Ghiță Paul Tănase) 16

TEORII - IDEI

- Modernizarea structurii industriei și valorificarea superioară a resurselor (dr. Vasilie Bogdan, dr. Alexandru Mihăilescu) 17
- Interdependența dintre nevoile sociale și procesul reproducției (Gh. Răducanu) 19
- Prognoza în slujba fundamentării științifice a planificării (dr. Kovács Géza) 21
- Școli - curente - economiști. Dezvoltarea economică independentă în gândirea lui P. C. Mahalanobis (I) (dr. Gheorghe Ciulbea) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU - idei în acțiune. Necesitatea stringentă a unor progrese reale pe calea opririi cursei înarmărilor și înfăptuirii dezarmării (II) (C. Nicolae) 24
- Tendințe - conjuncturi 27
- Documentar. Dimensiuni și tendințe noi în turismul internațional (dr. Gh. Barbu) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUFLIMENTUL NUMĂRULUI :
Relații valutare-bancare și comerciale
internaționale.

IN THIS ISSUE

- The interconditioning of the net production plan with the plan of physical production (Alexandru Bran) 7
- Reflections on the improvement of planning of the technical progress (I) (Aurel Birsan) 11
- The modernization of the structure of industry and the superior turning-to-account of resources (dr. Vasilie Bogdan, dr. Alexandru Mihăilescu) 17
- The interdependency between social needs and the reproduction process (Gh. Răducanu) 19
- Forecasting for the scientific substantiation of planning (Dr. Kovács Géza) 21
- The pressing necessity of real progress on the way to stopping the arms race and achieving disarmament (II) (C. Nicolae) 24
- Documentary. New dimensions and trends in international tourism (Dr. Gh. Barbu) 28

DANS LE NUMÉRO

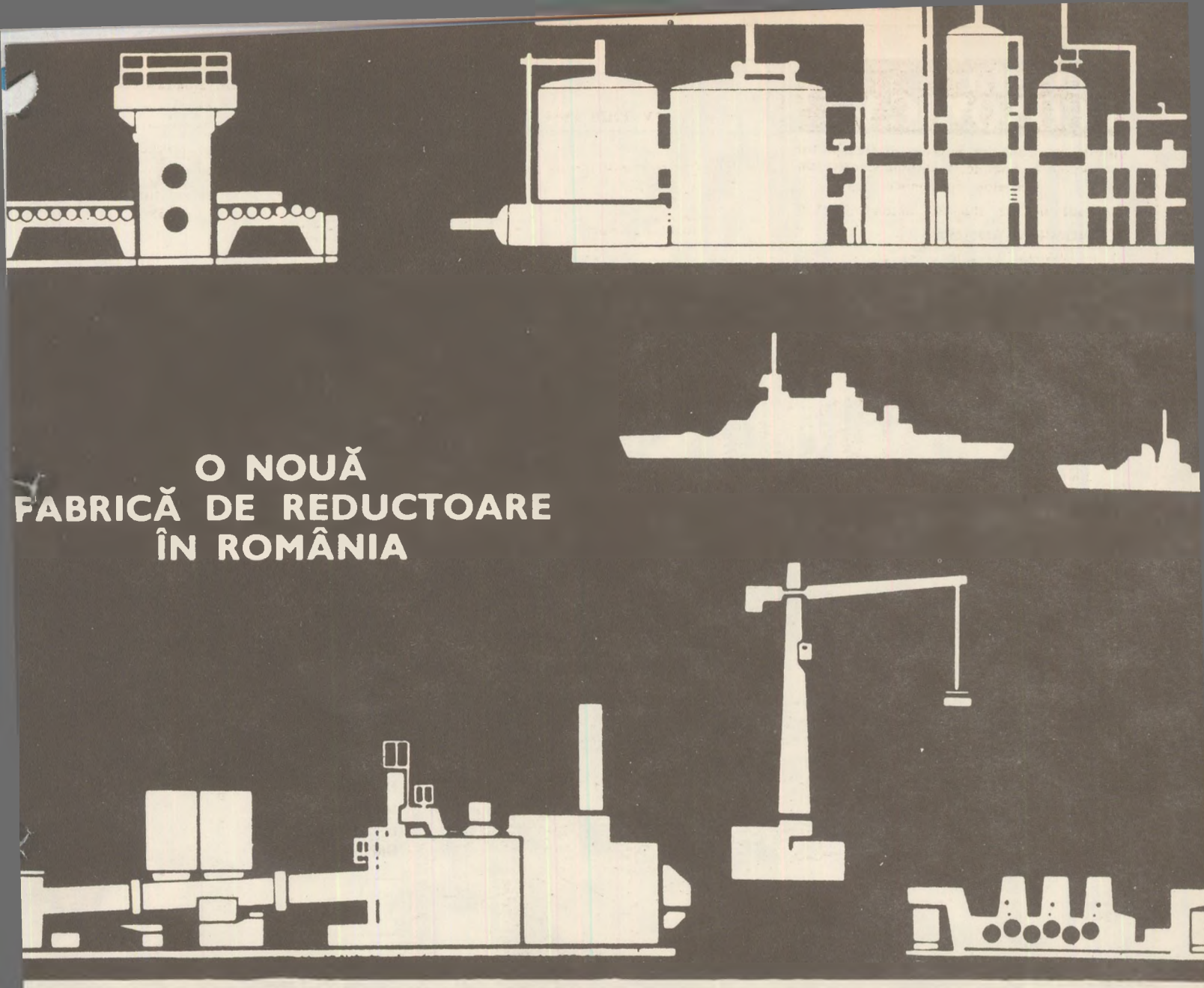
- L'interconditionnement du plan de la production nette avec le plan de la production physique (Alexandru Bran) 7
- Considérations sur le perfectionnement de la planification du progrès technique (I) (Aurel Birsan) 11
- La modernisation de la structure de l'industrie et la mise en valeur supérieure des ressources (dr. Vasilie Bogdan, dr. Alexandru Mihăilescu) 17
- L'interdependance des besoins sociaux et du processus de la reproduction (Gh. Răducanu) 19
- La prognose au service de la documentation scientifique de la planification (dr. Kovács Géza) 21
- La nécessité pressante de progrès réels sur la voie de l'arrêt de la course aux armements et de la réalisation du désarmement (II) (C. Nicolae) 24
- Documentaire. Dimensions et tendances nouvelles du tourisme international (dr. Gh. Barbu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Взаимобусловленность между планом чистой продукции и планом физической продукции (Александру Бран) 7
- Соображения относительно совершенствования планирования технического прогресса (I) (Аурел Бирсан) 11
- Модернизация структуры промышленности и наилучшее использование ресурсов (др. Василе Богдан, др. Александру Михăилеску) 17
- Взаимозависимость между социальными потребностями и процессом воспроизводства (Г. Рăдукану) 19
- Прогнозирование служит научному обоснованию планирования (др. Ковач Геца) 21
- Настоятельное требование реального прогресса по пути к прекращению гонки вооружений и свершению разоружения (II) (С. Николае) 24
- Обзор: Новые размеры и тенденции в международном туризме (др. Г. Барбу) 28

Redacția și administrația : Calca Dorobanților nr. 11-25, 71131 București, telefon 121369. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. - filiala sect. 1 București. Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Scinteli”.

Abonamentele se încheie la oficiile postale, factorii postali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) : pentru întreprinderi și instituții - 260 lei anual ; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți - 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului : 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

O NOUĂ FABRICĂ DE REDUCTOARE ÎN ROMÂNIA

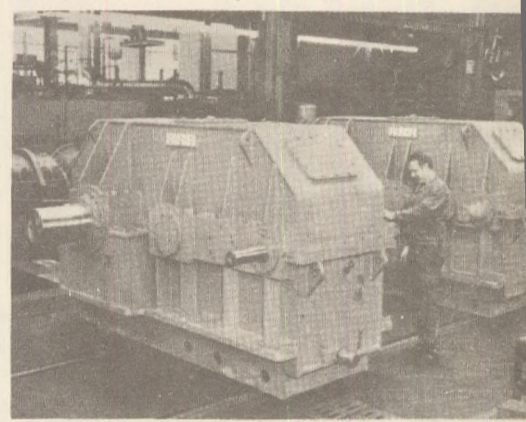
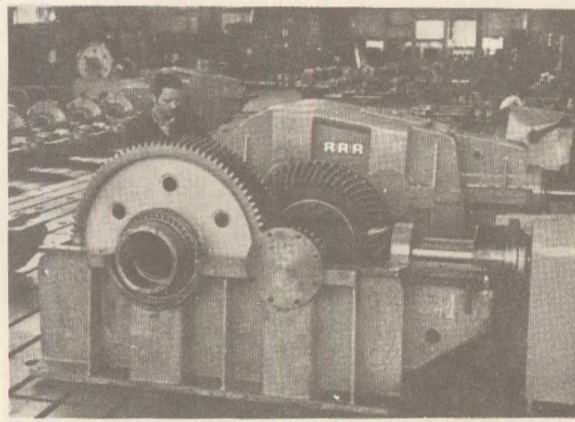
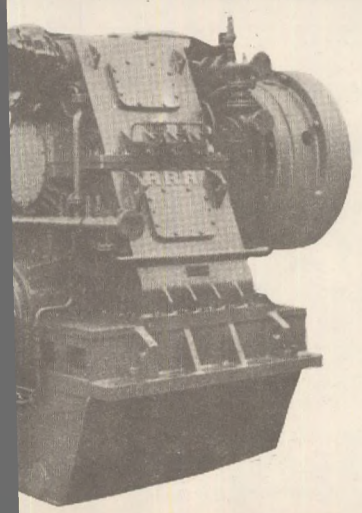
În anul 1975 a intrat în producție una din cele mai moderne fabrici de reductoare. Această fabrică lucrează după know-how-ul RENK și calitatea produselor ei se situează la nivel mondial.

GAMA DE PRODUCȚIE. Prima societate mixtă româno-vestgermană pe acțiuni produce reductoare după tehnologii moderne și după cele mai noi cunoștințe din domeniul tehnicii danturării.

Se imbină astfel know-how-ul partenerului german, firma ZAHNRÄDERFABRIK RENK AG din Augsburg R.F.G., cu tradiția construcției de mașini din Reșița, în fabricația de reductoare pentru: nave, laminoare, exploatarea cărbunului, industria cimentului, industria chimică și multe alte domenii.

TEHNOLOGIE
DUPĂ
LICENȚA RENK

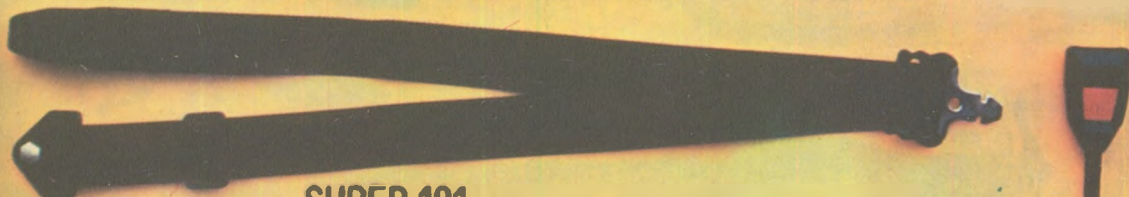

MICM-CITMA

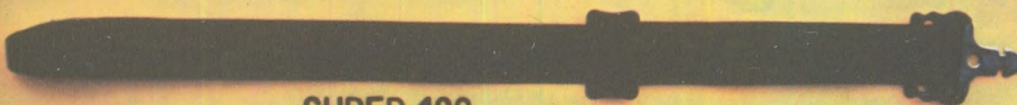

INTR. MECANICA BRASOV CENTURI DE SIGURANTA AUTO

CENTURA DE SIGURANTA SUPER 101 CU 3 PUNCTE DE FIXARE PRET 233 LEI

CENTURA DE SIGURANTA SUPER 101 CU 2 PUNCTE DE FIXARE PRET 192 LEI

CENTURA DE SIGURANTA SUPER 103 PENTRU PASAGERII DIN SPATE PRET 188 LEI

RETRACTOR

CENTURA DE SIGURANTA PENTRU COPII PRET 99 LEI

M. I. C. M. — C. I. T. M. A:
ÎNTRINDEREA MECANICĂ —
BRAȘOV

str. Traian Grozăvescu, nr. 7
telefon 11431; telex 012229

Specialiștii au ajuns la concluzia unanimă că protecția ce o oferă centura de siguranță auto este indiscutabilă. În momentul șocului provocat de coliziune, corpul omenesc este supus unei forțe de câteva mii de kg, căreia nu i se poate opune prin rezistența brațelor proptite în volan sau în bordul autovehiculelor.

De aici necesitatea purtării centurii de siguranță auto nu numai la viteze mari, ci și la viteze mici. În prezent construcția, modul de ancorare cât și condițiile de testare și încercare ale centurilor de siguranță auto au ajuns la un înalt grad de perfecțiune, fiind reglementate prin normative internaționale.

Întreprinderea mecanică din Brașov produce centuri de siguranță auto cu două și trei puncte de

fixare, testate și încercate la institutele de specialitate din țară și străinătate.

În atenția întreprinderii se află continua diversificare a tipurilor de asemenea centuri. În cursul acestui an a fost omologată și introdusă în fabricație de serie o centură de siguranță auto pentru copii între vârste de 1—8 ani. Această centură permite o mobilitate mare și o siguranță deplină în funcționare.

În viitorul apropiat va intra în fabricație o nouă centură de siguranță auto pentru pasagerii din spatele autovehiculului.

De asemenea, se află în fază de încercări o nouă centură de siguranță auto cu retractor, care va permite un confort sporit pasagerilor autoturismului printr-un înalt grad de mobilitate.